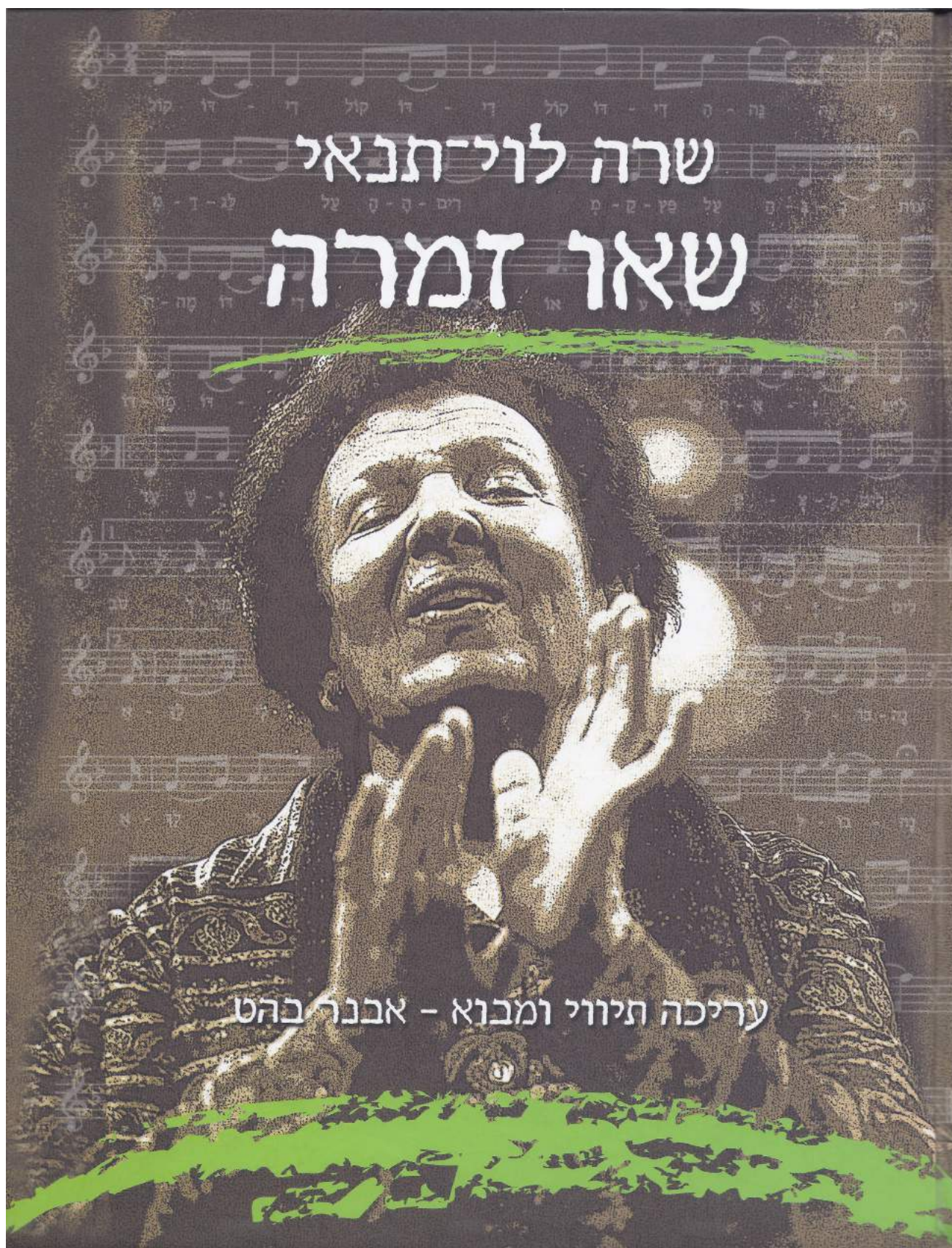

ספר כל שיריה של **שרה לוי-תנאי** יצא לאור בעריכתי ב-2012 וכל הזכויות שמורות לשני הארגונים שהוציאוהו לאור: תיאטרון המחול "ענבל" ועמותת "אעלה בתמר". הגרסה הדיגיטלית המובאת בזה היא מתוקנת ומעודכנת ל-2018.

שרה לוי-תנאי

שאו זמרה

מבוא, עריכה ותיווי - אבנר בהט

6	מבוא
13	פסוקי דזמרא
14	שאו זמרה ותנו תף
14	הנה מה טוב
15	ושמחת בחגך
15	אם אין אני לי
16	אשת חיל
16	שרשי פתוח
17	כן לאבדו
17	תברך מנשים ועל
18	עלי באר ענו לה
19	לך אל נמלה
19	איזהו עשיר?
20	טל תן
21	היום אוצרות גשמים
22	שיר השירים
23	שיר השירים א' 1-4
24	שיר השירים ו' 11; ז' 13-12; ד' 16
25	שיר השירים ו' 1-2; ה' 8-10; 15
26	שיר השירים ד' 12; ח' 6
26	שיר השירים ב' 16
27	שיר השירים ד' 9-11; 8; ב' 7
28	שיר השירים ג' 6; א' 10-11
29	שיר השירים ד' 10; ז' 11
29	שיר השירים ב' 8
30	שיר השירים ב' 8-9; 17; ד' 6; ב' 17
31	שיר השירים ד' 10; ז' 11
32	שיר השירים ו' 1-2; ה' 8-10; 15
33	שיר השירים א' 5-6
34	שיר השירים א' 7-8
35	שיר השירים ב' 10-13
36	שיר השירים ב' 11-12
37	שיר השירים ז' 2; 5-6; 8-9; 7; ו' 5; 7
38	שיר השירים ח' 5; ז' 14; ב' 4-5
39	משירת ספרד ותימן
40	רוח ששוני
42	שיר חתונה
44	לכה דודי
46	עת דודים כלה

48	סעדיה	שְׁלוֹם לְבוֹא שְׁבֶת
49	ישראל נג'ארה	נְאֻה מְכַל עֲלָמוֹת
50		מהשירה העברית החדשה
51	שרה לוי-תנאי	מִחְמַד לְבָבִי
52	זרבבל גלעד	רָמָה רֶנֶת צְפוֹר
53	מרדכי צבי מאנה	מִשְׁאַת נִפְשִׁי
55	חיים נחמן ביאליק	מֵאַחֲרֵי הַשָּׁעַר
57	שאול טשרניחובסקי	בֵּת יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי
59	חאפז – שאול טשרניחובסקי	גִּזְלָה
60	יעקב כהן	נָדָם כָּל עוֹף
61	אמיר גלבע	רְחוֹק בְּקֻצָּה מִבֵּט
62	דליה רביקוביץ	אֲנִי הַשֶּׁמֶשׁ
63	שרה לוי-תנאי	רָעַד אֶתְּ
64		שירי טבע ונוף
65	שרה לוי-תנאי	עִם הַשָּׁחַר
66	חיים נחמן ביאליק	בְּאֵר
67	שרה לוי-תנאי	עֲנָבִלִים
68	נח פינס	רוֹעָה צֶאן
69	שרה לוי-תנאי	אֶל הָרֵהֶט
70	דוד שמעוני	עָלִי בְּאֵר עָלִי
71	מרים פולק	הַשָּׁה הַתּוֹעָה
72	שרה לוי-תנאי	חֲלִיל לִי
73	זרבבל גלעד	צִלְצְלוּ מְצִילוֹת
74	שרה לוי-תנאי	סַעַר כִּי יָבוֹא מֵאַפֵּק
75	שרה לוי-תנאי	שִׁיר הַמְּשׁוּטָט
76	שאול טשרניחובסקי	שִׁירַת הַקָּצִיר
77	שרה לוי-תנאי	מוֹלֶדֶתִי
78		שעשועים ומהתלות
79	שרה לוי-תנאי	בֵּת צוּרִים
80	שרה לוי-תנאי	הָהָ עֶפְרָה
82	אנדה עמיר	בָּא אֵלַי נָעַר צַח
83	אנדה עמיר	נִחַלְקָנָא אֶת הָאֵשֶׁר
84	אהרן אמיר	תַּפּוּחַ
85	שרה לוי-תנאי	הָגֵר וְשִׁמְגֹר
86	שרה לוי-תנאי	פּוֹנֶה דּוֹרֶךְ
87	שרה לוי-תנאי	תִּמָּר
88		שירי ילדים
89	שרה לוי-תנאי	שָׁנָה טוֹבָה
89	שרה לוי-תנאי	אוֹר חֲבֻצָּלוֹת
90	אהרן זאב	אֶכְלוּ יְלָדִים

90	רפאל ספורטה	אָנו חֵבֶר חֲלוּצִים
91	חיים נחמן ביאליק	אֶל הַיַּעַר
92	יעקב פיכמן	אֲנָקוֹר
92	זרובבל גלעד	בּוֹאֵי חֲמוּדָה
93	אברהם ברוידס	בְּגִלִּיל
93	רחל	גּוֹר גּוֹר
94	אהרן זאב	בְּגִלִּיל הָעֶלְיוֹן
95	שמואל בס	בְּפוֹרִים
96	שרה לוי-תנאי	בֶּן יַקִּיר לִי
96	שרה לוי-תנאי	בֶּקֶר אֹר
97	לאה גולדברג	בְּרִזְזִים
98	רפאל ספורטה	גִּנְתִּי
99	רפאל ספורטה	גִּמְדִים
100	נתן אלתרמן	הָאֶבִּיב סָבִיב מְרִיעַ
101	אהרן זאב	הַיּוֹרָה
101	שרה לוי-תנאי	הַס כָּל שׁוֹכֵב
102	שרה לוי-תנאי	הַלִּיצָנִים
103	לוי קיפניס	הַעֲדָר
103	שרה לוי-תנאי	הַתְּרַנְגֻּלַת וְאַפְרוּחִיהָ
104	רפאל ספורטה	זֶרֶת לְשִׁלּוּם
104	עודד אבישר	טִיּוֹ בְּשֶׁבֶט
105	שרה לוי-תנאי	יוֹם הַלָּדָת לְמִיכָל
105	פניה ברגשטיין	יֶלֶד יֶלֶד תָּן לִי יָד
106	רפאל ספורטה	יֶלְדֵי יִשְׂרָאֵל
106	רפאל ספורטה	צִיף צָפוֹר
107	שרה לוי-תנאי	לִיצוֹן קָטָן נְחֻמָּד
107	שרה לוי-תנאי	לִיצָנִים
108	שרה לוי-תנאי	כָּל הַיּוֹם טִיֵּל הָרוּחַ
108	שרה לוי-תנאי	מִי גָבֹא בְּשַׁעַר
109	ישראל דושמן	מִי יוֹדֵעַ
110	חיים נחמן ביאליק	מִיכָה אָמֵן יָד
111	שרה לוי-תנאי	מִלְכָּדָת עַכְבָּרִים
112	חיים נחמן ביאליק	מִקְהֶלֶת נוֹגִנים
113	רפאל ספורטה	נְגִילָה וְנִשְׁמַח
113	שרה לוי-תנאי	נִסְדָּר מַעְגָּל גָּדוֹל
114	פניה ברגשטיין	נִסַּע אֶל הַשָּׂדֶה
114	רפאל ספורטה	סָבִיבוֹנִי
115	שרה לוי-תנאי	נָצִנים נִרְאוּ בְּאַרְץ
116	שרה לוי-תנאי	סָבִיוֹנִים
117	שרה לוי-תנאי	פְּלִיט עַל הַיָּם
117	שרה לוי-תנאי	פְּרָפֶר
118	חיים נחמן ביאליק	פְּרֶשׁ
118	עודד אבישר	שִׁיר אֶבִּיב
119	שמואל בס	רוּחַ חֶרֶף

120	שרה לוי-תנאי	שיר חידות
121	שרה לוי-תנאי	שיר עֶרֶשׁ
121	שרה לוי-תנאי	שִׁמְח בְּחִידָה
122	שרה לוי-תנאי	שְׁלֵשָׁה חֲתוּלִים
123		שירי שרה לוי-תנאי שהלחינו אחרים
124		שירי שרה לוי-תנאי בעיבודים למקהלה
125		שירונים
126		עטיפה אחורית של הספר

מבוא

שרה לוי-תנאי היתה בד בבד משוררת, מלחינה וכוריאוגרפית. מבחר הטקסטים שהלחינה רחב ומגוון ביותר, בהיותה בת ליהודי תימן, שבקיאותה רבה בספרות העברית לדורותיה. אישיותה, כישרונותיה, השכלתה הרחבה ומעורבותה החינוכית-חברתית יצרו שפה משולבת אופיינית שהיוותה קול ייחודי בתרבות העברית.

שרה לוי-תנאי (1910-2005) נולדה ביפו למשפחת לוי שמוצאה מתימן. כאשר גרש השלטון העותומני ב-1917 את תושבי תל-אביב לצפון הארץ, נספו אמה ואחיה. היא עברה עם אביה לצפת ובהמשך למדה בבית-הספר ע"ש מאיר שפייה, שם רכשה השכלה הומניסטית, תרבות יהודית, ציונית וחלוצית. מחנכיה טיפחו בפעילות החינוכית את האמנות והיצירתיות, וכאשר עמדו על כישרונותיה, עודדו את הביטוי העצמי ואת הכישורים החברתיים שלה. המוזיקה שלימדו היתה ממיטב התרבות האירופית הקלאסית.

בשפייה נהגה שרה לוי הצעירה לקבץ את עמיתיה ללימודים למופעי ריקוד וזמר, ובכך עוררה את תשומת לבם של המחנך משה קלווארי ורעייתו הדסה. בהיותה בת ארבע-עשרה קיבלה מלגה ללימודים בתל-אביב. בסמינר למורות וגננות ע"ש לוינסקי בתל-אביב היו מוריה למוזיקה מטובי המוזיקאים החלוצים של תל-אביב הקטנה: חנינא קרצ'בסקי, יואל אנגל, נתן פורדהאוז בן ציסי ויצחק אדל. בגיל שש-עשרה יצרה את שירה הראשון "ענבלים" וזכתה לעידודו של יואל אנגל להמשיך דרכה במוזיקה. אלה היו כל לימודי המוזיקה שלה, שכן מעולם לא המשיכה בלימוד מוזיקה מקצועי.

בתל-אביב חזרה שרה לוי אל מקורותיה בביקוריה בכרם התימנים, שם התוודעה אל השירים של יהודי תימן, הן שירי גברים מהדיואן והן שירי נשים. כמו כן מיצתה את חיי התרבות הפעילים של העיר העברית הראשונה בצפייה בהצגות תיאטרון, בקונצרטים ובראינוע. תקופת מה התגוררה בביתם של הסופר יהודה בורלא ורעייתו, ובו נפגשה עם אמנים ואנשי רוח של תל-אביב הקטנה. לאחר סיום לימודיה עבדה כגננת בגני הילדים של תל-אביב, למדה מניסיון של גננות ותיקות ועד מהרה נודע שמה כיוצרת לילדים בגן ובבית הספר: שירים, משחקי תנועה, ריקודים והצגות. בתקופה זו התפרסמה כמחברת מלים ולחנים והיתה לחלק מחלוצי תור הזהב של הזמר העברי.

ב-1935 נישאה שרה לוי לישראל תנאי, וצירפה את שמו לשמה המקורי. בשנות מלחמת העולם השנייה התגייסה בעלה לבריגאדה היהודית בצבא הבריטי ובשנים 1940-1946 היא עבדה כגננת בקיבוץ רמת הכובש, וכן יצרה מסכתות של זמר ומחול בקיבוץ זה ואחר כך בקיבוץ משמר השרון. ב-1946 התיישבה בתל-אביב.

בתל-אביב הקדישה שרה לוי-תנאי את עיקר מאמציה למימוש תכניתה משנים, וב-1949 הקימה את תיאטרון המחול "ענבל", שבראשו עמדה עד 1990. תיאטרון זה עמד בסימן יצירתה במלים, לחנים ומחולות. בכוריאוגרפיה המיוחדת שלה שילבה פרקי הווי של עדות המזרח, בעיקר של יוצאי תימן. היא ביססה את יצירתה על חומרים אתניים מסורתיים במוזיקה, בתנועה, בלבוש ובעיצוב הבמה כדי להקים תיאטרון מחול בן זמננו.

ב-1956 זכתה בפרס אנגל של עיריית תל-אביב, וב-1973 היתה כלת פרס ישראל על תרומתה למוזיקה ולמחול בישראל.

עבודתה החינוכית

עם סיום לימודיה בסמינר ב-1931 החלה שרה לוי לעבוד כגננת, והתוודעה מיד לצורך בשירים, ריקודים ומשחקים מקוריים לילדי הגן, שכן החומר הקיים היה דל מאוד ורובו ככולו שירים אירופיים מתורגמים. הצרכים החינוכיים עודדו לחבר שירים מדוקלמים בקצב, שירים מושרים ומשחקי מחול המלווים אותם. כמה משירים-משחקים אלה מושרים ומשוחקים עד היום בגני הילדים, שכן עברו מדור לדור בקרב הורים, גננות ומורות. כאן החל גם

שיתוף הפעולה שלה עם מלחינים שחיברו לחנים לטקסטים שלה, ביניהם בעיקר עמנואל עמירן. על תקופה זו סיפרה ב-1964 בראיון:

כשהיה חסר לי חומר להוראה ביקשתי ממשוררים ומקומפוזיטורים וליקטתי את כל החומר הזה. גם בזמרה וגם במשחקי התנועה השתדלתי לעמוד על הסגנון הזה. עבדתי כגננת חמש-עשרה שנה, תשע שנים בתל-אביב וחמש-שש שנים בקיבוץ רמת הכובש. מיום שעמדתי על דעתי והכרתי את דרכי באמנות, הבנתי שעלי להיענות להוויית. [...] אף על פי שנולדתי בארץ וחונכתי על ידי מחנכים מגרמניה ומרוסיה, הבנתי שאיני יכולה להתכחש לעצמי. באופן טבעי היה ברור לי שזה צריך להיות מיוסד על המקורות שלי, בייחוד תימניים – לא רק, אך בעיקר. [...] בשנים הראשונות לעבודתי כגננת נפגשתי עם עמנואל עמירן. הוא התפרסם לפניי, כמובן, בייחוד בשירי הביכורים שלו. אני ראיתי בהם פתח למלוס ישראלי חדש, מעניין ומקורי. ייתכן שהחתימה למקורותיי היתה משותפת לשנינו וקרבה אותנו (ארכיון בהט).

תור הזהב של הזמר העברי

שרה לוי-תנאי היתה אחת מדור של מוזיקאים שהיוו את תור הזהב של הזמר העברי. אוצר השירים שעמד לרשות השרים באותה עת היה מורכב בעיקר משירי מסורות יהודיות ומקומיות – חסידיות, בדואיות, ספרדיות, ערביות, שירי יידיש מתורגמים וכן לחנים אירופיים שהותאמו להם מלים עבריות. באמצע שנות העשרים קם דור של מלחינים שהחלו לחבר שירים ואלה נפוצו במהירות והושרו בכל הארץ. ביניהם: יואל אנגל (1868-1927), שלום פוסטולסקי (1893-1949), ידידיה אדמון (1894-1982), יואל נלבה (1898-1982), פואה גרינשפון (1900-1966), נחום נרדי (1901-1977), יהודה שרת (1901-1979), מתתיהו שלם (1904-1975), מרדכי זעירא (1905-1968) עמנואל עמירן (1909-1993), דוד זהבי (1910-1975) ושרה לוי-תנאי (1910-2005).

אלה הניחו את התשתית לזמר העברי בארץ-ישראל ויצירתם היא אכן תור הזהב שלו. המלוס הישראלי החדש, שעליו דיברה לא אחת, היה משאת נפשם של המלחינים בני דורה, שנולדו כאן או עלו ארצה בילדותם והתחנכו בארץ, כשהרעיון המרכזי היה היפתחות אל המזרח ויצירת סגנון חדש שיהווה שילוב של מזרח ומערב.

במקביל ליצירתה לגן הילדים חיברה גם שירים לכלל ציבור השרים. שירים חדשים נפוצו בארץ בשנות השלושים והארבעים במהירות הבזק, וזאת ללא אמצעי התקשורת של ימינו. מלחיני הזמר וכן מוזיקאים אחרים ערכו ערבי שירה בציבור במסגרות שונות בעיר ובכפר. שרה לוי-תנאי נהגה לבלות את חופשותיה בבתי חברים בקיבוצים ובתמורה הופיעה לפני חברי הקיבוץ וקיבוצי הסביבה. כמה ממלחיני הזמר נדדו בארץ וערכו כמוה ערבי זמרה כאלה: ידידיה אדמון, דוד זהבי, דניאל סמבורסקי, יואל ולבה ואחרים.

רעיון התיאטרון ליווה אותה מראשית דרכה. כמה מהשירים המשוחקים בגן הילדים הם כבר תיאטרון תנועה בזעיר אנפין. בתל-אביב השתתפה תקופת מה בתיאטרון הילדים של ארגון הגננות. ב-1938 יצאה לכמה חודשים ללונדון וניסתה את מזלה כזמרת צעירה, כנראה בעקבות ההצלחה של זמרות יוצאות תימן כברכה צפירה ואסתר גמליאלית, אך הגיעה למסקנה כי לא זאת תהא דרכה. היא שיתפה שם פעולה עם שולמית דון-יחיא, פסנתרנית ומוזיקאית ילידת רוסיה שטיפחה בלונדון את הזמר העברי והיהודי.

בשנות מלחמת העולם השנייה, בעת שהותה בקיבוץ רמת הכובש, שם עבדה כגננת וגידלה את שני ילדיה הקטנים, החלה בהגשמת חזונה התיאטרוני בהפעלת מבוגרים. על כך סיפרה בראיון:

ברמת הכובש הכינותי חגיגה שלמה ועשיתי מסכת שיר השירים לפסח. בשנה הראשונה היו מעט שירים, ובשנה השנייה הרחבתי. בחג הסוכות לקחתי פסוקים: "ושמחת בחגך", "היום אוצרות גשמים" והלחנתי. שיבצתי עוד שירים, לא רק שלי (ארכיון בהט).

בנוסף לערבי השירה בקיבוצים החלו שיריה להתפרסם בארץ בעיקר הודות להרצאותיה בקורסים של מורים וגננות ובסמינרים, שבהם שרה ולימדה את השירים (עדות אישית: ב-1949 שמעתי הרצאה כזו בקורס מנצחי מקהלות של ההסתדרות והשירים זכורים לי מאז). דחף היצירה שלה היה בלתי פוסק. תמיד העסיקו את מחשבתה טקסטים שקראה והתנגנו בראשה או לחנים שהתנגנו בה וחיפשו מלים. כך כתבה במכתב לבעלה על אחד מהם (שיר המשוטט):

אתמול הייתי "הרה" כל היום, וגם בלילה לא יכלתי להרדם. זמזמה לי בראש מנגינה שלא הרפתה ממני. חשבתי שאצא מדעתי. חשתי צרך עצום להתאים לה מלים והתקשיתי בחפוש אחריהן. כל היום הייתי עצבנית. בקשי ותוך עיפות נרדמתי. לבקר "הסתדר" כל השיר וחשתי הקלה כלאחר לידה (ארכיון מיכל דגני).

ובמכתב אחר היא מספרת בהקשר למחמאות שנתנו לה אנשים שבאו להקליטה :
אמרתי להם כי אין זה חשוב בעיני, רק שיתנו לי לפעול. אני מלאה רצון ומרץ ונחוץ לי רק שדה פעולה ותנאים (שם).

ואכן זה מה שביקשה תמיד, רק שייתנו לה כר נרחב לפעולתה האמנותית היוצרת. כאשר היו חברי "ענבל" ואחרים מנסים לשכנעה כי יש להקליט ולהסריט את יצירותיה, היתה דוחה אותם ואומרת כי אין זה חשוב, שכן ראשה כבר עסוק ביצירה הבאה שהתגבשה בדמיונה היוצר.

בזמר ובמחול

ייחודה של שרה לוי-תנאי בין בני דורה הוא בהיותה משוררת-מלחינה-יוצרת מחול. השילוש הזה הביא ליצירות ייחודיות. עולמה הרוחני של שרה לוי-תנאי היה עשיר ביותר, שכן לצד השכלתה הכללית והכרותה עם תרבות העולם, היתה מצויה באוצרות התרבות של עם ישראל לדורותיו וקראה שירה עברית מתקופות שונות, החל בתנ"ך ועד משוררי ימינו. הדבר התבטא הן בשירים שבחרה להלחין והן בשירה כמשוררת. עוד כתלמידה בסמינר היתה גוזרת שירים שנדפסו בעיתון ומדביקה במחברות (אלה מצויות בארכיונה שבספרייה למחול בבית אריאלה). בחירתה את השירים להלחנה היא מלאכת מחשבת, המעידה על טעם ספרותי מעולה, ושירי המשוררים אשר בקובץ שירה מהווים אנתולוגיה מפוארת של שירה עברית במיטבה. היא בחרה את שירי המשוררים הראויים להלחנה במקורות רבים ושונים – בספרי שירה, בקבצים שונים ואף בעיתונות. ברוב השירים בספר זה מצוינים מקורות השירים ופרטיהם.

לא תמיד הלחינה את השירים בשלמותם: היא בחרה מתוכם את הבתים שנראו לה ראויים להיכלל בשיר המולחן, ובחירתה יצרה שיר שלם לעצמו. כך שירי "שיר השירים", שבהם בחרה וצירפה פסוקים מפרקים שונים ולא דווקא לפי סדרם, או הגזלה של חאפז-טשרניחובסקי, שלה בתים רבים, והצטמצמה בהלחנתה, אך הבחירה כה שלמה, עד כי לפנינו שיר מושלם ועצמאי.

כיוצרת מחול היתה שרה לוי-תנאי חלק מדור של יוצרים, בהם רחל נדב, בנות משפחת אורנשטיין, גורית קדמן, צשקה רוזנטל, ירדנה כהן, שלום חרמון, רבקה שטורמן, לאה ברגשטיין, שהניחו את היסוד לריקודי העם בישראל. בכנס המחולות הראשון בקיבוץ דליה שבהרי אפרים בשנת 1944 הובאה לראשונה לציבור הרחב עבודתה עת הציגה עם קבוצה של חברי רמת הכובש את מסכת שיר השירים שיצרה עבורם. בהמשך יצרה מחולות לכמה משיריה, ואחרים יצרו מחולות לשירים נוספים שלה.

שיר השירים העסיק את שרה לוי-תנאי במשך כארבעים שנה: החל משנות הארבעים של המאה הקודמת, כאשר יצרה עם חברי רמת הכובש את מסכת שיר השירים, ועד הגשמת תכניתה שיר השירים ב"ענבל" ב-1982. היא הכירה את הטקסט של הספר התנ"כי לפני ולפנים ועשתה בו כבשלה: מפסוקי הספר שהלחינה, רק בודדים מביאים רצף פסוקים כמו בספר. לרוב צרפה פסוקים מכל פרקי הספר כראות עיניה לפי סדר שנראה לה מתאים להלחנה.

בארכיון קיבוץ רמת-הכובש נמצא מכתב אל מערכת עלון רמת הכובש "ברמה" מיום 23.8.1984, ובו כתבה שרה לוי- לוי-תנאי (המכתב מובא כאן כלשונו בכתוב חסר):

לחברי מערכת "ברמה", שלום וברכות!

אני מודה לכם על המשלוח המדויק של עלונכם ועל שמירת הקשר בינינו. כידוע לכם בודאי מן העתונות שחגגנו עכשיו 35 שנים לקיום ענבל. יש לי צרך נפשי לכתב כמה מלים לאנשי רמת-הכובש. קבלנו ברכות רבות והיו חגיגות נאות. בתוך כל זה לא שכחתי את רמת-הכובש שלי שהיתה תחנה חשובה מאד בדרכי לתיאטרון-מחול ענבל. בימים אלה הצגנו את "שיר השירים" בפני באי הקונגרס הבינלאומי לכתב-תנועה. אנשי המחול ה"בינלאומיים" והקשוחים קבלו את ההצגה שלנו בתשואות רמות. אחר-כך, כאשר נשארתי עם עצמי וזכרתי את "שיר השירים" התמים מרמת-הכובש, עם כתנות-הלילה שלבשו פולה בנקובר, יטי מאור, מלכה פולונסקי ועוד עלמות חמודות מלפני ארבעים שנה... כל אותן השנים לא העזתי להעלות את "שיר השירים" בתיאטרון שלי... ככל שהתבגרתי – התגבר גם הפחד. מדי שנה הבנתי שהנושא הוא לגמרי לא תמים. לבסוף, לאחר עשרות שנים קמתי ועשיתי. יש לי רשם שנשאר משהו תמים ביצירה הזאת גם עכשו – ואני שמחה על כך. חבל שלא יכלתי להראות נוסח אחרון זה לאנשי רמת-הכובש. נקוה שנתראה פעם ב"שיר השירים".

בכל אופן – אבקש למסר לכל אנשי הרמה את תודתי ואת ידידותי. הם האמינו בי. אמונתם וידידותם היו בודאי גם הם גורם לא קטן באמונותי בעצמי ובדרכי. כאשר אני קוראת את "ברמה" לבי מלא שמחה וגאווה על השמות של הדור השני הנושא בעל וממשיך את דרכם של המיסדים!

מאחלת לכלנו עבודה ויצירה פוריה בישראל המתלבטת והמחפשת את תרבותה –

שלכם בידדות
שרה לוי-תנאי

השיר הראשון שהוצג לציבור בארץ בקיץ 1944, תחילה בכנס המקהלות בקיבוץ עין-חרוד ואחר כך בכנס המחולות בקיבוץ דליה היה **אל גנת אגוז**. חברי רמת הכובש הציגו את השיר והמחול כחלק מהמסכת שיצרה בקיבוץ בפסח 1943. השיר ומחולו נפוצו בכל הארץ. לא כל מה שהוקלט ונרשם מהווה שירים עצמאיים ממש. במסכת שיצרה ברמת הכובש וכן בתכניתה ב"ענבל" ארבעים שנה אחר כך היו פסוקים קצרים ששירתו את הדרמה והם יפים, אך אינם שיר שלם. שתי דוגמאות:

הסבי עיניך מנגדי – שהם הרהיבני. (שיר השירים ו' 5)

היושבת בגנים, חברים מקשיבים לקולך - השמיעני! (שיר השירים ח' 13)

בספר זה מובאים רק השירים שניתן לזמרם גם ללא כל קשר להצגה, שירים עצמאיים העומדים בזכות עצמם.

מהמסורת ליצירה: בחירה, עיצוב והלחנה

ביצירותיה ב"ענבל" הרבתה שרה לוי-תנאי להשתמש בשירים ממסורת ישראל, בעיקר ממסורת יהודי תימן, תוך עיצובם וקביעת נוסחם לצורך המופע הבימתי בהתאם לתוכן היצירות. כמה שירים מדיואן יהודי תימן נכללו ביצירותיה, ביניהם: אהבת הדסה, אלהים אשאלה, מי נשקני, שור דודי הדר צביה, ספרי תמה תמימה, אשאל אלהי, סעי יונה, איומה המשי, לבבי יחשקה עפרה. במשימה זו של עיצובם וקביעת נוסחם היה תפקידה רב ומגוון:

1. בחירת השירים עצמם והתאמתם לתוכן היצירה.
2. בחירת בתי השיר שיושרו, שכן רוב השירים רבי בתים.
3. בחירת הלחנים שיושרו, שכן במסורת יש לרוב כמה לחנים לשיר אחד.
4. עיצוב הלחן לשירה על הבמה.

אשר ליחסי האלתור והקיבוע, המסורת שבעל-פה והתיווי: שירה מסורתית עוברת בעל-פה מדור לדור, מאב לבן ומאם לבת, וגם אם לחנה מוכר וידוע, נוסחים רבים לו כמספר השרים, שכן כל זמר מאלתר על הנוסח המוכר, ואין שניים שרים אותה גרסה בדיוק. לעומת זאת, הגישה המערבית קובעת נוסח מחייב, רושמת אותו בתווים וכך הוא נפוץ באחידות רבה. שרה לוי-תנאי התלבטה רבות בבעיה זו. באחד הראיונות אמרה:

התימנים לעולם אינם שרים פעמיים באותו נוסח. זה הקסם של השירה המזרחית, אך זו גם חולשתה כשרוצים להפיצה בין אנשים שעולמם המוזיקלי שונה. בישראל החדשה הגישה לרוב אירופית. כיוון שהייתי אמונה על ידי מורים ממוצא אירופי, הייתי קובעת נוסח אחד לכל שיר. זו גם השיטה ב"ענבל" – לקבוע את הסלסולים ולרשםם. רבים משירי תימן עדיין לא נרשמו ועוד רבה העבודה בשטח זה (ארכיון בהט).

כלומר, צרכי הבמה וצרכי ההפצה בציבור הכללי חייבו קביעת נוסח אחיד ומחייב, וזה היה אחד מתפקידיה ב"ענבל" ובשדה הזמר העברי. כמה משיריה מתבססים על שירים מסורתיים או מקובלים ביישוב, והיא עיצבה

ופיתחה אותם לכדי יצירות שלה. זה נעשה לרוב על ידי עיצוב הלחן המסורתי, יצירת מלים חדשות והתאמתן אליו, וכן הוספת מוטיבים או לחן משלה אל המקור שעיצבה. דוגמאות:

עם השחר מבוסס על לחן מקובל של כמה שירי חתונה בדיואן יהודי תימן, ביניהם אהוב מהר המור, אשירה לאהוב, לפלח הרימון.

מחמד לבבי מבוסס על שיר נשים של יהודי תימן **יא חביב יא לבבי**.

רעד את מבוסס על לחן של שיר נשים **אלא יא שיג'רה**.

מה יפו פעמיך וגם **ה עפרה** מבוססים על לחן של השיר **אם ננעלו**.

מולדתי מבוסס על שיר שהיה נפוץ ביישוב בשנות השלושים, כנראה ללחן בדואי, והיא בנתה על המוטיב הפותח אותו שיר שלם משלה.

תיווי השירים

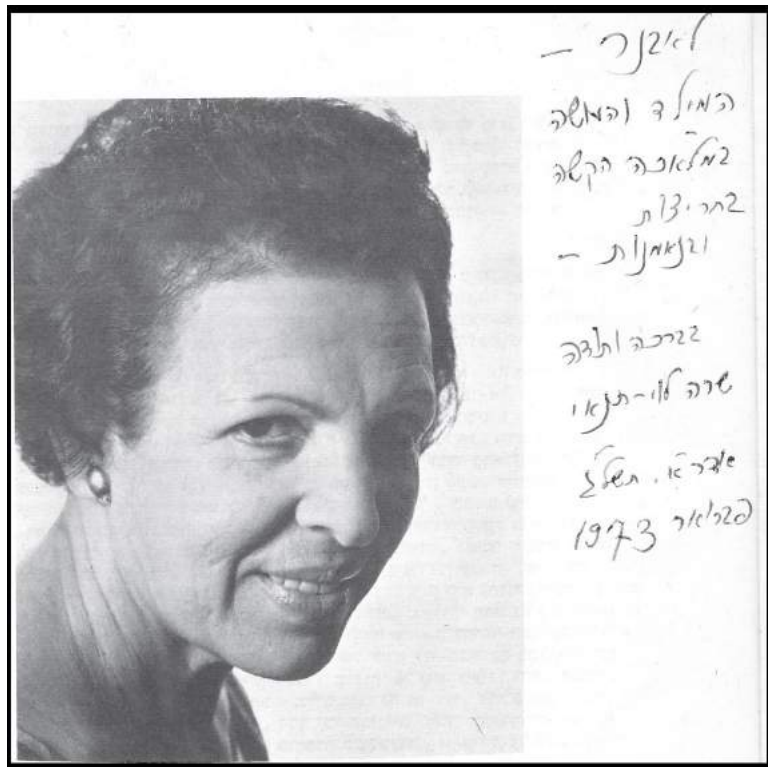
שרה לוי-תנאי לא רשמה את שיריה בתווים. אמנם למדה מוזיקה בסמינר לוינסקי אצל מיטב המורים של תל-אביב הקטנה, כמצוין לעיל, אך תיווי השירים לא נראה לה דבר שכדאי להקדיש לו זמן ומאמץ. אמנם נמצאו במחברותיה תווים של שירים שרשמה, רובם כאלה שלמדה בסמינר, וגם משהו משלה, אך בדרך כלל הניחה לאחרים לרשום את אשר שרה להם. כך רשמו את שיריה מפיה מוזיקאים רבים, ביניהם מנשה רבינא (אז עדיין רבינוביץ), אברהם דאוס, עמנואל עמירן, ברנד ברגל, נחום נרדי, נסים נסימוב, שלמה קפלן ואחרים. שיריה החלו להופיע בדפוס זמן קצר לאחר סיום לימודיה בסמינר. כבר ב-1933 הופיעו שיריה בדפוס, בעיקר בעריכתו של רבינא בגלויות שירים של הקרן הקיימת לישראל ובשירונים. בהמשך שובצו שירים שלה בחוברות שונות שהוציאו לאור ארגוני הגננות והסתדרות המורים. כאשר נוסדה הספרייה למוזיקה של המרכז לתרבות של ההסתדרות, זו הפכה להיות בית ההוצאה המרכזי לזמר העברי ולדפי מקהלה. בשירונים שונים של בית הוצאה זה נמצאו תמיד משיריה. בשנות השבעים של המאה העשרים החל בית הוצאה זה להוציא לאור קבצים של מלחיני הזמר העברי המרכזיים: זהבי, זעירא, אדמון ואחרים. אז הגיע הזמן להוציא לאור גם קובץ משיריה, ולזה החלטתי להתגייס.

הכרתי את שרה לוי-תנאי ב-1964 כאשר פרסמתי סדרת כתבות בעיתון **חותם** על כמה ממייסדי הזמר בארץ: ברכה צפירה, יצחק לוי ושרה לוי-תנאי (כמה מהרשימות הופיעו אחר כך בעיתון **גיתית** של הנוער המוזיקלי). ראיינתי אותה וכן נכחתי בחזרות של "ענבל", הקלטתי וצילמתי. ב-1969 הצעתי לשלמה קפלן, שעמד אז בראש הוועדה למוזיקה של המרכז לתרבות, להוציא לאור קובץ של שיריה. הוא נענה ברצון, ואז התחלנו בעבודה: בשלוש השנים 1969-1972 היינו נפגשים בביתה, לרוב בימי שישי לפנות ערב, שעה רגועה ושלווה. כמעט תמיד בבואי אליה מצאתיה קוראת. היא היתה אשת ספר מובהקת, מה שבא לביטוי בבחירת הטקסטים שהלחינה. לי אישית היתה זו התמודדות שאינה כתובה בספרי הלימוד של המוזיקולוגיה. כך, יום אחד שרה לי שיר יפהפה, וכאשר שאלתי האומנם חיברה שיר זה השבוע, צחקה ואמרה לי: "השיר הזה בן ארבעים שנה." שאלתי: "והיכן היה עד כה?" הצביעה על ראשה... היה לה זיכרון בלתי-רגיל, ובו אצרה את אוצרותיה עד להוצאתם לאור.

מהקלטות אלה רשמתי את השירים שהופיעו בקובץ **זמירות** שיצא לאור ב-1973. כמה מהשירים בקובץ זה הופיעו כבר קודם לכן בדפוס, אך למעלה ממחציתם נרשמו אז לראשונה בתווים.

שתי קבוצות שירים לא הסכימה לכלול בקובץ זמירות: רבים משירי הילדים, אשר ככל הנראה נראו לה טובים לזמנם אך לא מייצגים אותה כיוצרת; ושירי שיר השירים, אשר כמה מהם כבר נפוצו בארץ ולכן נכללו בקובץ, אך אחרים עדיין לא בשלו. חלקם כבר שרה והקליטה, אך המכלול כולו לא היה מוכן לדעתה, והיתה לה תכנית להציגם ב"ענבל", מה שאכן עשתה ב-1982.

היום, לאחר מאה שנה להולדתה ושלוש-עשרה שנים לפטירתה, חייב הספר לכלול את כל שיריה. איני יודע אם היא עצמה היתה רוצה לכלול את כל מה שנתפרסם בימי חייה, אך את הבחירה נשאר לדורות הבאים. על כן קיבצנו כאן את כל שיריה מכל מקורותיהם: כל מה שנדפס בשירונים ובפרסומים שונים וכל מה שנשמר בהקלטותיה משנות השבעים וכן משנות השמונים, כפי ששרה לשלמה גרוניך כדי שיעבד אותם לתכניתה ב"ענבל", ועוד שירים לפי הקלטה של תכנית זו. ביצירותיה ל"ענבל" חיברה שרה לוי-תנאי שירים וקטעי שירים רבים לצורך העלילה הבימתית, אך בספר זה נכללים רק אלה מתוכם המהווים שירים עצמאיים גם בלי קשר לבמה.

השירים מחולקים למדורים בעקבות החלוקה שקבעה שרה לוי-תנאי עצמה **בזמירות**. ארבעת המדורים הראשונים סוקרים למעשה היסטורית את תולדות הספרות והשירה העברית: מהתנ"ך ועד לשירה בת זמננו, כולל שירה שלה כמשוררת. המדור הבא – שירי טבע ונוף – נתקרא בפיה "שירי רועים", מונח שהיה מקובל בשנות החמישים, אך כיוון שהורחב ונכללים בו כאן שירים נוספים, שונה שמו בהתאם. לשירי ביאליק היה לה יחס מיוחד ו**בזמירות** הוקצה להם מדור משלהם, אך בספר זה הם שובצו במדורים השונים לפי תכנם ואופיים. ומן הכבד אל הקל: שעשועים ומהתלות – זו כותרת שלה, ושירים אלה היו אהובים עליה מאוד. שירי הילדים מהווים מדור רחב ביותר, גם אם הם קצרים ברובם. אלה בעיקר פרי עבודתה החינוכית.

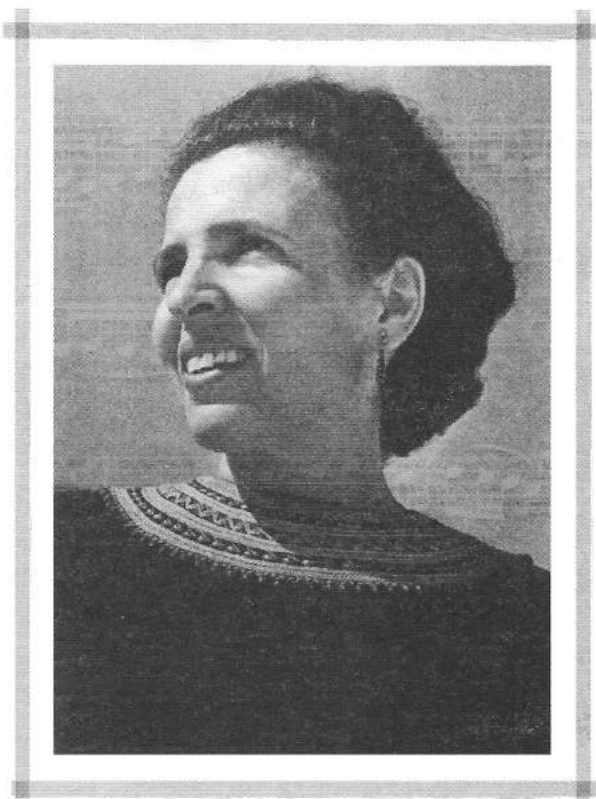
בספר זה נכללים שיריה של **המלחינה** שרה לוי-תנאי, אשר לרבים מהם חיברה גם את המלים. את כותרות השירים שינתה לפעמים לפי ראות עיניה. למשל, לשירו של ביאליק **מאחורי השער** קראה **בת יונים** לפי האתחלתא שלו. לשירה של דליה רביקוביץ **ארץ רחוקה** קראה **איי השמש**, שכן שתי מלים אלה שימשו לה כפזמון. שירים רבים, שאת מילותיהם כתבה ואחרים הלחינו, בעיקר עמנואל עמירן, שאתו שתפה פעולה בשנות השלושים בעבודתה החינוכית, לא נדפסו כאן. בנספח מצורפת רשימה שלהם, הכוללת הפנייה אל מקורות תוויהם. כן נרשמו בנספח שיריה אשר עובדו למקהלה.

תודות

רבים וטובים סייעו בהכנת קובץ זה: מיכל דגני, בתה של שרה לוי-תנאי, מסרה מידע יקר ערך וצילומי מכתבים; רעייתי נעמי בהט-רצון סייעה בפענוח, בעצה, בביקורת בונה, בעריכה, בעיצוב ובהגהות. בחיפוש ובגילוי סייעו ד"ר נתן שחר, הספרנית בלה יעקובוביץ בספריית המוזיקה של מכללת לוינסקי, ד"ר גילה פלס, מנהלת הספרייה למוזיקה בספרייה הלאומית ותמר זיגמן עוזרתה, עובדות הארכיון של קיבוץ רמת הכובש, וכן ותיקי "ענבל" ראומה נחום-עבאס, לאה אברהם, רפי כהן, רחלי סלע ורחל מורי. באיתור הטקסטים סייעו יהודה עמיר ואורי מלמד. תודה לאליהו הכהן על הערותיו החשובות, לשלמה גרונדך על הקלטות שיר השירים ב"ענבל", לאיתמר ארגוב על סיועו בתכנת התיווי ובהגהת התווים וליעקב שמש על העזרה במחשב. בהפקת הספר סייעו שלום סרי מאגודת "אעלה בתמר" ורזי אמיתי מנהל "ענבל". תודה למעצבת הספר אריאלה רייזמן לבית נידט ולהוצאת נידט הוותיקה והמנוסה בהדפסת מוזיקה.

אבנר בהט

ט"ו בשבט תשע"ב

לקריאה נוספת:

אברהם, לאה ובהט-רצון, נעמי, 1999 – "השירה והמחול כאמצעי ביטוי לעולמה הפנימי של היהודיה בתימן", בתוך **ברגל יחפה** – מסורת יהודי תימן במחול בישראל, עורכת: נעמי בהט-רצון, "אעלה בתמר" ו"ענבל" תל-אביב, עמ' 43-63.

בהט-רצון, נעמי, בהט, אבנר, 2015 – "שרה לוי-תנאי – יצירתה במלל, בלחן, בתנועה ובמחול בתרבות העברית" בתוך **שרה לוי-תנאי – חיים של יצירה** בעריכת הניה רוטנברג ודינה רוגינסקי, רסלינג תל-אביב: 29-58.

בהט, אבנר, 2016 – "עבודתם המשותפת של שרה לוי-תנאי ומרדכי סתר", בתוך **קולות מקדם ומים**: 207-221.

בהט, נעמי ואבנר, 1995 – **ספרי תמה** – שירי הדיואן של יהודי מרכז תימן, פיוט-לחן-מחול, הוצאת בית התפוצות, "אעלה בתמר", "הליכות עם ישראל", תל-אביב.

בהט-רצון, נעמי, 2004 – **מחוללים** – מחול-חברה-תרבות בעולם ובישראל, הוצאת כרמל, ירושלים.

שמואלי, הרצל, 1971 – **הזמר הישראלי**, המרכז לתרבות ולחינוך, תל-אביב.

תנאי, שלומית, 1999 – "חיי שרה", בתוך **ברגל יחפה**, עורכת: נעמי בהט-רצון, "אעלה בתמר" ו"ענבל" תל אביב: 107-120.

פסוקי דזמרא

שָׁאוּ זְמֶרָה וּתְנוּ תָף / תהלים פ"א 3

קצוב וער

תָּף תְּנוּ - וְיָרֵה - זֶמֶר אוֹ - שִׁי
 בֶּל - עִים - נָנוּר - כִּי
 רָה - מִזֶּמֶר אוֹ - שִׁי
 עִים - נָנוּר - כִּי
 בֶּל - עִים - נָנוּר - כִּי
 אֶה הָאוּ

שָׁאוּ זְמֶרָה וּתְנוּ תָף
 כְּנוֹר נְעִים עִם נָבֵל.

השיר שובץ ביצירתה של שרה לוי-תנאי פסוקי זמרה בתכניתה של "ענבל" שאו זמרה ב-1952. נדפס בזמירות: 8 ;
 ברון יחד: 35.

הנה מה טוב / תהלים קל"ג 1

עִים - נָנוּר - כִּי
 טוב מה נה - ו'
 עִים - נָנוּר - כִּי
 טוב מה נה - ו'
 חַד - חַד - חַד
 חַד - חַד - חַד
 חַד - חַד - חַד
 חַד - חַד - חַד

הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים
 שִׁבְתְּ אֲחִים גַּם יַחַד.

ושמחת בחגך / דברים ט"ז 14; 15

בתנועה

ת - מ - ח - ש - ו
 ד - ג - ח - ב - ת - מ - ח - ש - ו
 ח - ג - ד - ח - מ - ש - א - ד - ת - י - ד - ו
 ח - מ - ש - א - ד - ח - מ - ש - א - ד - ת - י - ד - ו
 ח - מ - ש - א - ד - ח - מ - ש - א - ד - ת - י - ד - ו
 ח - מ - ש - א - ד - ח - מ - ש - א - ד - ת - י - ד - ו

ושמחת בחגך,
 וקייטת אף שָׁמַח.

השיר נתחבר בשנות הארבעים לחג הסוכות ברמת הכובש. נדפס בזמירות: 16.

אם אין אני לי / הלל הזקן

קצוב

לי - א - מה - מי - ע - ל - ני - א - ש - ו
 לי - א - מה - מי - ע - ל - ני - א - ש - ו
 לי - א - מה - מי - ע - ל - ני - א - ש - ו
 לי - א - מה - מי - ע - ל - ני - א - ש - ו
 לי - א - מה - מי - ע - ל - ני - א - ש - ו
 לי - א - מה - מי - ע - ל - ני - א - ש - ו

אם אין אני לי – מי לי?
 וכשאני לעצמי – מה אני?
 ואם לא עֲבָשׁוּ – אימתי?

המלים: פרקי אבות בעריכת אביגדור שנאן, ספרי חמד, ירושלים תשס"ט, משנה י"ד, ע' 30.
 נדפס בזמירות: 58.

אשת חיל / משלי ל"א 10-11

רוגע

חֹקֶה - בְּ-מִן - נִים - נִי - מִן
מִי - יָלֵךְ - שֶׁת - אֵל

צָא - יָמֵךְ - מִי - יָלֵךְ - שֶׁת - אֵל

קצת יותר מהר

לֵה - עֵל - לֵב - בָּהֶ טַח - בָּ
לֵה - עֵל - לֵב - בָּהֶ טַח - בָּ

רוגע

צָא - מִן - מִן - מִי - יָלֵךְ - שֶׁת - אֵל

אֵשֶׁת חַיִּל מִי יִמְצָא
וְרַחוּק מִפְּנִינִים מְכָרָהּ
בְּטַח בָּהֶ לֵב בַּעֲלָהּ.

שרה לוי-תנאי הלחינה שיר זה בעקבות לחן מסורתי של יהודי תימן המשמש בדרך כלל לשירו של שלם שבזי יום שבת תשמח מאד נפשי (ראו בספר ספרי תמה : 73). נדפס בזמירות : 11.

שרשי פתוח / איוב כ"ט 19

חופשי

יָם - מִן - לֵי - אֵל - חֹתֵם - פִּי - שִׁי - שֶׁךְ

רִי - צִי - בֶּקֶל לִין - טֵל - וְ רִי - צִי - בֶּקֶל לִין - טֵל - וְ

קצוב

רִי - צִי - בֶּקֶל לִין - טֵל - וְ יָם - מִן - לֵי - אֵל - חֹתֵם - פִּי - שִׁי - שֶׁךְ

Dal

רִי - צִי - בֶּקֶל לִין - טֵל - וְ טֵל - וְ טֵל - וְ טֵל - וְ טֵל - וְ טֵל - וְ

שְׂרָשִׁי פְּתוּחַ אֶלֵּי מַיִם
וְטֵל וְלִין בֶּקֶצִירִי.

השיר נוצר בשנות הארבעים בתקופת שהותה של שרה לוי-תנאי ברמת הכובש. נדפס בזמירות 10.

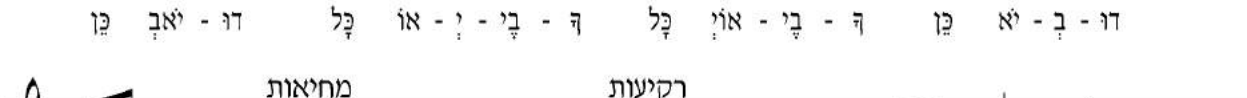
כן יאבדו / שופטים ה' 31 ; 21

עֲרִי

דו - ב - יא כּוּן ה - בִּי - י - אוּ כָּל ה - בִּי - אוּיְ כָּל דו - ב - יא כּוּן

מְחִיאוֹת רִקִּיעוֹת

כִּי - ר - תֵּד כִּי - ר - תֵּד שִׁי - נַפְּ כִּי - ר - תֵּד עֵז

כִּן יֵאבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךָ.

תִּדְרָכִי, נִפְשִׁי, עֲזֵה!

נדפס בשירי **עבודה ומולדת** קובץ שני: 15; **עלי עשור**: 34; **ברון יחד**: 69; **זמירות**: 15. השיר שימש לריקוד עם בשם **תדרכי נפשי עוז** שחיבר והפיץ זאב חבצלת. כמו כן שיבצה אותו שרה לוי-תנאי בתכניתה **שירת דבורה** ב"ענבל".

תְּבַרֵךְ מְנַשִּׁים יַעֲלֵ / שׁוּפְטִים ה' 24

תְּבַרֵךְ מִנְּשִׁים יֵעַל,

אִשֶּׁת חֵבֶר הֶקְיִנִּי !

מְנַשִּׁים בְּאֵהָל תְּבָרֵךְ !

השיר מתוך התכנית **שירת זבורה** ב"ענבל". נרשם לפי שירתן של ותיקות "ענבל" ראומה נחום-עבאס, רחלי סלע ורחל מורי.

עלי באר ענו לה / במדבר כ"א 17

בתנועה

אֶר - בָּ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ

אֶר - בָּ לִי - עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ לָהּ נוֹ-עָ לָהּ נוֹ-עָ

לָהּ נוֹ-עָ אֶר - בָּ לִי - עָ אֶר - בָּ לִי - עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ לָהּ נוֹ-עָ לָהּ נוֹ-עָ

אֶר - בָּ לִי - עָ אֶר - בָּ לִי - עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ לָהּ נוֹ-עָ לָהּ נוֹ-עָ

אֶר - בָּ לִי - עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ לָהּ נוֹ-עָ לָהּ נוֹ-עָ

מהר

לָהּ נוֹ-עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לִי - עָ לִי - עָ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ אֶר - בָּ לִי - עָ

לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לָהּ נוֹ-עָ אֶר - בָּ לִי - עָ לִי - עָ

עלי באר ענו לה.

שלושה שירים חיברה שרה לוי-תנאי הפותחים במלים **עלי באר**. הראשון, עוד מתקופת לימודיה בסמינר לגנות, הוא שירו הקצר של ביאליק **באר**. השני הוא שיר זה לטקסט תנכי, שמבחינה מוזיקלית הוא מפותח יותר. השלישי הוא למלים של דוד שמעוני (ראו במדור **שירי נוף ומולדת**). נדפס בשנת תרצ"ח בעונות ד': 13; זמירות: 9.

משלי ו' 6; ט"ו 23; שמאי

[illegible]

לֵךְ אֶל נִמְלָה עֶצֶל
רֹאה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם.
דָּבָר בְּעֵתוֹ מֵה טוֹב.
אֲמֹר מֵעַט עֲשֵׂה הִרְבָּה.

אל שני פסוקים ממשלי הוסיפה שרה לוי-תנאי את הפסוק מפרקי אבות: **אָמור מַעַט עֲשֵׂה הַרְבֵּה**, המיוחס לשמאי (ראו פרקי אבות בעריכת אביגדור שנאן, ספרי חמד, ירושלים תשס"ט, ע' 30). השיר שובץ ביצירתה של שרה לוי-תנאי פסוקי זמרה בתכנית שאו זמרה של "ענבל" ב-1952. נדפס בזמירות: 12.

איזה הוא עשיר / בן זומא

מהר

אי - ז - הו ע - שיר ה - ש - מ - ח ב - חל - קו

1. 2.

ה - ש - מ - ח ה - ש - מ - ח ה - ש - מ - ח ב - חל - קו ה - ש - מ - ח ב - חל - קו

אי - ז - הו ע - שיר ה - ש - מ - ח ב - חל - קו

אי - ז - הו ע - שיר ה - ש - מ - ח ב - חל - קו ה - ש - מ - ח ב - חל - קו

אֵיזֶהוּ עָשִׂיר? הַשְּׁמִיחַ בְּחֻלְקוֹ.

המלים: **פרקי אבות** בעריכת אביגדור שנאן, ספרי חמד, ירושלים תשס"ט, פרק ד' משנה א', ע' 122. נדפס ב**שירי עבודה ומולדת** ד': 29; **זמירות**: 12.

טל תן / אלעזר הקליר

מתוך ושל

The musical score is written on four staves in G major (one sharp). The lyrics are in Hebrew. The first staff contains the words "טל תן לך צות אך - אף". The second staff contains "שי - תנו בך כה - רב די - ב". The third staff contains "רב גן - ריש תי - נ חפ - רכי - חפ - ב". The fourth staff contains "קום - עיר אך - חפ בזה עיר טל - טל - טל". There are triplets and a quintuplet indicated above some notes.

טל תן לך צות אך - אף

שי - תנו בך כה - רב די - ב

רב גן - ריש תי - נ חפ - רכי - חפ - ב

קום - עיר אך - חפ בזה עיר טל - טל - טל

טל תן לרצות ארצך,
שיתנו ברכה בדיצך.
רוב דגן ותירוש בהפריצך,
קומם עיר בה חפצך בטל.

המלים של אלעזר הקליר (פייטן שחי בארץ-ישראל במאות השישית-השביעית) הן חלק מתפילת הטל שמקובל לזמרה במסורות מסוימות באביב עם המעבר מעונת הגשמים לעונת הקיץ (ראו **סידור כלל ישראל** בעריכת יואל רפל ויוחנן פריד בהוצאת מסורה לעם, 1991 תשנ"א ע' 296). לשיר לחנים רבים (ראו באתר הזמנה לפיוט). שרה לוי-תנאי הלחינה את הבית הראשון מתוך ששת הבתים שבתפילה. נדפס ב**זמירות**: 14.

היום אוצרות גשמים / פייטן אלמוני (מאה עשירית)

ה - יום - או - צ - רות - ג - ש - מים - תח - תפ - עמ - ל

ה - יום - ת - ה - ה - ל - הם - טל - כ - מון - חך - טל - כ - מון - חך

ה - מון - תת - יום - ו - זק - ח - ת - ו - לום - ש - בי - ה - או - לום - ש - בי - ה - או

היום אוצרות גשמים תפתח לעמך
היום תהיה להם כטל חרמון
היום תתמוך ותחזק אוהבי שלום.

המלים מאת פייטן עלום שם מהמזרח בן המאה העשירית לספה"נ. הפיוט נמצא בגניזת קהיר והוא מוגדר כ"רהט לשמיני עצרת". נדפס במאמרו של מנחם זולאי "מפיוטי הגניזה לסוכות" בקובץ **מועד ועצרת** – ילקוט לחג הסוכות מוגש לחייל העברי הערוך בידי יהודה פנחס כהן (ע' 99) – שיצא לאור בשנת תש"ד בהוצאת הועד הארצי למען החייל היהודי, ירושלים. הפיוט הארוך כולל עשרים ושתיים שורות וארגונו אלפביתי: מהשורה השנייה ואילך האלף-בית מופיע באות השנייה של המלה השנייה: תברך, תגאול, תדרוש וכו'. שרה לוי-תנאי בחרה להלחין שלוש שורות בלבד: הראשונה, החמישית (תהיה) והאחרונה (תתמוך), ובחירתה יצרה שיר קצר שלם לעצמו. נדפס **בזמירות: 15**.

שיר השירים

שיר השירים אשר לשלמה / שיר השירים א' 4-1

לאט חופשי

הו - פי קוֹת - שִׁי - נְ - מְ נִי - קַ - שֶׁ - ? מוֹ - ל - שֶׁ - לְ שֶׁר - אֶ רִים - שִׁי - הַ שִׁיר

פִּי וְ - מְ - ? יוֹ - דִּי - דְּ בִים - טוֹ

קצוב

דְּ - מְ - שֶׁ רַק - תוֹ מוֹ - שֶׁ בִים - טוֹ דְּ - מְ - שֶׁ חֶ - רִי לְ

דְּ - מְ - שֶׁ בִים - טוֹ מוֹת - לְ - עַ מוֹת - לְ - עַ בּוֹ - הַ - אֶ

צָה - רוֹ - נְ צָה - רוֹ - נְ דְּ - רִי - הַ - אֶ נִי - כְּ - מֶשֶׁ

בָּדַחְהָ - מְ - נֶשֶׁ - וְ לָהּ - גִּי - נְ רִיוֹ - דְּ - מְ - הַ נִי - אֶ - בִי - הַ

לאט חופשי

דְּ - בּוֹ - הַ - אֶ רִים - שֶׁ - מִי יוֹ - מְ - דְּ - דִּי - דְּ רָה - כִּי - נְ

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמֹה.
 יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ.
 כִּי טוֹבִים דָּדִיד מִיּוֹ,
 לָרִיחַ שְׁמָנִיד טוֹבִים,
 שָׁמֶן תוֹרֵק שְׁמֵךְ -
 עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבֹּד.

מְשַׁכְּנִי -
 אַחֲרִיד נְרוּצָה!
 הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו -
 נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בָּדָד,
 נִזְכֶּירָה דָּדִיד מִיּוֹ,
 מִיִּשְׁרִים אֶהְבֹּד!

נרשם לפי הקלטה של "ענבל" מ-1982.

אַל גַּנֶּת אָגוֹז / שִׁיר הַשִּׁירִים ו' 11; ז' 12-13; ד' 16;

מתון וחנני

עורי, צפון,	לכה, דודי,	אַל גַּנֶּת אָגוֹז יַרְדֵּיתִי
ובואי, תימון!	נצא השדה,	לראות באבי הנחל;
הפיתחי גני –	נלינה בכפרים!	לראות:
יזלו בשמינו!	נשכימה לכרמים,	הפרחה הגפן,
”יבא דודי לגנו	נראה – אם פרחתה הגפן,	הנצו הרמונים?
ויאכל פרי מגדיו	פתח הסמדר.	

שיר זה חיברה שרה לוי-תנאי ב-1943 בקיבוץ רמת הכובש למסכת **שיר השירים** שהכילה עם אנשי הקיבוץ, מסכת של קריאה, שירה ומחול. ריקוד הזוגות שחיברה לשיר הוצג לראשונה על ידי חברי רמת הכובש בכנס המקהלות בעין חרוד ובכנס המחולות הראשון בקיבוץ דליה ב-1944 ועד מהרה נפוץ בארץ. השיר שובץ גם ביצירת המחול **שיר השירים** שהציגה ב"ענבל" ב-1982, אך בכוריאוגרפיה ללא כל קשר עם ריקוד של 1944. הרצל שמואלי מביא בספרו (1971: 10-2 ו-33-34) ניתוח מפורט של לחן השיר. נדפס ב**זמירות**: 16; **ברון יחד**: 13; **ספר השירים** ב': 72.

אנה הלך דודך / שיר השירים ו' 1-2 ; ה' 8-10 ; 15 ;

מִדְּ-עַגְלֵ-נֹרֶשׁ-בְּקֶ-נֶה-וּ
 דָּד-דָּד-נֹה-פֶ-נֹה-אֶ שִׁים-בֶּ-בֶּ פֶה-זֶ-הַ דָּד-דָּד-לֶה-נֹה-אֶ
 שִׁים-בֶּ-הַ גֹּת-רֶ-עֶ-לֶ גֹּ-גֶ-לֶ
 נִים-שִׁ-שִׁ קֵט-לֶל-וֹ נִים-גֶּ-גֶ עֹת-לֶ
 לוֹ דוּ-גִי-תִי מֶה דִי-אֶת אֹו-צֶ-תָמֵ אִם יִם-לֶ-שֶׁ-רוּ-וֹ נֹת-בֶ כֶם-אֶת תִּי-בֶע־הֶשׁ
 נִי-אֶ בָה-הַ-אֶ לֶת-חוּ-שֶׁ נִי-אֶ בָה-הַ-אֶ לֶת-חוּ-שֶׁ
 נֹו-תֶ-בֶע־הֶשׁ כָּה-קֶ-שֶׁ דוּד-מֶ דָּד-דוּ מֶה שִׁים-בֶּ-בֶּ פֶה-זֶ-הַ דוּד-מֶ דָּד-דוּ מֶה
 בָּה-בֶּ-רֶ-מֶ גֹל-דֶ דוּם-אֶ-וֹ צֹחַ דִי-דוּ
 לִים-תֶ-תֶל לִים-תֶ-תֶל לִים-תֶ-תֶל תִּי-צוּ-קֹוּ קֶזֶתֶם-קֶ שוּ-רֶא
 זִים-דֶ-אֶ-קֶ חוּר-בֶ נוּן-בֶ-כֶל הוּ-אֶ מֶרְ רֶב-עוּ-קֶ רוּת-חוּ-שֶׁ
 זִים-דֶ-אֶ-קֶ חוּר-בֶ חוּר-בֶ חוּר-בֶ נוּן-בֶ-כֶל הוּ-אֶ מֶרְ נוּן-בֶ-כֶל הוּ-אֶ מֶרְ

הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם	"אָנֶה הֵלֵךְ דָּוִדְךָ,
— בָּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם —	הֵיכָה בְּנָשִׁים ?
אִם תִּמְצָאוּ אֶת דָּוִד,	אָנֶה פָּנֶה דָּוִדְךָ ? —
מֶה תִּגִּידוּ לוֹ?	וּבִקְשׁוּנוֹ עֲמָדָה."
שְׁחֹלֶת-אֶהְבֶּה אֲנִי!	דָּוִד יָרַד לָגְנוֹ,
	לַעֲרֹגוֹת הַבָּשָׂם —
"מֶה דָּוִדְךָ מִדּוֹד,	לַרְעוֹת בְּגָנִים
הֵיכָה בְּנָשִׁים ?	וּלְלֶקֶט שׁוֹשְׁנִים.
מֶה דָּוִדְךָ מִדּוֹד,	
שִׁכְכָה הַשְׁבַּעְתִּנוּ ?"	

התיווי לפי הקלטה של שרה לוי-תנאי מ-1980 לעבודה עם המלחין שלמה גרוניך ולפי הקלטה של "ענבל" מ-1982.

גון נְעוּל / שיר השירים די' 12; ח' 6;

עוֹל - לַ - נָּו עוֹל - לַ - נָּו הָה הָה זְ זְ זְ

הָ - עַ - זְרוּ עַל תָּם - חוּ - פֶּ הָ - לַ עַל תָּם - חוּ - פֶּ תָּם - חוּ - פֶּ הָ - עַ - זְרוּ עַל

זָה - עַ פִּי זָה - עַ פִּי בָּה - הָ - אַ - נֹת - מֶ - פֶּ בָּה - הָ - אַ - נֹת - מֶ - פֶּ

הָ - פִּי - שֶׁ - רִ אֵשׁ פִּי - רִשֵּׁ זָה - בֵּת - הָ - שֶׁלִּי

— גֵּן נָעוּל

שְׂיִמְנִי כַּחוֹתָם עַל לִבָּךְ,

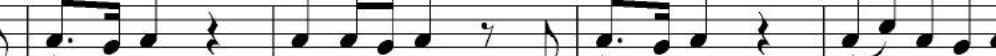
פְּחוּתָם עַל זְרוּעָךְ —

כִּי עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְיֶה,

רְשָׁפִיָּה – רְשָׁפִי אֵשׁ,

שְׁלֵהֶבֶתִּיהָ.

דודי לי / שיר השירים ב' 16

 דו - די לי לו נא - 1

 עה-רו-ה עה-רו-ה עה-רו-ה נים - ש-שו-ב עה-רו-ה נים - ש-שו-ב

דוֹדִי לִי, וְאֲנִי לוֹ, הָרוּעָה בְּשׁוֹשָׁנִים.

התיווי לפי הקלטה של "ענבל" מ-1982.

לבבתיני

לָךְ - גַּם - עֵינַי - חַת - אֶבֶן - נִי־תִי - בִּבְבֶּל - לְ

לה - כ תי - חו - א יך - ד - ו פו - י מה

נזון - ב - ל - ח - רי - פ יד - ת - מו - של - ח - רי - ו

אי - בו - ת נון - ב-מל תי - א לה - פ נון - ב-מל תי - א

יוֹת - ר - א נוֹת - עו - מִמ רִים - מ - נ רִי - ר - ה - מ יוֹת - ר - א נוֹת - עו - מִמ

יִם - לְ - שְׁ - רוּ - ? - נוֹת - בְּ - כֶּם - אֶת - תִּי - בָּעַ - הַשְׁ - רִים - מֶ - נְ - רִי - רְ - הֶ - מֶ

בְּהָא - הָא - אַ - הָ אֶת רֹו - רַ - עוֹ - תַּ אֲמַ - וְ רֹו - עֵי - תַּ אֲמַ

פָּ - תָּ - חָ - שָׁ

לִבְּבִתִּינִי, אֲחוֹתִי כָּלָה,

לַבְּתִינִי בְּאַחַת מֵעִינֶיךָ.

מִמָּה יָפּוּ דוֹדֶיךָ, אֲחֹתִי כָלָה,

וְרִיחַ שְׁלֵמוֹתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן.

אֶתִּי מִלְּבָנוֹן, כִּלָּה,

אֶתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי,

התיווי לפי הקלטה מפי שרה לוי-תנאי ב-1970. השיר הופיע בתווים בעיבוד לשני קולות שווים של נסים נסימוב בדף למקהלה בהוצאת המרכז לתרבות. נדפס ב**זמירות**: 89.

מי זאת עולה / שיר השירים ג' 6; א' 10-11

נָה - בּוֹלָ - וּ מוֹרֶת - טָ - קָ - מְ בָר - מִדָּ - הָ - מִן לָה - עַ - זֹאת מִי

נָה - בּוֹלָ - וּ מוֹרֶת - טָ - קָ - מְ בָר - מִדָּ - הָ - מִן לָה - עַ - זֹאת מִי

זִים - רֹוּחַ - בְּ רָךְ - נָא - צַ רִים - תֵּ - בְּ יָד - זֵ - חָ - לָ וּוּ - נָא

סָף - כָּ - הָ דוֹת - קָ - נָ עִם לָךְ שָׁה - עָ - נָ קָב - זָ רִי - תוּ

סָף - כָּ - הָ דוֹת - קָ - נָ עִם לָךְ שָׁה - עָ - נָ קָב - זָ רִי - תוּ

מי זאת עלה מן המדבר

מקטרת מור ולבונה ?

נאוו לחינך בתרים,

צוארך – בחרוזים.

תורי זהב נעשה לך

עם נקדות הכסף.

נרשם לפי הקלטה של "ענבל" מ-1982

מה טבו דדיך מיין / שיר השירים ד' 10; ז' 11;

מה טבו דדיך מיין,
ורח שמיך – מכל בשמים!
אני לדודי,
ועלי תשוקתו.

נרשם לפי הקלטה של "ענבל" מ-1982.

קול דודי / שיר השירים ב' 8

קול דודי!
הנה זה בא:
מדלג על ההרים,
מקפץ על הגבעות.

שיר זה נפוץ בארץ בשנות הארבעים. יש שייחסוהו לשרה לוי-תנאי ויש שרשמו אותו כלחן עממי.
נדפס ב-10 ריקודי עם לחגים: 12. שרה לוי-תנאי בנתה על התחלתו את גרסתה המפותחת שלהלן.

קול דודי הנה זה בא / שיר השירים ב' 8-9; 17; ד' 6; ב' 17

בֹּא זֶה - הֵנָּה - דִּי - דּוֹ קוֹל - דִּי - דּוֹ קוֹל - דִּי - דּוֹ קוֹל

עוֹת - בָּ - גָּ - הֵ - עַל פֶּץ - ק - מֵ - רִים - הֵ - הֵ - עַל לֵג - ד - מֵ

לִים - ? - אֵ - הֵ פֶר - ע - לֵ אוֹ צְבִי - לֵ דִי - דּוֹ מָה - דּוֹ

לִים - ? - אֵ - הֵ פֶר - ע - לֵ אוֹ צְבִי - לֵ דִי - דּוֹ מָה - דּוֹ

לִים - לֵ - צֵ - הֵ סוֹ - נֵ - יוֹם - הֵ חֵ - פוֹ - ? - שֵׁ עַד

1. לִים - ? - אֵ - הֵ פֶר - ע - לֵ אוֹ צְבִי - לֵ דִי - דּוֹ הֵ - לֵ מָה - דֵּ סֵב

2. נָה - בּוֹ - לֵ - הֵ עַת - גָּב - אֵל - וְ מוֹר - הֵ הֵר אֵל לִי לֵךְ - אֵ

3. נָה - בּוֹ - לֵ - הֵ עַת - גָּב - אֵל - וְ מוֹר - הֵ הֵר אֵל לִי לֵךְ - אֵ

לִים - לֵ - צֵ - הֵ סוֹ - נֵ - יוֹם - הֵ חֵ - פוֹ - ? - שֵׁ עַד

לִים - ? - אֵ - הֵ פֶר - ע - לֵ אוֹ צְבִי - לֵ דִי - דּוֹ הֵ - לֵ מָה - דֵּ סֵב

3. מִים - שֵׁ - בָּ רִי - הֵ עַל מִים - שֵׁ - בָּ רִי - הֵ עַל

אַלֶּךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר

וְאֶל גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה.

עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם,

וְנָסוּ הַצִּלְלִים –

קוֹל דּוֹדִי!

הִנֵּה זֶה בָּא :

מְדַלֵּג עַל הַהָרִים,

מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת ;

עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם,

וְנָסוּ הַצִּלְלִים –

סֵב!

דְּמָה לָךְ – דּוֹדִי – לְצַבִּי

אוּ לְעֹפֶר הָאֵילִים.

דְּמָה לָךְ – דּוֹדִי – לְצַבִּי

אוּ לְעֹפֶר הָאֵילִים

עַל הָרֵי בְּשָׁמַיִם!

עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם,

וְנָסוּ הַצִּלְלִים –

דּוֹמָה דּוֹדִי לְצַבִּי

אוּ לְעֹפֶר הָאֵילִים.

נרשם לפי הקלטה מפי שרה לוי-תנאי ב-1970. נדפס לראשונה ב**שירים לקול ולפסנתר** (1948) : 17 עם ליווי של

אברהם דאוס ; נדפס ב**זמרון** : 148.

מה טבו דדיך מיין / שיר השירים ד' 10 ; ז' 11 ;

מִים - שְׁ - בָּ כָל - מִיָּד - נִ - מְ - שְׁ - חִ - רִי - וְ
וְ - נִ - מְ - יָד - יָ - מִיָּד - יָ - דְּ - בּוֹ - טָ מָה
תּוֹ - קָ - שׁוּ - תְּ לִי - עָ וְ דִי - דוּ - לְ נִי - אֵ
נִי - אֵ

מָה טָבוּ דְּדִיֶּךָ מֵיִין,

וְרִיחַ שְׁמָנֶיךָ – מְכַל בְּשָׁמַיִם!

אֲנִי לְדוֹדִי,

וְעָלִי תִשׁוּקָתוֹ.

נרשם לפי הקלטה של "ענבל" מ-1982.

אנה הלך דודך / שיר השירים ו' 1-2 ; ה' 8-10 ; 15 ;

מִדֶּ-עַ נֹר - שֶׁ-בִקְ-נִי וְ דָד-דָּה נָה - פֶּה-נָה אֶ שִׁים-בֶּ-בֶּ פֶה-זֶה דָד-דָּה לֶךְ - הָ נָה-אֶ
שִׁים - בֶּ - הָ גֹת - רֶ - עֶ - לֶ גֹ - גֶ - לֶ
נִים - שֶׁ - שִׁוִּי קֵט - לֶלֶ - וְ נִים - גֶּ - גֶ - עֹת - לֶךְ
לֹו דֹו-גִי-תִי מֶה דִי-דָד אֶת אֹו - צֶ-תָמֵ אִם יִם - לֶ - שֶׁ-רֹו-יְ נֹת-בֶ כֶם - אֶת-תִּי - בָעֶ - הֶשֶׁ
נִי-אֶ בָהּ - הָ - אֶ לֶת-חֹו - שֶׁ נִי-אֶ בָהּ - הָ - אֶ לֶת-חֹו - שֶׁ
נֹו - תִי - בָעֶ-הֶשֶׁ כָה-קֶ - שֶׁ דֹד-מֶ דָד-דָּה מֶה שִׁים-בֶּ-בֶּ פֶה-זֶה דָד-מֶ דָד-דָּה מֶה
בָהּ - בֶּ - רֶ - מֶ גֹל - דֶ דֹום - אֶ - וְ צַח דִי - דָד
לִים - תִי-תֵל לִים - תִי-תֵל לִים - תִי-תֵל תִי - צֹו-קֶוֹ קֶזֶתִים - קֶ שִׁוִּי-רֶא
זִים - דֶ - אֶ - קֶ חֹור - בֶ נֹון - בֶ - פֶלֶ הֹו-אֶ - מֶרֶ רֶב - עֹו - קֶ רוֹת - חֹו-שֶׁ
זִים-דֶ - אֶ - קֶ חֹור - בֶ חֹור - בֶ חֹור - בֶ נֹון-בֶ - פֶלֶ הֹו-אֶ - מֶרֶ נֹון-בֶ - פֶלֶ הֹו-אֶ - מֶרֶ

הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם	"אָנָּה הֵלֵךְ דָּוִדְךָ,
— בָּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם —	הֵיכָלָה בְּנָשִׁים ?
אִם תִּמְצָאוּ אֶת דָּוִדְךָ,	אָנָּה פָּנָה דָּוִדְךָ ? —
מֶה תִּגִּידוּ לוֹ?	וּבִקְשׁוּנוֹ עִמָּךְ."
שְׁחֹלֶת-אֶהְבֶּה אֲנִי!	
	דָּוִדְךָ יָרַד לָגִנוּ,
"מֶה דָּוִדְךָ מִדָּוִד,	לַעֲרֹגוֹת הַבָּשָׂם —
הֵיכָלָה בְּנָשִׁים ?	לַרְעוֹת בְּגָנִים
מֶה דָּוִדְךָ מִדָּוִד,	וּלְלִקֵּט שׁוֹשְׁנִים.
שִׁכְכָה הַשְׁבַּעְתָּנוּ ?"	

שחורה אני ונאווה / שיר השירים א' 5-6

ים - ל - ש - רו - ? - נות - ב - נה - נא - ו - גי - א - רה - חו - ש

דר - ג - לי - א - ק - מה - ל - ש - עות - רי - כי

רת - ח - חר - ש - גי - א - ש - גי - א - רה - חו - ש

רה - ט - ג - גי - מ - ש - בי - רו - ח - ג - מי - א - גי - ב - מ - ש - ש - גי - ת - פ - ז - ש - ש

תי - ט - ג - לא - לי - ש - מי - ר - פ - לי - ש - מי - ר - פ - מים - ר - פ - ה - את - רה - ט - ג - גי - מ - ש

תי - ט - ג - לא - לי - ש - מי - ר - פ - לי - ש - מי - ר - פ

שחורה אני ונאווה

— בנות ירושלים —

באהלי קדר,

כיריעות שלמה.

אל תראני שאני שחרחרת —

ששזפתני השמש.

בני אמי נחרו בי :

שמני נטרה את הכרמים

כרמי שלי — לא נטרתי.

התיווי לפי הקלטה מפי שרה לוי-תנאי ב-1970.

הגידה לי שאהבה נפשי / שיר השירים א' 7-8

ים - ר - ה - צ - ב ביע-תך כה - אי עה-תך כה - אי שוי - נפ בה - ה - א - ש לי דה-גי - ה
 ד - רי - ב - ה - רי - עך על יה - עט - כ יה - אה מה - ל - ש
 צאן - ה ביעק - ב לך אי-צ שים - ג - ב פה - י - ה לך עי-תך לא אם
 יד - ת - י - ד - ג את עי-וך עים - ר - ה נות-כ-מש על יד - ת - י - ד - ג את עי-וך
 שים - ג - ב פה - י - ה שים - ג - ב פה - י - ה עים - ר - ה נות-כ-מש על

הגידה לי
 – ש'אהבה נפשי –
 איכה תרעה,
 איכה תרביץ בצ'הרים?
 שלמה אהיה כ'עטיה
 על ע'דרי חב'יד?

אם לא תדעי לך
 – היפה בנשים –
 צאי לך כ'עקבי הצאן
 ורעי את ג'דית'ך
 על משכנות הרעים.

התוויו לפי הקלטה מפי שרה לוי-תנאי ב-1970.

קומי לך רעיתי / שיר השירים ב' 10-13

לְךָ כִּי - לֹא יָדָעְנוּ תִּיפְפוּתֵינוּ לְךָ מִי - קוֹ
 רָץ - אֶבֶר - אֶבֶר נִים - צֶדֶק - לֹא לֶךְ - לֶךְ שָׁמַיִם - גִּי - הָאֵל
 עֲתִיד - גִּי - הָאֵל מִי - צֶדֶק - עֲתִיד - גִּי - הָאֵל
 נוֹצַר - אֶבֶר - אֶבֶר מִעַן - נֶשֶׁךְ תוֹר - הָאֵל קוֹל - הָאֵל
 מִי - צֶדֶק - הָאֵל עֲתִיד תוֹר - הָאֵל קוֹל - הָאֵל עֲתִיד
 לֹא לֶךְ - לֶךְ שָׁמַיִם - גִּי - הָאֵל בְּרַחֲמֵיךָ הָאֵל הָאֵל
 רָץ - אֶבֶר - אֶבֶר נִים - צֶדֶק - לֹא לֶךְ - לֶךְ שָׁמַיִם - גִּי - הָאֵל
 מִי - צֶדֶק - הָאֵל עֲתִיד עֲתִיד - גִּי - הָאֵל מִי - צֶדֶק - הָאֵל
 הָאֵל הָאֵל עֲתִיד עֲתִיד - גִּי - הָאֵל מִי - צֶדֶק - הָאֵל
 הָאֵל הָאֵל עֲתִיד עֲתִיד - גִּי - הָאֵל מִי - צֶדֶק - הָאֵל

”קוֹמִי לָךְ:

— רַעֲיִתִי, יִפְתִּי —

וּלְכִי לָךְ!

כִּי הִנֵּה הִסְתּוֹ עֶבֶר –

הַגָּשָׁם חֲלָף, הַלֵּךְ לוֹ.

הנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ,
 עַת הַזְּמִיר הִגִּיעַ,
 וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ;
 הַתְּאֵנָה חֲנֻטָּה פָּגְיָה,
 וְהַגְּפָנִים – סָמְדָר,
 נָתְנוּ רִיחַ.
 קוֹמִי לָךְ
 – רַעֲיָתִי יָפְתִּי –
 וּלְכִי לָךְ!"

באמצע שיר זה משולב בשלמותו השיר **כי הנה הסתו עבר**, שנרשם עוד בשנות החמישים כשיר נפרד. התיווי לפי הקלטה של שרה לוי-תנאי ב-1980 לשלמה גרוניך לשם עיבוד ל"ענבל". השיר השלם שולב ביצירה ב"ענבל" ב-1982.

כי הנה הסתו עבר / שיר השירים ב' 11-12

בֵּר - עַ - סְתוֹ - הַ - נָה - הַ - בֵּר - עַ - סְתוֹ - הַ - נָה - הַ - בֵּר
 לוֹ - לָךְ - הַ - לָךְ - הַ - לָךְ - הַ - לָךְ - הַ - לָךְ - הַ - לָךְ
 רָץ - אֶ - בָּ - אֵ - נִים - נִים - אֵ - בָּ - אֵ - נִים - נִים - אֵ - בָּ - אֵ
 מִיר - זֶ - הַ - עַת - עַ - גִּי - הַ - מִיר - זֶ - הַ - עַ - גִּי - הַ - מִיר - זֶ - הַ

כִּי הֵנָּה הַסְתּוֹ עָבַר –
 הַגִּשְׁם חָלַף,
 הַלֵּךְ לוֹ.
 הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ,
 עַת הַזְּמִיר הִגִּיעַ.

נדפס ב**שירי אביב ופסח**. השיר מצוי בשלמותו בתוך השיר הארוך יותר **קומי לך רעיתי** שנרשם לפי הקלטה של "ענבל" מ-1982.

מה יפו פעמיד

מה יפּו פּעַמִּיךָ בְּנַעֲלִים, וְרִיחַ אַפֶּךָ – בְּתַפּוּחִים, שְׁעָרֶךָ כְּעֶדֶר הָעֲזִים
בַּת נָדִיב ! מֵה יָפִית וּמֵה נַעֲמָת, שְׁגָלָשׁוֹ מִן הַגִּלְעָד ;
צִוְאַרְךָ כְּמִגְדַּל הַשֹּׁן ; – אֶהְבֶּה – כָּפֶלַח הָרִמּוֹן רִקְתֶּךָ
רֹאשְׁךָ עָלֶיךָ כְּפַרְמֶל, בְּתַעֲנוּגִים ! מִבַּעַד לְצִמְתֶּךָ .
זֹאת קוֹמַתְךָ דָּמַתָּה לַתֹּמַר ,

37

תחת התפוח עוררתיך / שיר השירים ח' 5; ז' 14; ב' 4-5

קצוב

תִּי - רֵךְ - עוֹ - חַ - פּוֹ - ת - הַ - חַת - תִּי

חַ - רֵי - נוֹ - נָתַתְּ אֵימַתְךָ - דֹּי - הַ

דִּים - גַּ - מְ - כָל - נוֹ - חֵי - ת - פֶּ - עַל - וְ

וְ - הַ - בֵּית אֶל - נִי - אַ - בִּי - הַ

בָּה - הַ - אַ - לִּי - עָ - לוֹ - דָּג - וְ

בָּה - הַ - אַ - דּוֹ - רַךְ - שׁוֹת - שִׁי - אַ - בִּי - כֹּחַ - סֶמֶךְ

חֵי - אַ - בָּה - הַ - לֵּת - חוֹ - חוֹפְשִׁי

תחת התפוח עוררתיך –

הדודאים נתנו ריח,
ועל פתחינו כל מגדים.
הביאני אל בית ה' ודגלו עלי אהבה!
סמכוני באשיות,
רפדוני בתפוחים –
כי חולת אהבה אני!

נרשם לפי הקלטה של "ענבל" מ-1982.

משירת ספרד ותימן

רוח ששוני / משה אבן עזרא

קליל

מִיּוֹ-שֶׁ-בָּ לֹו - זָן גִּי-גִי חִי-פִי - הָ מִיּוֹ-ע-מֶן חֹן - וְ נִי-שׁוֹ-שֶׁ ח-רוּ

מִיּוֹ-שֶׁ-בָּ לֹו - זָן גִּי-גִי חִי-פִי - הָ מִיּוֹ-ע-מֶן חֹן - וְ נִי-שׁוֹ-שֶׁ ח-רוּ *fine*

נָה - מ-תִּי אִי-בּוֹ וְ רִי - עוֹ פּוֹן - צָ נָה-בּוֹ-לָּה עֵת - גָּב-וְ רִי - מוֹ הֶר - מֶ

נָה-שֶׁ-שׁוֹ קֵט - לָל-וְ יִי - פֶּךְ כָּל - אֶל-נָה-גִּי אֶל בֶּד - וְ רִי-עָפָ לִי - אֹו

מִיּוֹ - שֶׁ-שׁוֹ חֹד-וְ מִיּוֹ - לֹו-עַ מִי-כִי-וְ

מִיּוֹ-שֶׁ-בָּ לֹו - זָן גִּי-גִי חִי-פִי - הָ מִיּוֹ-ע-מֶן חֹן - וְ נִי-שׁוֹ-שֶׁ ח-רוּ

מִיּוֹ-שֶׁ-בָּ לֹו - זָן גִּי-גִי חִי-פִי - הָ מִיּוֹ-ע-מֶן חֹן - וְ נִי-שׁוֹ-שֶׁ ח-רוּ

רִים-תִּי-סִי גִי-פּוֹן-צָ אוֹ-קֶךְ-וְ שׁוֹ-חֶפֶן-וְ רִים-מֶ-אֶ לִי-עַ-בּ אוֹ-רֶךְ-וְ לֹו-אֶ-שֶׁ

רִים-עוֹ-נִי שֶׁת-אֶ שְׁלוֹם אוֹ-שֶׁ-תִּי דִי-דוֹ-וְלִי רִים-זוֹ-מֶ יִי-חֶל-לִי אוֹ-צֶ-תֶמֶן לִי - אֹו

D.C.

מִיּוֹ-לֹו-שֶׁ אֶת פִּיק-הָ-לִי מִיּוֹ-חֶ-בֶּ עִיר-וְ-וְ

רוח שְׁשׁוּנִי / וְחוֹן מְנַעֲמִיו,
הַפִּיחִי גְנִי – / יִזְלוּ בְּשִׁמְיוֹ!

מֵהָר מוֹרִי / וְגִבְעַת הַלְבוֹנָה
צָפוֹן עוֹרִי, / וּבּוֹאִי, תִּימְנָה!
אוֹלֵי עֶפְרִי / יֵרֵד אֶל גְּנָה
לְאֶכְל פְּרִי / וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנָה,
וְכִימִי עֲלוֹמִיו / יַחְדָּשׁוּ יָמָיו.

שֶׁאֱלוֹ וְרָאוּ, / בְּעֲלֵי אֲמָרִים,
וְחִפְשׁוּ וְקָרְאוּ / צְפוּנֵי סִתְרִים:
אוֹלֵי תִמְצְאוּ / לְחֲלֵי מְזוֹרִים,
וְלִדְוִדִּי תִשָּׂאוּ / שְׁלוֹם אִשֶּׁת נְעוֹרִים –
וְיַעֲרִיר רַחֲמָיו / לְהַפִּיק אֶת שְׁלוֹמָיו.

השיר הוא מוחרד לפסח (ראו **השירה העברית בספרד ובפרובאנס**, בעריכת חיים שירמן, ספר ראשון, חלק ב' ע' 411). שרה לוי-תנאי הלחינה את שני הבתים הראשונים מתוך ארבעת בתי השיר. השיר שובץ ב"ענבל" ביצירתה **ענבלים** (פרקי מחול ישראליים) ב-1960 וכן ביצירה **מבעד לצעיף** בשנת 1966 כריקוד לשני זוגות. נדפס ב**זמירות**:

מה יפית, יפת העין (שיר חתונה) / יהודה הלוי

פזמון

פית - ? מה פית - ? מה ין - ע - ה פת - ? פית - ? מה רת - כו - ויש

פית - ? מה פית - ? מה ין - ע - ה פת - ? פית - ? מה רת - כו - ויש

FINE

פית - ? מה פית - ? מה פית - ? מה פית - ? מה

א

לי - מן בות - ב - ל לי - ע אט - ול לי - תן נה - א פה - ? - ה

לפזמון

ין - ע אה - מך - ב או - חס - ש לי - תך תם - טא - ח על - ה

ב

ך - נ - פ את כי - ש - תח מה יך - א - מך את אי - הך נא

לפזמון

ין - ע בע - תש לא מך - מ יך - ז - חו בך זו - יח בל

ג

ך - עך דית - ע רך - א - ת - מ - ו יך - לך פיר - ס נת - לב הו

לפזמון

ין - ע - ה שחם בר - ג - ה יך - יך ביט - ה - ל או - ? לא איך

ד

עים - שו טע - מ דיב - נ בית - ב עים - ר - רו - שק - נ דים - דו שתו

לפזמון

ין - ? רים - זי - נ - ה קו - הש עים - שו - ע ש בן חת - שמ - וך

מַה יָּפִית יָפֶת הָעֵין,
וְשִׁכּוּרֶת וְלֹא מִיָּין!

הִיפָּה, אָנָּה תִּזְלִי
וּלְאֵט עָלַי לְבָבוֹת מְשָׁלִי!
הָעַל חֲטֹאתֶם תִּכְלִי
שְׁחָטָאוּ בְּמַרְאֵה עֵין?

נָא הִרְאִי אֶת מַרְאֵיךָ!
מַה תַּחֲשֹׁכִי אֶת פְּנֶיךָ
בֶּל יִחְזִיו בְּךָ חֹזֵיךָ?
מִמֶּךָ לֹא תִשָּׁבַע עֵין!

הֵן לְבַנְת סִפִּיר לְחִיךָ
וּמִתְאַרְךָ עֲדִית עֲדִיךָ,
אֵיךָ לֹא יָאוּ לְהִבִּיט יָפֶיךָ
הַגָּבֵר שֶׁתֶּם הָעֵין?"

שְׁתוּ, דוֹדִים, וְשִׁכְרוּ רַעִים
בְּבֵית נָדִיב מִטַּע שׁוּעִים
וּבְשִׁמְחַת בֶּן שְׁעָשׂוּעִים
הַשְׁקוּ הַנְּזִירִים יַיִן!

שירו של יהודה הלוי בנוי כשיר אזור ובראשו מדריך בן שתי שורות, ובו החרוז המבריח של כל בתי השיר.
מקור: **השירה העברית בספרד ובפרובאנס**, בעריכת חיים שירמן, ספר ראשון, חלק ב' ע' 432. שרה לוי-תנאי
הלחינה את שלושת הבתים הראשונים ואת החמישי (האחרון). בגרסה המוקלטת היא שרה את הבתים הראשון
והאחרון.

לכה דודי / שלמה אלקבץ

חגיגי

פזמון

א

לפזמון

ב

לפזמון

ג

לכה דודי לקראת פִּלָּה.
פְּנֵי שַׁבָּת נִקְבְּלָה :

לקראת שַׁבָּת לְכוּ וְנִלְכָּה.
כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה.
מֵרָאשׁ מִקְדָּם נְסוּכָה.
סוּף מַעֲשֶׂה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה :

לָהּ - בָּ - גָ - נָ בָּת - שֵׁ נִי - פָּ לָהּ - פִּ רְאֵת - לֵךְ דִּי - דּוּ כָה - לָּ

כָה - רָ - בָ - הָ קוֹר - מִהִיא כִּי כָה - לָ - נָ כּוּ - לָ בָת - שֵׁ רְאֵת - לֵךְ

לָהּ - חָ - תָ בָהּ - שֵׁ - מַחְ - בָּ שֶׁה - עָ - מִ סוּף כָה - סוּ - נָ דָם - קָ - מִ רְאֵשׁ - מִ

מִי - הָ - תָ מִה - וִי חִי - חָ - תּוֹ - תֵּשׁ מִה מִי - לָ - בָ תָ לֹא - וִי שִׁי - בּוֹ תָ לֹא

לָהּ - תָ עַל עִיר תָהּ - נָ - נָבָּ - וִי מִי - עָ יִי - נָ - עָ סוּ - חָ - יָ בָדָ

לָהּ - הָ - יָ - צָ - וְבָּ - נָהּ - רָ - בָ חָה - שִׁמָּ - בָּ גַם לָהּ - עָ - בָּרֵת - טָ - עָ לּוֹם - שֵׁ - בָּ אִי - בָּ

לָהּ - פִּ אִי - בּוֹ לָהּ - פִּ אִי - בּוֹ לָהּ - גָּ - סָ עָם נִי - מוֹ - אָ תוֹךְ

לָהּ - בָּ - גָ - נָ בָת - שֵׁ נִי - פָּ לָהּ - פִּ רְאֵת - לֵךְ דִּי - דּוּ כָה - לָּ

לָהּ - בָּ - גָ - נָ בָת - שֵׁ נִי - פָּ לָהּ - פִּ רְאֵת - לֵךְ דִּי - דּוּ כָה - לָּ

לא תבושִׁי וְלֹא תִכְלָמִי.
מִה תִּשְׁתַּחֲוֶה וּמִה תִּהְיֶה.
בְּדָךְ יִחָסוּ עֲנִיֵי עַמִּי.
וְנִבְנְתָה עִיר עַל תֵּלָה :

בְּאֵי בְּשָׁלוֹם עֲטֹרֶת בַּעֲלָה.
גַּם בְּשִׁמְחָה בְּרֶנָּה וּבְצִהָלָה.
תֹּדֶךְ אֲמוּנֵי עַם סִגְלָה :
בּוֹאֵי כָלָה בּוֹאֵי כָלָה.

שלמה אלקבץ היה מפיטני צפת במאה ה-16. שיר זה לקבלת השבת נעשה המושר והנפוץ ביותר מבין שיריו, שכן זכה להמלצת האר"י. זהו שיר אזור שכל בתיו מסתיימים בחריזה עם המדריך. לשיר תשעה בתים וסימנו **שלמה הלוי** (הבית האחרון אחרי הסימן). המדריך – לָכָה דוֹדִי לְקִרְאָת כָּלָה פְּנֵי שַׁבָּת נִקְבְּלָה – משמש כפזמון בין בתי השיר. השיר נדפס במחזורי תפילה לשבת (ראו **סידור אבי חי** ליום השבת : 58-61). שרה לוי-תנאי בחרה להלחין את הפזמון ואת הבתים השני, השישי והאחרון. נדפס ב**זמירות** : 32. 5 2

עת דודים כלה / חיים ויטאל

עליז

פזמון

1. 2.

ני-מו-ד נצ-ה ה פו - ג - ה חה-פר ני-ג-ל אי-בו ל-ה פ דים-דו עת

א

בר - ג שק-ח-ה תי - ז רע-מי-קו בר-ע תו-ס-ה שם - ג - ה לף - ה

לפזמון

ני - עי מד-ח-מ לך די-דו תו-א שם בר-מד-ב ליו-נ דה - ש - ה צא - ג

ב

נד-שו-ל חת-ת לב-ח-ו ד-בש נד-ש לג-ש-פ עמקת - נ - ו פית - ז

לפזמון

ני - יי תי-סק-נ בן - קר ריב-אק שם נד-צא בי-עק-ב עי - ר - ו נא אי - צ

ג

נים - יו יד-נ-עי יד-א את-אות-לך נים-ג-ב עות-לך דה - ב - ה תי-רד - ז

לפזמון

ני - ג - ר מי-קו יון - צ עיר תוד-ב נים-ש חוט מו-ב ל-ה - פ יד-ת - תו-שפ

ד

בת-תש לא ל-לך תד-ב-ה-א את בות-כ-ל לו - יוק לא בים-ר-ים - מ

לפזמון

ני - מי - ז כח-תש חד-ב-אש-אם בות-ר תי-שא-נ דך - דו - נ יום-מ

עת דודים כלה, בואי לגני.
פרחה הגפן, הגץ רמוני.

חלף הגשם, הסתו עבר,
קומי רעיתי, החשק גבר,
נצא השדה, נלך במדבר.
שם אתן דודי לך, מחמד עיני.

יפית ונעמתי, כשילג שניך,
דבש וחלב תחת לשונך.
צאי נא ורעי בעקבי צאנך.
שם אקריב קרבן, נסכתי ייני.

ירדתי חברה לרעות בגנים,
לראות את יפית, עיניך יונים,
שפתותיך, כלה, כמו חוט-שנים,
בתוך עיר ציון קומי רנני.

מים רבים לא יוכלו לכבות
את אהבתך, לילה לא תשבת.
מיום נדודך נשאתי רבות,
אם אשכחך, תשכח ימיני.

חיים ויטאל (1543-1620), ממקובלי צפת, היה תלמידו של האר"י. סימן השיר (האקרוסטיכון) – שמו הפרטי של הפייטן **חיים**. לחנים רבים לשירו זה, הכתוב בעקבות שיר השירים. שרה לוי-תנאי בחרה בלחן של יהודי בבל, ששימש אותה גם בשיר **אור חבצלות**. הלחן הקצר משמש לשירת המדריך כפזמון ולבתי השיר פיתחה לחן משלה. השיר שימש את שרה לוי-תנאי בתכניתה **עת דודים כלה** ב"ענבל" בשנת 1970 וכן שובץ ביצירתה **מיניאטורות** ב-1971. נדפס ב**זמירות**: 29.

שְׁלוֹם לְבוֹא שַׁבָּת / סַעֲדִיָּה

פזמון

לֹם - שְׁ - דָּ - לָּ לֹם - שְׁ חָה-שָׁמָּ - וְ לֹם - שְׁ בָּת - שְׁ בּוֹא - לָּ לֹם - שְׁ

חָה-נִּי - מָּ - הָ יוֹם חָה-שָׁמָּ - וְ לֹם - שְׁ בָּת - שְׁ בּוֹא - לָּ לֹם - שְׁ חָה-נִּי - מָּ - הָ יוֹם

א עֵי-שׁוֹ - עָ - שְׁ יוֹם טוֹב קַח - לָּ - בָּ לֹ - גִי עֵי-בִי - שְׁ בָּא כִי קָבַעְ - עֵי - נִי - בָּ שׁוֹ - שְׁי לַפְזִמּוֹן

חָה-שָׁמָּ - וְ שׁוֹן - שְׁ טוֹב זֶה יוֹם - בָּ צָא - אָמַ עֵי-רָ - וְ דִי - דֹּ טוֹב מָה מָת - אָ אוֹ - וְ

ב עֵי-בִי - שְׁ - הָ יוֹם מוֹר - שְׁ גַם - וְ כוֹר - זְ עֵי-בִי - רָ בּוֹר - דְּ נִי-סִי-הָ - בָּ בָּר - דְּ לַפְזִמּוֹן

חָה-בָּט - וִי קָט - הָשְׁ עֵי - דְּ - יָ מָ בּוֹא יוֹם עֵי-בִי - גְּ תָה - אָשְׁ תוֹ - בָּ - הָ - אָ - בָּ כֹן עַל

שְׁלוֹם לְבוֹא שַׁבָּת...

שְׁלוֹם לְבוֹא שַׁבָּת, שְׁלוֹם וְשָׁמָּה.

שְׁלוֹם לְדָ שְׁלוֹם יוֹם הַמְנוּחָה.

דָּבָר בָּהָר סִינִי דְּבוֹר רַבִּיעִי :

זְכוֹר וְגַם שְׁמוֹר יוֹם הַשְּׁבִיעִי,

עַל כֵּן בָּאָהֱבָתוֹ אֶשְׁתָּה גְבִיעִי

יוֹם בּוֹא מִיָּדְעִי הַשְׁקֵט וּבִטָּחָה.

שִׁישׁוֹ בְּנִי יַעֲקֹב כִּי בָא שְׁבִיעִי,

גִּילוֹ בְּלָקַח טוֹב יוֹם שְׁעֲשׂוּעִי,

וְרָאוּ אָמַת מָה טוֹב, דּוֹדִי וְרָעִי.

אֶמְצָא בְּיוֹם זֶה טוֹב, שְׁשׁוֹן וְשָׁמָּה.

שְׁלוֹם לְבוֹא שַׁבָּת...

סימן השיר **סַעֲדִיָּה** ואפשר שחובר על ידי סַעֲדִיָּה בן עמרם. שרה לוי תנאי הלחינה את המדריך, המשמש כפזמון ואת הבתים הראשון והשלישי מתוך חמשת בתי השיר (ראו דיואן **אמלל שיר** בעריכת יוסף טובי ושלוש סרי, בהוצאת "אעלה בתמר", ע' 36).

נדפס בשירי **עבודה ומולדת ג'**: 62 ; **זמירות**: 35. 2

מהשירה העברית החדשה

מחמד לבבי / שרה לוי-תנאי

לה - עו דם מש - ש - ה עת / מו - קס סם - קו ביב - א עת / לה - קו פור - צ - לא - תכ - ה / מו - בש לא - יכ חו רח - פ / בי - ב - ל מר - מח לא - יכ פו / לי - קו רן - ב תו - ג - עך / לי - ה - א - תח - פ ים - ב - עך בין / אה / לי - ה - א - תח - פ ים - ב - עך בין / לי - ה - א - תח - פ ים - ב - עך בין / לי - ה - א - תח - פ ים - ב - עך בין / לי - ה - א - תח - פ ים - ב - עך בין / לי - ה - א - תח - פ ים - ב - עך בין

התכלא צפור קולה	היברח הגיא מהר ?
עת השמש דם עולה?	מהים יחמק נהר ?
פרח-חו יכלא בשמו	האין אח הליל ליום?
עת אביב קוסם קסמו?	סהר - היכלא חלום ?
פן יכלא מחמד לבבי	פן יכלא מחמד לבבי
ערנתו ברן קולי	ערנתו ברן קולי
בין ערבים פתח-אהלי !	בין ערבים פתח-אהלי !

השיר נדפס לראשונה בשירים לקול ולפסנתר (1948): 22 עם ליווי לפסנתר של אברהם דאוס. כן נדפס בזמירות: 26. לחן השיר מבוסס על שיר נשים של יהודי תימן **יא חביב יא לבבי** ושרה לוי-תנאי הרחיבה ופתחה אותו מאוד. למעשה רק שתי החמשות הראשונות לקוחות מהשיר המסורתי וכל היתר הוא פרי יצירתה. לפי דבריה חובר השיר בעקבות רעיון של שולמית דון יחיא, מוזיקאית יהודייה שחיה בלונדון, שעמה שיתפה פעולה כאשר שהתה בלונדון ב-1938. השיר בנוי כדו-שיח: בבית הראשון שתי שאלות רטוריות ותשובה עליהן. בבית השני ארבע שאלות רטוריות שגם התשובה עליהן שלילית, והיא זהה לזו של הבית הראשון. 2 3 4 5

רמה רנת צפור / זרבבל גלעד

קליל

מָה - תֵּן - גֹּהֵן - עֵץ - פֹּרֶךְ - אֶחָד - נֶתַן - מָה - תֵּן -

מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ שִׁוִּיתָ - פֶּתַח - חַיִּים - לִי - רֵגֶל מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ

פֹּרֶךְ - אֶחָד - נֶתַן - מָה - תֵּן מָה - תֵּן

מָה - תֵּן - מָה - תֵּן מָה - תֵּן

מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ

מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ מָה - חֶמְדַּתְּ - אֵלֶיךָ

רָמָה רֵנֶת הַצֶּפֶר,

עֲנֶה וְתָמָּה.

רַגְלֵי הַיְּחִפּוֹת חָשׁוֹת:

הַאֲדָמָה חֲמָה!

המלים הן הבית האחרון מתוך שירו של זרובבל גלעד (1912-1988) **לילה בלי כוכב** מתוך הקובץ **עפר נוהר**, בהוצאת

הקיבוץ המאוחד, תש"ך, ע' 117. נדפס ב**זמירות**: 23. 1 2

משאת נפשי / מרדכי צבי מאנה

ים - מ - ש - צות - לק - עד - מה - ? - טה - נ - ביב - א - מש - ש
 ים - נ - עי - ל - זה - תא - מה - ש - צק - הו - לי - לי - חק - זיו
 רר - עו - ית - בל - לה - ע - קט - הש - ות - של - לט - תש - ביב - ס
 רר - שו - המ - לו - שב - יו - קם - דו - ד - נון - גב - ראש - על
 ע - מי - נש - מי - ה - הוד - ביב - א - ה - תר - ת - עמ - נ - מה
 ע - בי - ? - יום - אל - יום - נה - בא - ת - כי - נוש - א - וות - תק

רוח נואש ישוב יחי
 יחשב רב-מחשבות;
 ישכח מרד, רפיון גוו,
 ישאף אף נשגבות.

סביב תשלט שלות השקט
 הס, קול משק כנף!
 רוח צח על פני עבר,
 ינע גם כל ענף.

הו, מי יתן כנפי יונה
 לי, גם לי תולעה!
 או כאדם לו רק חפשי
 אשב או אצאה.

שמש אביב נטה ימה
 עד לקצות שמים;
 זיו חכלילי הוצק שמה,
 תאנה לעינים.

מה נעמית תור האביב!
 הודך מי ישמיע?
 תקות אנוש כי תבאנה,
 יום אל יום יביע.

סביב תשלט שלות השקט,
 עלה בל יתעורר;
 על ראש גבנון בדר, דומם,
 יושב לו המשורר.

היא החסידה חֲשֵׁרֶת אֶבֶר,
זֶכֶת גּוֹ כִּסְלֶת;
שֵׁם בְּמַחוּגָה הֶלְאָה, מְעֵלָה,
תִּחְצָה יָם הַתְּכֵלֶת!

אֲזֵ אַעֲוֹפָה, אֶסַּע קְדָמָה,
שֵׁם שָׁר מֵת הֶלְוִי;
שֵׁם עַל שְׂדֵמוֹת בֶּר וָפָרִי
חֵישׁ יִחְשֹׁד כְּאֵבִי.

אֵיךְ, אֵיךְ, אֶדְמַת קִדְשׁ
רוּחִי לָךְ הוֹמְיָה;
אוֹר אֶרְצֶךָ חַיִּי נֶפֶשׁ,
מֶרְפָּא גַם לְגוֹיָה.

אוֹר אֶרְצֶךָ חַיִּי נֶפֶשׁ,
יַעִיר בִּי הַגִּיּוֹן;
מַחְזוֹת נַעַם, מַחְזוֹת קִדְשׁ,
אֶרְאֶה בְּחַזְיוֹן:

שֶׁמֶשׁ מִזְהִיר הָאִיר אֶרֶץ,
יְבָרִיק טַל עֲרֵבִים;
שִׁיר הָאֶכָּר בְּרִיא, רַעְנוֹ,
נִשְׁמָע מֵאֲפָסִים.

קוֹל הַחֲלִיל מִשְׁפַּת נָחַל,
רוֹעָה יִשְׁקֵה הָעֵדֶר;
קוֹל שִׁיר נָעִים, שִׁירַת עֲלָמָה,
שֵׁם בְּפָנִים הֶחָדֶר.

עָלִי שְׂדֵמוֹת בֶּר וָפָרִי
אֶעֱבֹד גַּם אֲנֹכִי;
אֶעֱבֹד, אֲשִׁיר, אֲשַׁאף רוּחַ,
אוֹלִי יָשׁוּב כְּחִי.

אֲשַׁכַּח עֲצָבִי, תּוֹגַת נֶפֶשִׁי,
עַל תְּקוּוֹתִי כָּלוּ;
יָמִים טוֹבִים, חַיִּי שְׁקֵט,
נִגְדִי עוֹד יִצְהָלוּ.

אֵיךְ, אֵיךְ, אֶדְמַת קִדְשׁ
רוּחִי לָךְ הוֹמְיָה!;
לוֹ גַם אֶת גַּם אֲנִי יִחַדּוּ,
נָשׁוּב עוֹד לַתְּחִיָּה! —

מרדכי צבי מאנה (1859-1886) היה ממשוררי חיבת ציון. הוא נפטר בגיל צעיר מאוד ממחלת השחפת. שירו זה נכתב בחדש האביב, תרמ"ו (1886), כלומר בשנת מותו, ברדושקוויץ, עיר הולדתו שברוסיה הלבנה. השיר נודע בציבור הישראלי בלחן סלאבי, ששימש גם פתיח לתכנית הטלוויזיה "שרתי לך ארצי". שרה לוי-תנאי יצרה לשיר לחן משלה, תוך שמירה על ההטעמה המלעילית המקורית. התווים נרשמו לפי הקלטה שלה שנמצאה בארכיון רמת הכובש. הלחן משמש לשלושת הבתים הראשונים. כיוון שלשיר חמישה-עשר בתים, יש לחזור על הלחן חמש פעמים בכל פעם לשלושת הבתים הבאים.

מאחורי השער / חיים נחמן ביאליק

espressivo חופשי

בַּת - יוֹ - נִים יָהּ - מֶ - הוּ נִים - יוֹ בַּת בֶּ - הִי - רָה
 נִי - תִּי - חֶ - נֶ יָם - בֶּ פִּי - כָּן עַל סִי - הֶ
 לִי - תוֹ - בִּי נִי רָץ - אֶ - לֶ בָּחִי - הֶ
 רוֹ - מֶ - אֶ הוּ לִים - גֶּ - הֶ גִּים - דָּ - הֶ צוּ - מֶ - לָהּ
 בֶּ - אֶ - אִי שֶׁ - בֶּ רִי - עֶ - אֶ רָץ - הֶ שֶׁ - גֶּ - לָהּ
 בּוֹר - שֶׁ חַי - תִּי - מֶ בּוֹר - שֶׁ חַי - תִּי - מֶ
 לָהּ - עוֹ - נֶ לָהּ - עוֹ - נֶ הוּ
 קִים - פֶּ - דָּ - מֶת־ יוֹ - דָּ - עַר נָה-עוֹ אִין - נָה-עוֹ אִין - קוֹל אִין
 נָה-עוֹ אִין - קוֹל אִין נָה-עוֹ אִין - קוֹל אִין נָה-עוֹ אִין - קוֹל אִין

בַּת יוֹנִים הוֹמָיָה,
בַּת יוֹנִים בְּהִירָה,
נַחְתָּנִי בָּיִם
עַל כַּנְפֵי הַסִּירָה
וְתוֹלִיכִנִי
לְאַרְץ הַבְּחִירָה.

הוּי אֶמְרוּ, הַגָּלִים,
הַדָּגִים בַּמְצוּלָה,
אֵיךְ אָבֵא בְּשַׁעְרֵי
אֶרֶץ הַסָּגְלָה,
וּמִפְתָּחֵי שְׁבוּר,
וְהַדָּלֶת נְעוּלָה?

אֵין קוֹל וְאֵין עוֹנָה –
וְיוֹנָה עִם נָעַר
עֲדִין מִתְדַּפְּקִים
עַל דָּלֶת הַשָּׁעַר.

מקור: ביאליק, חיים נחמן – **שירים ופזמונות לילדים**, הוצאת דביר תל-אביב, תשל"א, ע' צ"ה.
שרה לוי-תנאי קראה לשיר לפי האתחלתא שלו. השיר שימש למחול **בת יונים** ב"ענבל" בשנת 1956, שממנו
התפתחה בהמשך היצירה **תיקון חצות**. נדפס ב**זמירות**: 20

בת יפתח הגלעדי

שוטרף

די - מן - ע פה הי-ש-ת לא רת - מן - או מי-א תה-י-ה לי
די - ע - גל - ה תח-פ-? בת נו - ט-ב-ש ביר-א רד - ה-ימ

דו - מן-נן - פית - ? מה דו - מן-ז-נן-ב פית-? מה נר-תי-הו-מ-א פו-ני-ה לי

דו - עד - ון בע - ש אר-ב - מ רץ - א - ב פה - ? מוך - ב מן

Da Capo

או

סיום

די - ע - מו - ויב רי - ה על לך - ? אין איש אין אב לי אין
די - ע - גל - ה תח-פ-? בת רת - ש - א - למ - ון פה - ? - ל

או

לִי הִיְתָה אִמִּי אוֹמְרָת: "לֹא תִשָּׁהי פֶּה עַמְדִּי,
יִמְהָרְךָ אֲבִיר שְׁבִטָנוּ – בֵּת יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי".
לִי הִחֲנִיפוּ אֲמָהוּתֵינוּ: "מָה יָפִית בְּנִזְמִי דָדוּ!
מִי כִמּוֹד יָפָה בְּאַרְץ מִבְּאֵר שֶׁבַע וְעַד דָּן!"

לִי סִפְרוּ בְּדָמֵי הַלֵּילָה גְלוֹנִי – לִי לְבָדִי :
 "אֵת, רַק אֵת חֵלוֹם כָּל נֶעַר גְּדוּד יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי" ...
 לִי יִקְדּוּ עֵינֵי הָעָלָם גְּחָלִים : "הֵי שְׁלִי,
 הַיִּפָּה בְּאֵילוֹת הַשָּׁחַר, אֹר יוֹמִי, מִקֶּסֶם לִילִי!"

קול בוכים אֶשְׁמַע, קול יֵלֵד, – לא בָּכָה, שָׁחַק יֵלֵדִי,
לא חִלְצָה שָׂד לַתִּינוּקָת בֵּת יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי!
בְּמַחֲלוֹת בָּנוֹת תִּצְאָנָה... קול חֵתָן וְקול כָּלָה...
לִי לֹא שָׁרוּ וְלֹא שָׁרְתִי לְבֵתִי הָאֲמוּלָה.

עַל הָרִי אֶתְעָה רוֹקֶמֶת חֲזִיוֹנִי לֹא-קָם, בְּדִי,
אֶל תִּפְאָרֶת הַכְּנָרֶת, אֶל הָדָר הַגִּלְעָדִי,
לֹא אֶהְבֵּתִי, לֹא יִקְדְּתִי אֶהוּבָה בְּחִיק אִישִׁי...
אֱלֹהֵי רָצָה הַנֶּדֶר, אֲבִיבִי לוֹ וְאִשִּׁי

אֵין לִי אָב, אֵין אִישׁ, אֵין יֵלֵד עַל הָרִי וּבְמוֹעֲדִי,
לִיכָּה וְלִמְאֻשָּׁרֶת – בֵּת יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי...

שרה לוי-תנאי הלחינה את הבתים א, ב, ה, ח, וחמשת האחרונים (י"ז-כ"ב) מתוך השיר (ראו טשרניחובסקי, שאול, **שירים**, כרך א', **שירים ובלדות**, הוצאת דביר, תל-אביב 1966, ע' 478-480). כאן מצורפים כל שני בתים המהווים רצף בלחן ורק הבית האחרון נפרד והוא מסומן כסיום בתווים. מועד חיבור השיר – 22.12.1940. נדפס ב**זמירות**: 21.

גזלה / חאפז – שאול טשרניחובסקי

בתנועה

ער - ט - תצ אל רק ען - כנ אל
ע - גי - 2 שוב בוד - א - ה סף - יו
הו - טו - קש - 1 לים - ב - א - ה בית
ער - ט - תצ אל אף בוי די - וך
לף - ד - מי - 1 רוי - עב - 2 הר - מ
גע - ש - כל על מה - חכ - ה בה - ושג
ער - ט - תצ אל לב הון - תמ - ו
ער - ט - תצ אל

וְיָקִים הָאֱבִיב עַל כְּרִיד
כְּסָאוֹ בְּפִרְיָהּ מְחֻדָּשֶׁת,
בְּרֹאשָׁדָּה, הַזְמִיר, כְּלִיל הַנֶּרֶד
יָאִיר בָּאוֹר – אֵל תִּצְטַעַר!
קִנְיָה! כִּי הַסּוּד, לֹא יִדְעָתָה,
אוֹלֵי שָׁם, מַעְבֵּר לְקַלֵּעַ,
אוֹצֵר שְׁמֻחוֹת לֹא חִפְיָה
יוֹפִיעַ לָךְ – אֵל תִּצְטַעַר!

יוסף האבוד שוב יגיע
אל כנען, רק אל תצטער!
בית האבלים יקשטוהו
ורדי נוי, אף אל תצטער!
לבי הנוגה, אל תבכה,
מהר יעברו ימי-דלף,
ושגבה החכמה על כל שגע
ותמהון-לב – אל תצטער!

לבי, אם תהרס סופת-תהו
אשיות החיים במו רגע, –
אל תירא אוקיגוס, כי נח
קברניטך – אל תצטער!
רבות סכנות על הדרך,
והמטרה במו אפל, –
אך אין שגיל ללא סוף, וימס גם
האד הזה – אל תצטער!

טשרניחובסקי תרגם שתי גזלות של המשורר הפרסי שמס אד-דין מוחמד שירזי המכונה חאפז (כוכבי שמים וחוקים בהוצאת שוקן, תש"ד ע' 79-81; כל כתבי טשרניחובסקי, כרך ו' – שירים ושירות, הוצאת עם עובד, 1995, ע' 419). זו הגזלה השנייה. שרה לוי-תנאי בחרה להלחין את הבתים 1-8 ו-13-16 מתוך עשרים בתי השיר. נדפס בזמירות: 19.

נדם כל עוף / יעקב כהן

[illegible]

שְׁעֵטוֹת פְּרָסוֹת אֲבִיר עוֹלוֹת מִמָּרְחָב שָׂדֶה :
דוֹדֵי הוּא יָטוּשׁ אֵלַי !

נָדַם כָּל עוֹף-עַל עֵץ, נִרְדָּם כָּל שִׂיחַ בְּכַר –
לִילָה יֵרֵד!

שְׁעֵטוֹת פְּרִסוֹת אֲבִיר גּוֹנְעוֹת בְּמַרְחָב שָׂדֶה –
דְּמָמָה!

וְלָמָּה, לָמָּה זֶה אַחֲרֵי פַעֲמֵי דָוִד,
אֲחֵרֵי מָבֹא ?

צוֹלֵל הַיָּקוֹם בַּדְּמָמָה, לְבִי פֶקֶדֶר קוֹפֵא :
לֹא-בֹא דוֹדִי!

רוח בַּעֲשָׁב שָׁט, זֶלְזֵל נָע בַּחֲלוּמוֹ –
קול מרחוק!

יעקב כהן (1881-1960) חיבר שיר זה בתוך המחזה **שלמה ובת שלמה** (**כתבי יעקב כהן**, כרך חמישי – כתבים דרמטיים, חלק שני – מחזות מימי המקרא, הוצאת ועד היובל, תל-אביב תש"ה). השיר משופץ במערכה השנייה (עלילה שנית, כלשון המשורר) בתמונה הראשונה (בספר בעמודים ר"כ-רכ"א) והוא קרוי **שיר הנערות** המחוללות עם איה הנערה העמונית. השיר שופץ ביצירתה של שרה לוי-תנאי **מלכת שבא** שהוצגה ב"ענבל" בשנת 1953. נדפס ב**זמירות**: 18-19.

אמיר גלבע

[illegible]

וּפּוֹרְחִים צִיִּי שְׂקֵד	וְאִין לַמָּוֶת חַי
עַל מַטּוֹת הָאֲנָשִׁים.	וְלַחַיִּים אֵין מָת.
וְרוּחַ בֶּקֶר שְׂשֻׁקֵּט	רְחוֹב גָּדוֹל הוֹלֵךְ.
לוֹחֵשׁ בְּעֵינֵי נָשִׁים.	וְהַד נוֹשֵׂא הַקּוֹל
	וְקוֹל נוֹשֵׂא הַהֵד.
	נֶצַח מוֹלֵךְ.

שירו של אמיר גלבע (1917-1984) נדפס בקובץ **"ב שירים"** (1971) והוא מצוי בכרך ב' של **שירים**, בהוצאת הקיבוץ המאוחד 1987. נדפס ב**זמירות** : 24.

איי השמש

[illegible]

הַלִּילָה חֲזַרְתִּי בְּסִירַת מִפְּרָשִׁים
מֵאֵי הַשֶּׁמֶשׁ וְשִׁיחֵי הָאֶלְמָגִים.
נְעֻרוֹת עוֹנֵדוֹת מִסְּרָקוֹת שֶׁל זָהָב
נִשְׁאָרוּ עַל הַחוֹף בְּאֵי הַשֶּׁמֶשׁ.

סַפְּנִים וְחוֹבְלִים מְשַׁבְּעִים אֲרָצוֹת
הֵיוּ מִפְּלִיגִים אֶל אֵי הַשָּׁמֶשׁ.
אֲרָבַע שָׁנִים בָּאוֹר הַקּוֹרֵן
הָיְתִי סוֹפֶרֶת סְפִינּוֹת שֶׁל זָהָב.

וְהַיִּם הָיָה עֹמֵק לְפָנִים מְעֹמֵק
בְּעֵת שְׁחֹרְתִּי מֵאֵי הַשָּׁמַיִם.
טָפוֹת הַשָּׁמַיִם הַכְּבִדּוֹת כְּדָבָשׁ
נָטְפוּ עַל הָאֵי לִפְנֵי הַשִּׁקְיעָה.

שרה לוי-תנאי הלחינה את הבתים הראשון, השלישי והחמישי (האחרון) מתוך השיר **ארץ רחוקה** שהופיע בספרה של דליה רביקוביץ (1936-2005) **חרף קשה** (1964). היא קראה לשירה **איי השמש**, שכן השתמשה במלים אלה, החוזרות בשיר כמה פעמים, כפזמון חוזר בשירה. השיר מצוי בספר **כל השירים** בהוצאת הקיבוץ המאוחד, 2010, בע' 51. נדפס **בזמירות**: 22.

רעד את / שרה לוי-תנאי

גה-נו-ן הל-צו את טט-ך לה-ע צל-פ נוג-ע את עד-ך
 קד-רו-בל-יו את מק-ע-ך ו הד את כי תי-מי-ד רים-ה-ך
 קד-רו-בל-יו קד-רו-בל-יו
 ביב-א גם-ן סתיו-ו את יץ-ק זיו-ן פל-א נד-נ-עי-ך
 ני-א לם-חו רק-ן נד-אי לי-או-ן ני-ע-ת-ה את לך קא-ק-א עת
 ני-א לם-חו ני-א לם-חו

רעד אט, ענוג כצל עלה,
 קטט אט, צוהל ונוגה.
 בקרים דמיתי כי את הד,
 ובצמק את יובל רוקד.

בעיניך אפל וזיו,
 קיץ את, סתיו וגם אביב,
 עת אקרא לך, התעני?
 ואולי אינך ורק חולם אני.

שרה לוי-תנאי יצרה שיר זה בעקבות לחן של שיר נשים של יהודי תימן **אלא יא שיג'ארה**. נדפס במאמרן של לאה אברהם ונעמי בהט-רצון "השירה והמחול כאמצעי ביטוי לעולמה הפנימי של היהודייה בתימן" בקובץ **בת תימן** :

185. 2 1

שירי טבע ונוף

עם השחר / שרה לוי-תנאי

מור - ה - הר אל לה - ע - נ אור - ה - עס חר - ש - ה עס
עד - גל - ה מן ביא - א לך מד - נח די - ג - ו ליל - ה שיר
לך - רג חץ - אר נון - אר - ב לך - נ אב - מו - ל אס - ו
אס תצמאי לך אס תן - א לך בי - ע - ג - ב דן - יר מי ע - בי - ג - ב אי - מ - תצ אס

ואם למואב נלך,
בארנון ארחץ רגלך -
אם תצמאי, לך אתן
בגביע מי ירדן.

עם השחר, עם האור
נעלה אל הר המור,
שיר חליל וגדי נחמד
לך אביא מן הגלעד.

שרה לוי-תנאי כתבה את מילות השיר ללחן מקובל של כמה שירי חתונה בדיואן יהודי תימן, מהם אלמוניים וככל הנראה עתיקים, שבהם הסימן (האקרוסטיכון) הוא אלפביתי וניתן לשיר מהם ככל הנדרש או הרצוי. ביניהם **אהוב מהר המור, אשירה לאהוב**, וגם שיר חתונה שיהודי תימן מייחסים ליהודה הלוי **לפלה הרימון**. בכל אלה הלחן במשקל משולש. אותו לחן משמש גם לשירו של אברהם אבן עזרא **אצולה לפנים בכסא ערבות**, המושר בשמחת תורה, אך במשקל זוגי. נוסח זה במשקל זוגי שימש את שרה לוי תנאי לשני הפסוקים הראשונים של שירה **עם השחר**. אל זה הוסיפה מוטיב שני, המשמש את השרים במסורת לפסוק "הללויה כי טוב כי לעולם חסדו". ולפסוק האחרון "אם תצמאי לך אתן בגביע מי ירדן" צירפה מוטיב מקורי משלה. בשנות החמישים חיברה מרגלית עובד ריקוד לשיר זה.

השיר נדפס בחוברת **צלילים מהכפר** בהוצאת המרכז לתרבות בשנת תש"ז; **זמירות**: 41.

שרה לוי-תנאי שילבה את השיר ביצירתה **בעקבי הצאן** ב"ענבל" ב-1955. © 2 4 ©

באר / חיים נחמן ביאליק

רחב

ע - לי אר - אר ע - לי
 ו - צ - קי מי פז מ - לא ה - ד - לי
 שח צח ו - רד שח צ - מא לי
 ו - בוא ו - שת מ - מי ה - ד - לי

שח צח ורד,
 שח צמא לי,
 לבוא וישת
 ממיי הדלי.

עלי באר,
 באר, עלי
 וצקי מי פז
 מלא הדלי.

זה אחד משיריה הראשונים של שרה לוי-תנאי. על נסיבות יצירת השיר סיפרה: "זה היה בשנה האחרונה ללימודי בסמינר לוינסקי. אני לא מנגנת בפסנתר, אבל ישבתי לתומי ליד הפסנתר והאצבעות נעו ויצאה הנעימה, כאילו האצבעות הובילו או שהנעימה הובילה את האצבעות."

מקור: ביאליק, חיים נחמן – **שירים ופזמונות לילדים**, הוצאת דביר תל-אביב, תשל"א, עמ' ל"ו. נדפס תחילה בגלויות **שירי מולדת** בהוצאת הקרן הקיימת לישראל; **ענות ד'** (תשרי תרצ"ח): 14; **זמירות**: 56; **זמר חן**: 77 © 2

ענבלים / שרה לוי-תנאי

[illegible]

רָנוּ רָנוּ חֲלִילִים —

לִי לִי לִי.

צִיל צִלְצִלוּ עֲנָבִים —

צִיל צִיל צָלִיל.

עָרַב בָּא מִן הַהָרִים,

עֵת הַשְּׁקוֹת הַעֲדָרִים,

יום הַלַּךְ אֶל תַּהוֹ לַיִל,

רַע סָהַר פֶּה יֵהֵל.

יַעַל שָׁמֵשׁ מִן הַהָר,

יום חֲדָשׁ יבוא מִחֵר,

גִּיל יִגִּילוּ הַשְּׁבִילִים

עִם צִלְצוֹל הָעֲנַבִּיִּים.

זהו שירה הראשון של שרה לוי-תנאי שנתחבר בהיותה בת שש-עשרה. נדפס ב**דפון ב'** 1944 כמו כן בחוברת **שירים לקול ולפסנתר** (1948): 10 עם ליווי לפסנתר של נחום נרדי; **שירי עבודה ומולדת** ד': 43; **זמירות**: 42. שלום חרמון חיבר לשיר מחול שנרקד בחוגי הרוקדים ריקודי עם. שרה לוי-תנאי שילבה שיר זה ביצירתה **בעקבי הצאן**

ב"ענבל" ב-1955. 2

רועה צאן / נח פינס

[illegible]

צָאוּ אֵלַי צִאֲנִי, צָאוּ,

טָרוֹ טוֹ טוּ.

הַלִּילָה זֶה חֲלָף, צַפְרִים יַעֲזֹרוּ,

הַתְּאֵדִים הַשְּׁמֵר וּפְנֵי מִזְרַח אֲרוֹ.

נח פינס (1871-1939) פרסם שיר זה בספרו **הזמיר** – שירי זמרה לילדים עם מנגינות, שיצא לאור בהוצאת מוריה, אודיסא, בשנת תר"ע (1910). לשיר ארבעה בתים בני עשר שורות כל אחד. שרה לוי-תנאי הביאה רק את התחלת הבית הראשון. לחן השיר זהה לזה של השיר **ענבלים**. תווי השיר מצויים בארכיון הזמר העברי של מאיר נוי, שבספרייה למוזיקה בספרייה הלאומית, וככל הנראה נרשמו על ידו.

אל הרהט / שרה לוי-תנאי

מהיר
פזמון

הו הו הו אֵל - ר - הַט אֵל - ר - הַט הו

רִי - עֵד - לִי מִיָּמֵי - אֲבֹתֵינוּ לִי - עֵד - לִי מִיָּמֵי - אֲבֹתֵינוּ

שְׁתִּי הַט - ר - הַט מִן שְׁתִּי הַט - ר - הַט מִן שְׁתִּי הַט - ר - הַט מִן

בָּר - דָּ - מִדּוֹת - אֱלֹהֵינוּ בָּר - דָּ - מִדּוֹת - אֱלֹהֵינוּ בָּר - דָּ - מִדּוֹת - אֱלֹהֵינוּ

הו הו הו אֵל - ר - הַט הו הו הו אֵל - ר - הַט הו הו הו אֵל - ר - הַט

הו הו הו אֵל - ר - הַט הו הו הו אֵל - ר - הַט הו הו הו אֵל - ר - הַט

זֶה בֵּיתִי וְאַהֲלֵי
וּמִשְׁכָּן צִאֲנִי.

רוּחַ עֲרֵב יִלְטָפֶנִּי,
חוּשֵׁי שִׁיתִּי.

הוּא הוּא אֵל הַרְהֵט,
אֵל הַרְהֵט, הוּא !

מִיָּס לַעֲשׂוֹק, נִרְדָּף –
תִּנִּי בְּשִׁפְעַר רֶב,
וְאוֹיֵב אֶכְזָר וְפֹל
גֵּא מִכָּה שָׂרֵב.

רוּחַ עֲרֵב יִסְפָּר
אֶגְדּוֹת מִדְּבָר
עַל אוֹיֵב כָּרַע נָפֵל
בְּחוֹלוֹת נִקְבָּר.

הֶעֱלִי לִי בְּאֵרִי
מִיָּס לַעֲדָרִי,
הֶעֱלִי בְּשִׁפְעַר לִי
מִיָּס מִלֵּא הִדְלִי !

הָהָה, בְּאֵר, עָלִי, עָלִי
וְהִרְבֵּי אוֹנִי !

כְּבִשְׁתִּי שְׂאֵי עֵינֶיךָ,
מִן הַרְהֵט שִׁיתִּי.

השיר נדפס לראשונה ב-1944 ברוח דפון ג' של איגוד מורי המוזיקה. אחר כך בחוברת שירים לקול ולפסנתר (1948): 8 עם ליווי לפסנתר של אברהם דאוס. נדפס בזמירות: 38-39. רבקה שטורמן חיברה לשיר ריקוד שנפוץ בקרב חוגי הרוקדים ריקודי עם. שרה לוי-תנאי שילבה את השיר ביצירתה המחולית בעקבי הצאן ב"ענבל" בשנת

עלי באר עלי / דוד שמעוני

דלי-ה אי-ל-מ אי-ל-מ אי-ל-מ לי-ע אר-ב לי-ע
 דלי-ה אי-ל-מ אי-ל-מ אי-ל-מ לי-ע אר-ב לי-ע
 בש-? תי-מו-עץ ח-ל כל אש-ה צמא את בר-אש די-ע
 רח-אפ שוב-א נית-ש רח-אפ שוב-א נית-ש
 דלי-ה אי-ל-מ אי-ל-מ אי-ל-מ לי-ע אר-ב לי-ע
 לי-לי-ג הר של מון-שי-בי-ו לי-ג-ה ה-גב-נ ח-חי-ב
 אר-ב לי-ע אר-ב לי-ע אר-ב לי-ע אר-ב לי-ע
 לי-ע אר-ב לי-ע אי-מל יים-ח כל-ה
 לי-ע אר-ב לי-ע אי-מל יים-ח כל-ה

עלי, באר, עלי!
 הפל חיים מלאי!
 בצחית נגב התגלי
 ובישימון של הר גלילי
 לישע ולפאר!
 עלי, עלי, באר!

עלי, באר, עלי!
 מלאי, מלאי הדלי!
 עדי אשבר את צמא האש
 כל לח עצמותי ובש,
 ומאגלך הזך
 שנית אשוב אפרח.

שירו של דוד שמעוני (1886-1956) נכתב באייר תרצ"ח (ראו בספרו **שירים** כרך ב', ע' ר"ח, הוצאת מסדה, תל-אביב, תשי"ד). שרה לוי-תנאי בחרה להלחין את הבית הראשון והאחרון מתוך ארבעת בתי השיר. נראה שהלחינה את השיר זמן קצר לאחר פרסומו, שכן הוא מצוי כבר ב-1936 בפנקס שירים של נדב ויזל מקבוצת אבוקה. נדפס ב**שירי עבודה ומולדת** ד': 18.

השה התועה / מרים פולק

שלו

1. מָה מָה עָה - פוּ מָה מָה עָה - תוּ שָׁה - הָ עָה - תָּ רִים - הָ בִין - לְ
 2. רָם - הָ הָר - בָּ רָם - הָ הָר - בָּ שָׁם לִי אָה - קוֹרְ מִי - אֶ לִי - אוּ

1. עֵד - רוּ קוֹל - בָּ רָה - הָ שָׁה - לְ הֵד - בָּ נִים - עוּ רִים - הָ הָ - וְ
 2. הֵד - בָּ נָה - עוּ רָה - הָ שָׁה - לְ יוֹרְד - יוֹ יוֹרְד - יוֹ זָךְ יָל - לְ - וְ

מָה מָה מָה לִי לִי לִי מָה מָה מָה לִי לִי לִי

לבין הרים תענה הששה,

תועה : מה ! פועה : מה !

וההרים עונים בהד

לשה הרך בקול רועד :

מה, מה, מה !

אולי אמי קוראה לי שם

בהר הרם,

ולל זך, יורד יורד,

לשה הרך עונה בהד :

מה, מה, מה !

נדפס לראשונה בענות ו' : כ"ו (1939) ; זמירות : 40 ; זמר חן : 154.

חליל לי / שרה לוי-תנאי

[illegible]

חֲלִיל לִי, חֲלִיל לִי, חֲלִיל לִי,

בְּיוֹמֵי וּבְלֵילֵי מָה הוּמָה בֵּי חֲלִילֵי
חֲלִילֵי מְקַנֵּה הַסּוּף, שִׁיר מִמֶּנּוּ לֹא יִסּוּף
רוּחַ שִׁיר עָלָיו יִנְעִים, בּוֹ רָנִים הִדְשָׁאִים
לְמַרְחֵק שָׂא שְׁלוֹמִי, הֵד לְפִי וְחִלּוֹמִי.

נדפס בזמירות: 43. השיר שובץ ביצירתה של של"ת שירי עם וריקודי עם ב"ענבל" בשנת 1952.

צלצלו מצילות / זרבבל גלעד

צל - צל - מְ - גַה-נו שִׁיר טַט-ר - מְ נֶג-ע שִׁיר לִיל-ב שִׁיר רו-מ-א - וְ לֹת - צִי-מְ לו-צ - צֶל

רִים-ת-נֶס פִים-סו - בְּ גַה - עֶר רו-עִי-ה - וְ רִים - הָ - בְּ דֹת-שׁוּ - בְּ לִים-לִי-צָ - הָ שְׁטוּ-פ - וְ

לִיל - חָ - בְּ מָה-הוּ - וְ גֹ - ר - מְ מִי דָּ זֶה צֶלִיל הָד בּו שְׁאָ - נְ - וְ לִיל - הָ הוּא מֶק - עֶ מָה

צֶלְצְלוּ מְצִילֹת וְאָמְרוּ שִׁיר בְּלִיל,
שִׁיר עֲנַג מְרִטֻט, שִׁיר נוֹגַהּ מְצֶלְצֵל.
וּפְשֻׁטוֹ הַצֶּלִילִים בְּשָׁדוֹת, בְּהָרִים,
וְהָעִירוּ עֲרָגָה, כְּסוּפִים נִסְתָּרִים.
מָה עֲמֵק הוּא הַלִּיל וְנִשְׁאָ בּוֹ הָד צֶלִיל –
זֶה דְּמִי מְרִנּוֹ וְהוֹמָה כְּחֶלִיל.

השיר נדפס בספר השירים של זרבבל גלעד **עפר נוהר** בהוצאת הקיבוץ המאוחד תש"ך בעמוד 10.
התווים מצויים בארכיון הזמר העברי של מאיר נוי, המצוי כיום בספרייה למוזיקה של הספרייה הלאומית,
וככל הנראה נרשמו על ידו.

סער כי יבוא מאפק / שרה לוי-תנאי

כי יפעה השעה מאפל,
העלה לו אור ושיר!
יקח רוח-תפת,
אם השעה תפקיר.

סער כי יבוא מאפק,
קום, אסף השעה לדיר!
יקח רוח-תפת,
אם השעה תפקיר.

העלה לו אור-פניך
ויצא מאישוניך
המרגוע לצאנך
ורפא לבעיר.

קום, חגור אזור מתניך
והשחזת צפרניך
ונפל שדוד אויבך
כי תציל הבעיר.

השיר התפרסם בזמרון: 185.

שיר המשוטט / שרה לוי-תנאי

בחן

לִים - עוֹ - מֶשֶׁ לִי אֵין - בָּ עֶה - דָּ - אֵ לא רָדָה - דָּ - הָ

לִים - טָל - וֹ רָב - חֵ - בָּ עֶה - תָּ - אֵ נִי - אֵ דָד - בָּ

לִים - עוֹ - גָּב - הָ בֵין ע - ג - מֶר רֶשֶׁ - יָפִ לִי רָב - ע - הָ דִי - ע

לִים - ע - יָ - הָ רִי - צוֹ עַל - מֶר הָ - רִי - הָ שִׁי - עֶךְ שִׁיר - וֹ

עֲדִי הָעָרֶב לִי יִפְרֹשׁ
מִרְגֵּעַ בֵּין הַגְּבוּלִים,
וְשִׁיר עֲרָשִׁי הָרוּחַ רָן
מִעַל צוּרֵי הַיַּעַלִּים.

הַדֶּרֶךְ לֹא אֲדַע
בְּאֵין לִי מִשְׁעוּלִים.
בְּדָד אֲנִי אֲתַעֶה
בְּחֶרֶב וּטְלָלִים.

שיר זה נקרא תחילה **שיר הנודד** ואחר כך שנתה שרה לוי-תנאי את שמו, ככל הנראה כדי שלא לבלבלו עם שיר הנודד למלים של דוד שמעוני (המתחיל המלים "מי יתנני עוף") ללחן של יהודי פרס, שנפוץ באותה עת. על נסיבות יצירת השיר כתבה במכתב לבעלה ביום 6.3.1954:

אתמול הייתי "הרה" כל היום, וגם בלילה לא יכלתי להרדם. זמזמה לי בראש מגנינה שלא הרפתה ממני. חשבתי שאצא מדעתי. חשתי צורך עצום להתאים לה מלים והתקשיתי בחפוש אחריהן. כל היום הייתי עצבנית. בקשי ותוך עיפות נרדמתי. לבקר "הסתדר" כל השיר וחשתי הקלה כלאחר לידה. והרי לפניך היצור הזעיר שגרם לי צרות כאלה. זהו שיר למחול עממי. גם הרקוד כבר ישנו ואלמד אותו בקורס לפסח. התכן הוא מעין "שיר נודד".

וכאן צירפה את מלות השיר. ובהמשך כתבה:

המגנינה נעימה. יש בה עצבות ועם זאת היא ריתמית. גם הרקוד יצא לי לא רע. נראה כיצד תתקבל יצירה זעירה זאת. לאחר זמן אולי אשלח לך גם את התווים. עלי לראות קדם כיצד זה מתקבל.

הריקוד שחיברה לו היה מקובל בחוגי הרוקדים ריקודי עם. נדפס ב**שירי עבודה ומולדת ב' ובזמירות**: 44.

שירת הקציר / שאול טשרניחובסקי

בול - ג' לה אין - ון לה קב - מר - ו
 בול - ? אה - מל קב - ז' מת - שד' יש
 שם דות - עומ נות - ח' ט ביה - הר - ון
 נם קים - ח' מר - ב' ח' - רו - ה
 עם - ה' מון - ה' רא - קו חם - ל' ל
 דם בי - ע' בין בא משי - ש' ה
 איש חם - ל' ל עוד עב - יר לא - ון חיש
 דות - ש' טא - טא - ון ח' - רו - ה
 טחני טחנה טחני!
 טחני טחנה טחני!
 טחני טחנה טחני!
 טחני טחנה טחני!

יש שדמת זהב מלאה יבול,
 ומרחב לה ואין לה גבול.
 הרוח במרחקים נם,
 והרבה טחנות עומדות שם,
 טחני טחנה טחני!

הערב בא בין עבי דם
 ללחם קורא המון העם
 ובחיק הלילה סער, ועוד
 ממחרת זה יום יש לעבוד.
 טחני טחנה טחני!

הרוח יטאטא שדות חיש,
 ולא ירעב עוד ללחם איש.
 טחני טחנה טחני!

שאול טשרניחובסקי (1875-1943) פרסם שיר זה בקובץ כתביו בהוצאת ועד היובל בדרך I של שירים מהשנים תרנ"ב-תר"ע (1892-1910), וילנא, תרצ"ב: קל"ב, בעקבות שיר של ריכרד דזימל. התווים מצויים בארכיון הזמר העברי של מאיר נוי בספרייה למוזיקה של הספרייה הלאומית, וככל הנראה נרשמו על ידו.

מולדתי / שרה לוי-תנאי

[illegible]

וּגְבוּל מִדְּבָר אֶל מוֹל פְּנֵי	מוֹלֶדְתִּי הִיא אֶרֶץ כְּנָעַן
יֶאֱלִיל יֶאֱלִיל יִפָּה הַלֵּיל	לֵי לֵי לֵי לֵי לֵי לֵי לֵי
מִנוֹף חֶרְמוֹן קוֹלְטוֹת אֲזָנַי	יֶאֱלִיל יֶאֱלִילִי יִפָּה הַלֵּיל
הַד תּוֹרְתִי מִגְּאוֹן סִינִי .	לְצַפּוֹן הָרִים אִשָּׂא עֵינַי

התחלת השיר מבוססת על שיר בשם זה שהיה נפוץ בארץ בשנות השלושים ולחנו ככל הנראה ערבי (תווים) – בחוברת **שירי עבודה ומולדת** קובץ שלישי בהוצאת המרכז לתרבות ע' 5). לשיר נוסחאות שונות מעט זו מזו, שכן הועבר בעיקר בעל-פה. ברכה צפירה כותבת עליו בספרה **קולות רבים** (ע' 219): "מלים ולחן עממיים. יצירה ארצישראלית, בהשפעת לחן בדואי. מייחסים את מילות השיר לאלכסנדר פן."

שרה לוי-תנאי הביאה את אחת הנוסחאות הללו (ראו שתי שורות ראשונות בתווים) ופיתחה בהמשך מלים ולחן משלה, הממשיכים את השיר המקורי ומשתלבים בו. השיר נדפס לראשונה ב-1948 בחוברת **שירים לקול ולפסנתר** (ע' 2) עם ליווי לפסנתר של ברנד ברגל. הוא שובץ ביצירתה של שרה לוי-תנאי ב"ענבל" **מסביב למדורה** ב-1955 וכן ב**פרקי זמרה** ב-1960. השיר נרשם כאן לפי שירתה בהקלטה מ-1970.

שעשועים ומהתלות

בת צורים / שרה לוי-תנאי

1. 2.

מות - ר על גת - ל - דו נת - כ - שו רים - צו זאת מי
רת - א - תפ נת - נ - רו לים - לי - ח - פ מות - ל - ע

וי - נ ליל - ג - מ בע - ג בע - ג רי - ע - נ רה - גו
בי - ב - בל ער - ס רע - פ רע - פ הו

– מי זאת צורים שוכנת,	– קוץ לצבר ידעתי,	– מה תרהבי בעלם,
דולגת על רמות,	חום – לשושנה.	גבר בפחורים !
פחלילים רוננת,	מור-ההרים אהבתי,	גם חרמונים אגביה,
תפארת עלמות?	גבעת הלבונה.	הררי נמרים !
– גבע מגליל נוי,	– רהב עול ימים תמיד פוצח	– עלם, אם לכפיר דמית,
פרע סער בלבבי –	אהב בלבבו דומה פורח –	בואה !
גורה, נערי !	גורה, נערי !	עלם, מצפה לך גבה –
		הרה נערי !

השיר בנוי כדו-שיח בין עלם לעלמה. בכל בית ארבע השורות הראשונות הן שאלתו של העלם ושלוש האחרונות – תשובתה של העלמה. שרה לוי-תנאי ציינה כי השיר נתחבר בעקבות שיר תימני של שולמית דון-יחיא. היא חיברה לשיר גם מחול, אשר נרקד בחוגי הרוקדים ריקודי עם. כן שימש השיר ליצירתה **בת צורים** ב"ענבל" ב-1956. השיר נדפס לראשונה בחוברת **שירים לקול ולפסנתר** (1948): 20 עם ליווי לפסנתר של אברהם דאוס, ואחר כך **בזמירות**: 46. הוא עובד על ידי חנוך יעקבי במסגרת יצירתו **חמישה שירים ישראליים** לבריטון, אבוב, ויולה וצ'לו.

קה עֲפָרָה / שרה לוי-תנאי

בשובבות

קָא - נוּ לא רַע כַּה בָּדָּ - לָהּ אַל קַה - פִּי - עֵ קַה קַה - פִּי - עֵ קַה
 קַה בָּב - סוּ לָךְ - הוּ יוֹם - הַ כָּל לֵב - הַ זֶה אֶת אֶה - רוּ - הַ
 לֵם - שֵׁ הוּא יוֹ - דָּ - עֵ - וּ סֵם - כֶּךְ תוּ - אוּ חָד - אֵ לא
 שוֹן - לָ פִיו - בָּ תַה - הֵן לא שוֹן - רָא - הַ לָךְ גִּיד - אֵ מַה
 בָּר - מֶד - הַ אֵל תִּיו - לַח - שֵׁ בָר - מֶד - הַ אֵל תִּיו - לַח - שֵׁ מֶר - אֵ לא וּ בָר - דָּ לא
 נִי - שֵׁ - הַ נִי - שֵׁ - הַ בָּא בַה - הַ וּ נִי - עֵ עַה - דָּמָ רִיו - הַ אֵ
 עֵש - גוּ עֵר - בוּ יוֹם - הַ כָּל אֵשׁ בֶּקַּה - הַ נִי - שֵׁ - הַ
 נִי - אֵ מַה יָד - וּ - עֵ בָל נִי - עֵ מֶל - מֶחַ תִּי - דָּ חֶמֶךְ
 שִׁי - לִי - הֵשׁ שִׁי - לִי - הֵשׁ עֵ - פִי - הוּ אֵז שִׁי - נֶפֶלָה - הַ בּוּ גַם
 קַה לוֹם - שֵׁ לוֹם - שֵׁ יָד - מֶ - וּ יוֹם תִּי - הֶבֶךְ - אֵ שִׁי - לִי - הֵשׁ לאט
 שִׁי - שֵׁ - תַה עֵם מוּ - עֵל - נִ שִׁי - מִי - הַ עֵי - בִי - הֶרֶךְ
 הֶב - אוּ - לָ לוּ פָה - צֵ - מֶ הֶב - אוּ - לָ לוּ פָה - צֵ - מֶ לֵב - הַ זֶה יוֹ - דָּ - עֵ - וּ

אַחֲרֵיו דְּמָעָה עֵינִי,
וְהִנֵּה בָּא הַשָּׁנִי,
הַשָּׁנִי הַזֶּה רַק אֵשׁ,
כָּל הַיּוֹם בּוֹעֵר גּוֹעֵשׁ:
"חֲמִדְתִּי, מִחֲמַל עֵינִי,
בְּלֻעְדֶּיךָ מָה אֲנִי?"

גַּם בּוֹ בְּחֻלָּה נִפְשִׁי,
אֲזִי הוֹפִיעַ הַשְּׁלִישִׁי.
הַשְּׁלִישִׁי אֶהְבֵּתִי יוֹם,
וּמִיָּד – "שְׁלוֹם שְׁלוֹם".

הַרְבִּיעִי, הַחֲמִישִׁי
נִעְלָמוּ עִם הַשָּׁנִי,
וְעַדִּין זֶה הַלֵּב
מִצָּפָה לוֹ לְאוֹהֶב.

הֵה, עֲפָרָה, הֵה, עֲפָרָה,
אֵל יֵהָא לְבֶדְךָ כֹּה רַע
– לֹא נוֹרָא!
הַרְוֹאָה אֶת זֶה הַלֵּב,
כָּל הַיּוֹם הוֹלֵךְ סוֹבֵב;
הֵה....
לֹא אֶחָד אוֹתוֹ כִּרְסָם,
וְעַדִּין הוּא שָׁלֵם.

מָה אֲגִיד לָךְ, הַרְאִשׁוֹן
לֹא הִיָּתָה בְּפִיו לְשׁוֹן,
לֹא דִבֵּר וְלֹא אָמַר.
שְׁלַחְתִּיו אֶל הַמִּדְבָּר.

השיר הוא מעין מערכון קטן: הוא בנוי כדו-שיח של המספרת עם ידידתה, ככל הנראה, אך תחילתו עשויה להיות גם פנייתו של המחזר הראשון או דבר הידידה המפצירה בדוברת. לחנו מבוסס על הלחן הרווח ביותר לשיר **אם ננעלו** מאת שלם שבזי בדיואן יהודי תימן, אך שרה לוי-תנאי פיתחה אותו לפי צורכי הטקסט. בשיר זה מופיע המוטיב הראשון של השיר **אם ננעלו** פעמים רבות בווריאנטים שונים לפי צורך המלים. למעשה רק מוטיב אחד נוסף לשיר – בחמשות החמישית והשישית ובשתי האחרונות. השיר שובץ ביצירתה **שירי עם וריקודי עם** ב"ענבל" בשנת 1952. נדפס ב**זמירות**: 48.

בא אלי נער צח / אנדה עמיר

גנדרני

צַח - צַח - מְ - וּ פָח - טְ - מְ צַח - עַר - נְ לִי - אֵ בָא
 דִּי - אֵת קֶשֶׁת - בִּי וְ דִי - מְ - עֵ יל - טְ - וְ
 לֹא - וְ לֹא - וְ לֹא לֹא תִי - מֶרְ - אֵ וְ תִי - עֵס - פֶּ
 לֹא לֹא - וְ לֹא - וְ לֹא לֹא לֹא - וְ לֹא - וְ לֹא
 חֹן - חֶן - הֵת בִּי - פֶּ לְ חֹן - עַר - נְ לִי - אֵ בָא
 תּוֹ - אֵשׁ יוֹת - לֶה קֶשֶׁת - בִּי וְ תּוֹ - אֵ עַד - לֶס מִין - חֶן - וְ
 לֹא - וְ לֹא - וְ לֹא לֹא לֹא - וְ לֹא - וְ לֹא
 בֶּרֶךְ - דִּי כָל קֶשֶׁת - בִּי לֹא עַר - לְ מְ קוֹ - זֵ בָא
 בִּי - לְ כָל אֵת בָּה - שֵׁ וְ בִי נִיו - עֵי לֹחַ - שֵׁ אֵד
 כּוֹ כּוֹ כּוֹ כּוֹ כּוֹ כּוֹ כּוֹ תִי - נָא - קְ - וְ

בָּא אֵלַי נְעָר צַח,	בָּא אֵלַי נְעָר חוֹן,	בָּא זָקוֹן מְכַלֵּר,
מְטַפֵּחַ וּמַצְחִצֵּחַ,	לְפָנַי הַתְּחַנְּחוֹן,	לֹא בִקֵּשׁ כָּל דְּבָר,
וּבִקֵּשׁ אֵת יָדִי.	וְהַזְמִין לְסַעַד אֶתּוֹ,	אֵד שְׁלַח עֵינָיו בִּי
כְּעֶסְתִּי וְאַמְרָתִי לוֹ:	וּבִקֵּשׁ לְהִיּוֹת אֶשְׁתּוֹ.	וְשָׁבָה אֵת כָּל לְבָבִי.
לֹא וְלֹא וְלֹא!	כְּעֶסְתִּי וְאַמְרָתִי לוֹ:	וְקִרְאתִי לְזָקוֹן:
	לֹא וְלֹא וְלֹא!	כּוֹ וְכּוֹ וְכּוֹ!

שירה של אנדה עמיר (1981-1902) נדפס בספרה **גדיש**, בהוצאת דביר, 1949, בע' 345. השיר שובץ ביצירתה של שרה לוי-תנאי
 שירי עם וריקודי עם ב"ענבל" בשנת 1952 וכן ביצירתה **רכילות** ב-1953. נדפס בזמירות: 52.

נחלק נא את האושר / אנדה עמיר

בשובבות

1 עם - ר - נת - ו - נא - ק - נת מיד - ת - נו - או - נת מה על
2 את - ו - ני - א - יס - פ - נת לות - ב - א - עוד - שב - ו - אל

3 לם - ש - לב - ב - הב - א - י דיד - י - ה - נו - שתי את אם
4 בת - ש - עד - ו - בת - ש - מ לות - לי - מים - י עה - שב - יש

5 שר - י - ה - ו - דק - א - ה - פי - ל שר - א - ה - את נא - לק - ח - ו
6 שר - י - ה - ו - דק - א - ה - פי - ל שר - א - ה - את נא - לק - ח - ו

7 ני - ש - יום - ב - בוא - י - לי - א לך - א - הא - י שון - רא - יום - ב
8 ש - י - ש - יום - ב - בי - ב - ל - ו הל - י - א - בך - ל שי - מי - ח - ב

9 ני - א - הב - א - עי - בי - בך - ו לך - י - שי - שלי - ב - ל - א
10 שי - אי - לי - או - שך - אי - לי - או רל - גו - פיל - ו תות - ב - ש - ל

בחמישי לבדך יצחל,
ולבבי ביום ששי.
לשבתות נפיל גורל:
אולי אישך, אולי אישי.

נחלק נא את האשר
לפי הצדק והישר.

ביום ראשון יהא אצלך,
אלי ובוא ביום שני,
אלך בשלישי ילך,
וברביעי אהב אני.

על מה נתאונן תמיד,
נתקנא ונתרעם,
אם את שתינו הידיד
יאהב בלב שלם?

אל נשב עוד אבלות,
נתפס, אני ואת;
יש שבעה ימים, לילות,
משבת ועד שבת:

שירה של אנדה עמיר (1902-1981) נדפס בספרה גדיש, בהוצאת דביר, 1949, בע' 347. הפזמון (נחלק נא את האושר...) משולב בשירה אחרי כל בית. שרה לוי-תנאי בחרה להביאו אחרי שני בתים רצופים. נדפס בזמירות: 50.

תפוח / אהרן אמיר

קצוב וער

לי תפ-ת אן - מ תיד-וי-ק מה-ל הָה לי שָׁד -בָּק-אָ בִיד -אָ בֵית תִּי-רָד - ?

ע - ר לא אח לא תפ-בָּל כָּל אִין לִי - ו ע - ר - הָ צִים - אָ מָד-אָ נִי-בָ דִים - ז

רו - ז תִּי-חוּ - אָר בִּי-הוּ-אָ לָה-חִי - הוּ רו - ח - נָ חִים - אָ תִי-ת אָן-מָ בִי - אָ

ח - פוּ - ת - הָ צֵל רוּ - ז תִּי-חוּ - אָר בִּי-הוּ-אָ לָה-חִי - הוּ

– גִּרְדִּיתִי בֵּית אָבִיךָ	– אָבִי מֵאֵן תִּתֵּנִי.	הוֹחֵלְתִּי וְלֹא פָּאֵת.
אֲבָקְשָׁךְ לִי.	אֲחִים נָחְרוּ.	עָצַם עֵצְבִי-בִּי.
הָה לָמָּה קוֹיִתִּיךָ.	הוֹחִילָה אֶהוּבִי.	עֲתָה הָחִישִׁי בֵּת.
מֵאֵן תִּתֵּנִי לִי.	אֲרָחוּתִי זָרוּ.	חָלַל לִבִּי-בִּי.
זָדִים בְּנֵי אֲמֹד	– חִכִּיתִי לָךְ עַד אוֹר	– קָרְבִּי עוֹנָה מְזֻמּוֹר
אֲצִים הָרַע.	עַל עֵין הַמַּיִם.	עַל עֵין הַמַּיִם.
וְלִי אִין כָּל בִּלְתָּד.	לֹא בָּאֵת סוּכָּה בְּמֹר	אָבוֹא סוּכָּה בְּמֹר
לֹא אַח לֹא רַע.	וַיִּפֹּת עֵינַיִם.	וּמִשׁוֹשׁ עֵינַיִם.
– סוֹסִי נִמְהָר בּוֹעֵט	עָלִי וְאֶשְׂאָךְ	– שְׂאֵנִי דוֹד מְדוֹד
בְּקָצֵר רוּחַ.	הַחֲשׂוֹקָה-לִּי.	עַל כְּנָפֵי רוּחַ
אֶף גַּם נִפְשִׁי יוֹצֵאת.	כְּנֻטוֹת אֵלֵי חֲסִידְךָ	וּרְפָד עֲרֻשְׁנוֹ הוֹד
הֵן יוֹם נְפוּחַ.	מִי-לִי וּמֵה-לִּי.	צֵל הַתְּפוּחַ.

דו-שיח בין עלם לעלמה: שני בתים הוא ובית אחד היא לסירוגין. קשיי ההסכמה של משפחת העלמה ולבסוף החטיפה הרצויה והמתבקשת. שירו של **אהרן אמיר** (1923-2008) נדפס בספרו **שרף**, בהוצאת מחברות לספרות תשי"ז בע' 30. נדפס ב**זמירות**: 47. השיר שובץ ביצירתה של שרה לוי-תנאי ב"ענבל" **מבעד לצעיף** בשנת 1966 כמחול של כל הלהקה. אשר לתווים: הבתים הבאים יושרו לאותו לחן תוך התאמת ההטעמות, ובסיום חוזרות פעמיים מלות השורה האחרונה.

הגר ושמגר / שרה לוי-תנאי

ער ומשחקי

[illegible]

אֹהֲלֵי אֶבְרָאָה, אֹהֲלֵי.

— הָגֵר, הָגֵר,

מֶה שִׁי תִתֶּנִּי לִי עֵת אֲעֲפִיל

לְנוֹף הָרֵי גִלְעָד?

— שְׂמֵגֶר, שְׂמֵגֶר,

לִפְתַּת קֶבֶר אֶתֶּן תִּרְמִיל

וּלְבַקֵּר מִלְמָד.

— הָגֵר, הָגֵר,

בְּדָד אֶהְיֶה בֵּין הַבָּקָר,

תָּבוֹאִי אֶתְּ אֱלֹהִי.

— שְׂמֵגֶר, שְׂמֵגֶר,

אִם לִי תִהְיֶה מְאֹד יָקָר,

— הָגֵר, הָגֵר,

וְאִם אֶתְקַע לִי שָׁם יִתֵּד

וְלֹא אָשׁוּב לְעַד?

— שְׂמִיגָר, שְׂמִיגָר,

כִּי אֵז אֲבוֹא, יַחְדָּיו נִקִּים

הָאֵהָל בַּגִּלְעָד.

— הָגָר — שְׂמֵגָר,

— הָגָר — שְׂמֵגָר,

יִחְדְּיוּ נָקִים הָאֵל בְּגִלְעָד.

השיר בנוי כדו-שיח בין הגר לשמגר, שבסיומו הם מתאחדים יחדיו. שרה לוי-תנאי שילבה שיר זה בתכניתה **שירת הרועה** ב"ענבל" בשנת 1951. נדפס ב**זמירות**: 51.

פורה דורך

שרה לוי-תנאי

בלגלוג

פֹּתְרָה אֹהֶב וְאֵין לוֹ בֵּית

— "דַּבְּרִי דְבַר לִי, מַעֲכָה!"

— "בְּיוֹם אֶתְמוֹל אֱהִיָּה לָךְ"

– "מתי יהיה אתמול?" – "היה!"

— "וַיִּמָּחַר עִינָיו" — "מַכָּה טָרִיָּה!"

— "אוֹיָהּ, אָבִי, אוֹיָהּ, דּוֹדִי,

שְׁכֹר אֲנִי! – "לֹא מִחֲמַדִּי!"

— "הָרִימוּ כּוֹס לַאֲהֻבָּה,

אֲנִי נֶאֱוָה, וְאַתָּה? – "נֶאֱוָה".

— "אֲנִי עֲסִיס, וְאַתָּה?" — "דְּבוּרָה".

– "וְשֵׁם שְׁלִי הוּא?" – "פּוֹר פּוֹרָה".

דו-שיח בין עלם מאוהב לעלמה הדוחה אותו תחילה אך הסיום מרמז על היענותה לו. נדפס ב**זמירות**: 52.

בשובבות

מִן - עַתָּה בָּרַךְ אֶת - ה' אֱלֹהֵי - הַמָּוֶת מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה מִן - הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד - הַיּוֹם הַזֶּה

הו, הו, תמר !	ואת מי אוהב השד ?	רעותיך בנות רכיל,
הו, הו, תמר !	רק את תמר.	גבורות ביום,
מי הקדימה אל העין ?	הו, הו, תמר,	תקבלנה נזם בדיל
רק את תמר.	מה השד אמר ?	לחטם גס אדום."
מי טיל עד סוף הליל ?	לי אמר השד משחת :	הו, הו, תמר !
רק את תמר.	"חביבה תמר,	קחוך השד משחת,
מי אינו גרא מהד ?	לך אביא כזאת מטפחת,	חביבה תמר.
רק את תמר.	תכלת ארגמר.	

שירי ילדים

שנה טובה / שרה לוי-תנאי

ערני סוף

פזמון

תה - ח - ש - חל - תה - ח - א - ו - נה - ש - לה - תב

לפזמון

1. לה - או - ג - ו - לום - ש - ראת - לק

2. למד - ו - בוד - ע - רא - קו - סתו - ה

3. רח - יפ - כל - ה - סתו - ה - חר - א

תכלה שנה ואנחתה, עלה נושר, השמש רד,
תחל שנה ושמתה. הסתו קורא: "עבוד ולמד!"

שנה טובה הנה עולה, אכר גיל, הצאן ישמח,
לקראת שלום וגאולה. אחר הסתו הכל יפרח.

נדפס בשירים ומזמורים: 41; זמר חן: 21; זמירות: 76.

אור חבצלות / שרה לוי-תנאי

1. לות-צ-ב-אור נים - ש-שו מר - ז

2. נים - ש-שו מר - ז

נים-ד-ע-ח-רי לה-ע-רון-ש-ב

נים-ש-שו-ה-לי נים-ש-שו-ה-לי

אור חבצלות, חבצלת לך
זמר שושנים, לי השושנים
בשרון עלה, בשרון עלה
ריח עדנים, ריח עדנים

לחן השיר לקוח ממסורת יהודי בבל ושימש את שרה לוי-תנאי גם בשיר **עת דודים כלה**.
רבקה שטורמן חיברה ריקוד לשיר זה והוא נרקד בחוגי הרוקדים ריקודי עם. נדפס בהגן **רוקד**: 40

אכלו ילדים לחם תוצרת / אהרן זאב

רת-ג-ה-ה נד על ה-ה-ה קה-ה-ה צמ-ה-ה רת-ה-ה תו-ה-ה ק-ה-ה דים-ה-ה ל-ה-ה לו-ה-ה א-ה-ה
 ים-ה-ה ת-ה-ה ש-ה-ה דול-ה-ה מ-ה-ה ש-ה-ה אור-ה-ה שם-ה-ה ים-ה-ה פ-ה-ה א-ה-ה עת-ה-ה ז-ה-ה ב-ה-ה יה-ה-ה ג-ה-ה ד-ה-ה שי-ה-ה אנ-ה-ה דו-ה-ה ע-ה-ה
 דים-ה-ה ל-ה-ה ל-ה-ה לו-ה-ה א-ה-ה ש-ה-ה י-ה-ה לא-ה-ה מ-ה-ה שו-ה-ה נום-ה-ה ל-ה-ה לא-ה-ה ב-ה-ה עו-ה-ה שם-ה-ה
 רת-ה-ה ג-ה-ה ה-ה נד על ה-ה-ה קה-ה-ה צמ-ה-ה רת-ה-ה תו-ה-ה ק-ה-ה ל-ה-ה

אכלו, ילדים, לחם תוצרת –
 צמחה החטה על נד הפנרת.
 עבדו אנשי דגניה בצעת-אפים,
 שם אור השמש גדול שבעתים.
 שם עובד לא ינום,
 שומר לא ינום.
 אכלו, ילדים, לחם תוצרת –
 צמחה החטה על נד הפנרת.

נדפס בשנות השלושים באחת מגלויות הקרן הקיימת לישראל בעריכת מנשה רבינא.

אנו חבר חלוצים / רפאל ספורטה

הליכי

צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה
 צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה צים-ה-ה מי-ה-ה א-ה-ה

אנו חבר חלוצים,
 גבורים ואמיצים.
 במקור ובדחפור
 סלע אבן נעקר.
 חלוצים...

המלים נדפסו בספרון החלוצים על אדמת הקרן הקיימת לישראל בהוצאת תפוח. נדפס בזמר חן: 122.

אל היער /

[illegible]

אֶל הַיַּעַר יָצָא יִצְחָק,
קָהַל צִפְּרִים שָׁם מִצְאָתִי,
קָהַל צִפְּרִים גְּדוּלוֹת, קִטְנוֹת,
כֹּלֵן יַחַד שִׁיר מִתְנוֹת.
פְּתִיחָה אַחַת וְאַמְרָה : תִּי!
עָנוּ כֹּלֵן : תִּי, תִּי, תִּי!
הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי

אֶל הַיַּעַר יֵצֵא יִצְחָק,
קָהַל צִפְּרִים שָׁם מִצְאָתִי,
קָהַל צִפְּרִים גְּדוּלוֹת, קִטְנוֹת,
כֻּלָּן יַחַד שִׁיר מִתְנוֹת.
פְּתִיחָה אַחַת וְאַמְרָה : רָא!
עָנוּ כֻּלָּן : רָא, רָא, רָא!
מֵה-לֵךְ נִרְדָּם, קוֹם קְרָא!

מקור: ביאליק, חיים נחמן – **שירים ופזמונות לילדים**, הוצאת דביר תל-אביב, תשל"א, עמ' ע"א.
שרה לוי-תנאי הלחינה את הבית השני והאחרון מתוך ארבעת בתי השיר. נדפס **בזמירות**: 58.

יעקב פיכמן

חן	-	ב	שׁוּר	הוא	יום	-	ה	כָּל	קָו	ב	קוֹר	-	אֵן	אוּ -	ך	אוּ -	בוּ
שׁוּ	-	ז	הוא	לָהּ -	לִי	-	ב	ו	חן	-	ב	שׁוּר	הוא	יום	-	ה	כָּל
קָם	נָה	-	ה	קוֹר	-	אֵן	-	ה	חָם	מֶשׁ	-	שׁ	ה	בָּא	קָר	-	ב
קוֹר	-	אֵן	ה	שׁוּר	הוא	-	ו		אֹר	מֶשׁ	-	שׁ	ה	בָּא	קָר	-	ב

בְּקֶרֶב בָּא הַשְּׁמֵשׁ חָם
הָאֲנָקוֹר הֵנִיָּה קָם
טָרִי לִי לִי

בְּקָרָא הַשֶּׁמֶשׁ אֹר
וְהוּא שֶׁר הָאֵנְקוֹר
טְרִי לִי לִי

בואו ראו אנקור בִּקְוֹ
כָּל הַיּוֹם הוּא שֶׁר בְּחֹן
טְרִי לִי לִי

כָּל הַיּוֹם הוּא שָׁר בְּחֵן
וּבִלְיָלָה הוּא יָשָׁן
טָרִי לִי לִי

הלחן מיוחס לשרה לוי יחד עם שולמית דון יחיא.

זרובבל גלעד

רד ומתון

בּוֹאִי, בּוֹאִי חֲמוּדָה,
בַּמַּחֹל נָסֵב.
עוֹגָה-חֹגָה, חֲמוּדָה,
שִׁיר שֶׁאֵין לוֹ סוֹף.

נדפס בבזמר ובמחול : 13.

בגליל / אברהם ברוידס

לאט

ליל - ח - פיו - וב - עה - רו - שב - יו - ליל - ג - ב - שם - עה - גב - לי - ע

עה - תו - סיח - ל - גדי - ל - שוה - ל - עה - רו - בת - שי - לל - ח - מ - הוא

עלי גבעה	הוא מחלל
שם בגליל	שירת רועה
יושב רועה	לשה לגדי
ובפיו חליל.	לסיח תועה.

שירו של אברהם ברוידס (1907-1979) נדפס בספרו **שיר לחג** בהוצאת אמונים, תשט"ו: 18. השיר נפוץ בארץ-ישראל בעיקר בשירתה של ברכה צפירה בלחנים מקומיים שאותם עיבד וליווה נחום נרדי. לשיר עשרה בתים ושרה לוי-תנאי הלחינה רק את השניים הראשונים. נדפס בתרצ"ט בעונות ו': ל"ג.

גור גור / רחל

היר - ב - ח - די - נל - ר - ראש - מה - רי - ה - שיר - ח - זן - א - מ - גור גור

לות - קו - מה - כ - ב - ג - ל - חת - ת - מ - שיר - ח - זן - א - מ - גור גור

גור גור גור שיר - ח - זן - א - מ - גור גור יות - מ - הו - נים - יו - ג - ל - חת - ת - מ

גור - גור! - מאין השיר?	מתחת לגג בכמה קולות,
הרימה ראשך, ילדי הפהיר.	מתחת לגג יונים הומיות.
גור - גור! מאין השיר?	גור - גור! - מאין השיר?
	גור - גור - גור!

שירה של רחל (1890-1931) התפרסם בשנת תרצ"ה בגליונות: 25, בהוצאת התאחדות הגנונות.

בגליל העליון / אהרן זאב

מון-עץ הר-מ שו - גל מון-עץ הר-מ זים-ע שו - גל יון-על-ה ליל - ג - ב

לל - ח - מ - ו לך - הו נה-שמו כו-ק טן - ק טן - ק עה - רו הם-רי-ח - א - ו

נה - ש - ב - ע - ל חג דה - ש - ב - ע - ל חג דה - יו - ה דה - יו - ה

שה - ל - חג - ו - עז - ל חג עה - רו - ל - ו לח - פ - ל

מה מה מה מה ל - שיה ל - שיה חג ל - שיה חג

היורה, היורה,
חג לעשב בשדה
לפלח ולרועה,
חג לעז וחג לשיה
חג לשיה מה מה

ב'גליל העליון
גלשו עזים מהר עצמון
ואחריהם רועה קטן
כבן שמונה
הולך ומחלל:

זה הבית החמישי מתוך שירו של אהרון זאב **היורה** (לשיר ששה בתים) שנדפס
בספר שיריו **פרחי בר** בעמוד 81. נדפס בענות ו' תרצ"ט: כ"ה.

בכורים

אָר - פּ רַב נָא - טָה - מְלֵא תִי - בָּא - הָהָה - גִּי - גְּפִיר
 גְּדִי - וּלְהָטָעִים - רוּבֹן נִים - מוֹרָר - נִים - מוֹרָר

פְּרִי גִנֵּי הַנָּחַל הַבְּאֵתִי,	מִן הַכֶּפֶר מוֹבִיל הָעִירָה	בְּוֹ אֶפֶר מִפְּרִי גִנְהוּ,
מְלֵא הַטֶּנֶא רַב פֶּאֶר.	בֶּן-רוּעִים טָלָה וְגָדִי,	תְּאֵנִים וְרִמּוֹנִים,
בַּכּוֹרִים פֹּה הָעֲלִיתִי,	וְשִׁירִיו בְּקוֹל וְשִׁירָה:	וּבִסֵּל לוֹ עַל שְׂכִמָּהוּ
וְרֹאשִׁי עֲטַרְתִּי זֶר.	דִּידֶל-דִּידֶל-דִּידֶל-דִּי...	תְּהִימָנָה זוּג יוֹנִים:
ל-ל-ל. ל.	לִי-לִי-לִי-לִי.	לוֹ-לוֹ-לוֹ-לוֹ.

בתרצ"ב בגליונות 3 ; זמירות: 69 ; זמר חן : 103.

בן יקיר לי / שרה לי-תנאי

ברוך

לי - שְׁמִי - אֵל לִי לִי לִי שִׁיר - יְיָ - רִיבּוֹ - שִׁי - יָן לִי אֵיר - מִיָּו - עֵי - בֶּ לִי קִיר - יָן בּוֹ לִי לִי

ח - רו - הָ שִׁיר - יְיָ - יָן ח - שׁו - אֵל דֵּי - יָן עֵם ח - נו - אֵל לִי רֵב - עֵ

לִי - שְׁמִי - דֵּי - מו - ח לִי לִי לִי שְׁמִי - דֵּי - מו - ח לִי לִי לִי שְׁמִי - דֵּי - מו - ח לִי לִי לִי שְׁמִי - דֵּי - מו - ח

לי לי – בן יקיר לי	עֲרֵב – לי אָנוּחַ,
בְּעֵינָיו מֵאִיר לִי,	עֵם יְלָדֵי אֲשׁוּחַ,
וְשִׁירָיו יְשִׁיר לִי:	וְיִשִּׁיר הָרוּחַ:
לי לי לי – אָמֵי שְׁלִי.	לי לי – חֲמוּדֵי שְׁלִי.

נדפס לראשונה בתש"ז בחוברת **שירים ומזמורים** לגן הילדים ולכתות א-ב של בית הספר: 37.

בקר אור / שרה לוי-תנאי

ערני

צֶל - ע - תָּתֵן נָא אֵל דָּה - שְׁ - הָ אֵל צֶא - יָן קוּם צֶל - צֶל - מ - יָן הוּר - ט צֶח אֹר קֶר - בֶּ

לֹום - שְׁ - יָן ח - מִ דָּם - אֵל דָּם - אֵל - יָן יוֹם - הָ לָה - עוֹ כָּךְ קֶל ח - רו טֶל קֶר - בֶּ

בְּקֶר-טֶל, רוּחַ קֶל,	בְּקֶר-אֹר, צֶח, טָהוּר,
כָּךְ עוֹלָה הַיּוֹם.	יָן וּמִצְלָל:
וְאָדָם אֵל אָדָם	קוּם וְצֵא אֵל הַשָּׂדֶה,
מְחַיֵּךְ שְׁלֹום !	אֵל נָא תִתְעַצֵּל !

נדפס לראשונה בחוברת **שירים ומזמורים** (לוי, תש"ז: 2 בנוסח קצת שונה. בספר **זמר חן** מופיע הנוסח הנוכחי של המלים. גרסת התווים – לפי הקלטת שירתה של שרה לוי-תנאי.

ברוזים / לאה גולדברג

הסבתא של אפרים
 קוראת לברוזים:
 איזה לבן?
 איזה אפר?
 איזה הברוזים?

יצאו הברוזים
 השתחוו אפים;
 שלום, לבן
 שלום, אפר!
 שלום לברוזים!

לסבתא של אפרים,
 לסבתא ברוזים.
 אחד לבן
 אחד אפר
 לסבתא ברוזים.

ובשלוילית המים
 רחצו את הרגלים,
 אחד לבן
 אחד אפר
 והסתתרו השנים.

שירה של לאה גולדברג (1911-1970) **ברוזים** מופיע בקובץ שירי הילדים שלה **בואו עננים** בהוצאת ספרית הפועלים בעריכת לאה חובב. לשיר חמישה בתים ושרה לוי-תנאי בחרה להלחין ארבעה מהם: את הראשון ואת שלושת

האחרונים. נדפס ב**בזמור ובמחול**: 2 14 ©

גינתי / רפאל ספורטה

הליכי

גָּהָה - רֹוּ - עַ - וְ - גָּהָה - רֹוּ - עַ - וְ - גָּהָה - רֹוּ - עַ - וְ

קָה - תִּי - מְ - סָה - חֶ - זָר - גְּ - נֶת - מְ - שְׁמֵן - נִית - צָנוּ - צָל - בּוּ - פוֹל

1. נָא - רָה - שִׁי - אָ - גָּה - גָּה - לָ - גָּה - גָּה - לָ

2. נָא - רָה - שִׁי - אָ - גָּה - גָּה - לָ

על שתיל ועל שתיל.

יש לי את קטנה, נחמדת,
מעדר ומגרפה,
ומזלף ויד עובדת
וגנת זרק יפה.

לילה אעצם עיניים –
גנתי לפני עיני;
גן גדול, רחב ידיים,
פלא – מעשה ידי.

גנתי, גנה קטנטנת!

ערוגה וערוגה –
פול, בצל, צנונית שמנמנת,
גזר, חסה מתוקה.

לגנה, לגנה,
לגנה אשירה נא.

בקר אור אפקח עיניים,
לגנה ארוץ בגיל,
במזלף אזליפה מים

שירו של רפאל ספורטה (1913-1983) נדפס בחוברת הגנה בסדרה טף – ספריה חינוכית בהוצאת תפוח. לשיר תשעה בתים ופזמון. שרה לוי-תנאי בחרה להלחין את הבתים הראשון, השני, הששי והאחרון, ולאחר כל בית – הפזמון. נדפס בזמירות: 74.

גמדים / רפאל ספורטה

בנינוחות

[illegible]

שָׁם בָּאִי הַגְּמָדִים
הַבְּתִים מִתְנַדְנָדִים
וְהַרוּחַ שָׁרָה חֶרֶשׁ
לִילָה לִילָה שִׁירִי עֶרֶשׁ
לוֹ לִי לוֹ לִי
נָה נִי נָה

שֶׁם הַרְחֹק בְּלֵב הָיִים
אֶרֶץ קָטָנָה יֵשׁ שָׁם
שֶׁם אֵי יָרוֹק סָבִיב לוֹ מִיָּם
וּמִלְמַעְלָה הַשָּׁמַיִם
כָּל הָאֶרֶץ מִחֲמָדִים
שֶׁם גְּרִים הַגְּמָדִים

השיר נקרא במקורו **ארץ הגמדים** ונדפס בחוברת **עריסת הזהב** בסדרת **תפוח מס' 25**. נדפס ב**זמירות**: 66

האביב סביב מריע / נתן אלתרמן

קול המון שירה רוקע,
האביב צוהל כלו.
הוא יודע, הוא יודע
מה הבאנו בשבילנו.
כל אחד ירק שתיל
למתת לו יוביל:
"הו, אביב, טוב השי?"
הוא משיב: "בנדי!"

האביב סביב מריע:
האזינו בן ובת!
יום-הולדת לי הגיע
חמשה-עשר בשבט.
בבקעה ובקור
חגיגה תסדר!
קומו קום, בואו בוא:
כל היקום יהי פה!

שירו של אלתרמן (1910-1970) נדפס בספרו **לילדים** בהוצאת הקיבוץ המאוחד 1972 בעמוד 24. שם השיר **חג האילנות**. מתוך שלושת בתי השיר הלחינה שרה לוי-תנאי את השניים האחרונים, כלומר השני והשלישי. אצל אלתרמן מהווה הבית השני המשך לבית הראשון ומתחיל כך:

האביב שמע ויט את
פיו אלינו וילאט
— זה היום לי יום הולדת
חמשה-עשר בשבט

ככל הנראה שנתה אותו המלחינה כדי שישמש כתחילת שיר עצמאי. יתר המלים מובאות כלשונו של אלתרמן עם היפוך קטן בתחילת הבית האחרון. נוסחו: קול שירה המון רוקע.
נדפס ב**שירי עבודה ומולדת**, קובץ שלישי: 74; **זמירות**: 75.

היורה / אהרן זאב

שמח

2/4
 רָה - יוּ - הַ רָה - יוּ - הַ חַג שׁוֹב - עַל - דָּה - שָׁן - בַּ
 פֶּד - אֶל - עָה - רוּ - חַג עֵז - לִי חַג שׁוֹה - לִי
 רָה - יוּ - הַ רָה - יוּ - הַ רָה - יוּ - הַ רָה - יוּ - הַ רָה - יוּ - הַ סִּיף

הַיּוֹרָה, הַיּוֹרָה יוֹרָה
טִיף...

לְאָפֶר, לְרוּעָה,
חֶג לְעֵז וְחֶג לְשֹׁה.

הַיּוֹרָה הַיּוֹרָה! ...
חַג לַעֲשׂוֹב בַּשָּׂדֶה,

מלות השיר לקוחות מתוך הבית החמישי בשירו של אהרון זאב (1900-1968) **היורה**. שרה לוי-תנאי הלחינה גם את הבית כולו בשיר **בגליל העליון**. כאן היא החליפה את לפלח ב-לאפר. נדפס ב **גלויות קק"ל**.

הס כל שובב / שרה לוי-תנאי

בעליצות

Musical notation for the first system of the song. The melody is written on a treble clef staff in 4/4 time. The lyrics are in Hebrew:

קִדְּוָה - יָחַד צֵא - נֶדְהָא - שְׁלֵמָה לְבָב - שׁוֹכֵל כָּל הַסֵּה
 קוֹרֶא - אֶנְּךָ עִם גִּיל לֹא - גִּי פוֹרֶץ - צֶדֶק אֹרֶה

הס, הס, כָּל שׁוֹבֵב!
לשָׁדָה נִצָּא יַחְדָּיו.
אור, אור וְצִפּוֹר.
גִּילֹ-גִיל עִם הָאֲנָקוֹר.
טִיל טִיל...

הליצנים / שרה לוי-תנאי

בבדיחות

יום-פ - ה על יש פוח-? כוח-ס - מ - נו - ל נים - צ - לי - נו - נח - א

נים - צ - לי - נו - נח - א פוח-? כוח-ס - מ - נו - ל

יום-ה רים-פו כי צין-לו-מת-ו ני-א קד-רו דם-א צן-לי ני - א

יום-ה רים-פו יום-ה רים-פו יום-ה רים-פו נא יום-ה רים-פו

דם-א צן-לי ני - א דם-א צן-לי ני

ל ל ל ל ל ל ל ל	פורים היום	כי אני ליצן ירק.
אנחנו ליצנים.	ואני ליצן אדם.	
לנו מסכות פוח	אני ליצן צהב.	אני ליצן גדול.
יש על הפנים.	אוכל אני כל היום	בתף אדע לתופף
ל ל ל ל	אזני-המן לרב.	וגם לצאת במחול.
לנו מסכות פוח,	אוכל אזני-המן לרב,	אדע לצאת במחול
אנחנו ליצנים.	כי אני ליצן צהב.	כי אני ליצן גדול.
ל ל ל ל ל ל ל ל		אני ליצן קטן.
אני ליצן אדם.	אני ליצן ירק.	יש לי צפצפה בפה
רוקד אני ומתלוצץ	יש לי רעשן ביד	ושמי הוא צפצפון.
כי פורים היום.	וגם דבשן מתוק.	אני ליצן ליצן קטן
ל ל ל ל	אוכל אני דבשן מתוק	ושמי הוא צפצפון.

נדפס לראשונה בגליונות 3 תרצ"ד. התאמת המלים לתווים בבתיים הבאים תיעשה בגמישות לפי האפשרויות שנרמזו בתווים של שני הבתיים הראשונים.

העדר / לווין קיפניס

ער וקצוב

[illegible]

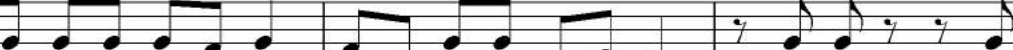
הַפָּרָה : מוּ, מוּ, מוּ...
הַכְּבִשָּׁה : בָּה, בָּה, בָּה...
וּלְבִסּוֹף הַכְּלָבָב
הוּא נוֹבֵחַ חֵב, חֵב, חֵב!

הַבִּיטוּ נָא, הִנֵּה הָעֵדֶר
אֶל הַשָּׂדֶה הוֹלֵךְ בְּסֹדֶר.
הַרְוֹעָה : לִי, לִי, לִי...
וְהַגְדִּי : מָה, מָה, מָה...

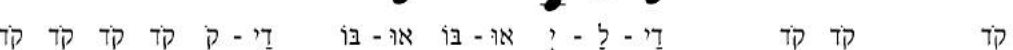
שירו של לוי קיפניס (1894-1990) נדפס בספרו **שורשרת** בעמוד 48, בהוצאת המרכז לתרבות. ב-1980. נדפס ב**זמירות**: 71; **זמר חן**: 16; **בזמר ובמחול**: 17 (כאן המלים הפותחות: ראו ראו הנה פה עדר).

התרגלות ואפרוחיה / שרה לוי-תנאי

בדרך חיקוי

 קֹד קֹד קֹד קֹד קֹד קֹד - יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ

 נִים - עֵינֵינוּ פֶּה קֹד - לֵנוּ נִים - עֵינֵינוּ פֶּה קֹד - לֵנוּ נִים - עֵינֵינוּ פֶּה קֹד - לֵנוּ

נִלְקֵט פֶּה גִרְעִינִים,
נִלְקֵט פֶּה זֵרְעוֹנִים.
קֹד קֹד קֹד קֹד
בּוֹאוּ יְלָדֵי.

קָד קָד קָד קָד קָד
בּוֹאוּ בּוֹאוּ יְלָדִי.
קָד קָד קָד קָד קָד

התיווי לפי הקלטה בארכיון בהט

זרת לשלום / רפאל ספורטה

לום - ה - יה - ה - ריב - ה - כל לום - ש - ל - רת - רת - רת

נו - לח - ס - ון נו - למ - הש - קבר נו - נח - א - בים - טו רים - ב - ון

האט קה - תב - לא - ון קה - תב - לא - ון קה - תב - לא - ון

ריב - ון - לא - ון חק - ש - ון ריב - ון - לא - ון

ריב - ון - לא - ון חק - ש - ון ריב - ון - לא - ון

זרת, זרת לשלום,
כל הריב היה חלום.
חברים טובים אֵנחנו,
קבר השלמנו וסלחנו.
זרת, זרת לשלום,
לא אֵכָה וְלֹא תֵכָה,
לא אֵבֶכָה וְלֹא תֵבֶכָה.
אִם תֵּבְנָה, לֹא אֶחְרִיב.
נִשְׁחַק וְלֹא נָרִיב.

שירו של רפאל ספורטה (1913-1983) מופיע בספרו שלום כוכב הערב בהוצאת מודן 2007.
נדפס בזמירות: 73; זמר חן: 126; בזמר ובמחול: 22.

טי"ו בשבט / עודד אבישר

גון - ל - יום - חג בט - בש - טו בט - בש - טו

לן - אי - כל - חג ער - ל - חג רח - פ - ל חג

טי"ו בִּשְׁבֵט, טי"ו בִּשְׁבֵט חג היום לָנוּ,
חג לַפֶּרֶחַ, חג לַיֶּעֶר, חג לְכָל אֵילָן.

נדפס בזמירות: 77. 2

/

105

ילדי ישראל / רפאל ספורטה

קצוב

פֶּה - רָ - אֶ - רָה - שׁוּ - בִּים - כֶּ - כּוּ - בִּים - גָּ - נָ - רֹת - גָּ - אֶל - רָ - יֵשׁ - דִּי - יֵל
 אֹר - הָ אֶת אִים - נוֹשׁ - יָ - רִים - שֵׁ - יָ - צוּ - בּוֹר - גָּ - יָ - זֶה - עָ דוֹר - אֶל - רָ - יֵשׁ - דִּי - יֵל
 אֹר - הָ אֶת אִים - נוֹשׁ - יָ - רִים - שֵׁ - יָ - צוּ - בּוֹר - גָּ - יָ - זֶה - עָ דוֹר - אֶל - רָ - יֵשׁ - דִּי - יֵל

ילדי ישראל ונרות חנכה –
 כוכבים, כוכבים בשורה ארבה.
 ילדי ישראל דור עזוז וגבור
 צועדים ושרים ונושאים את האור.

שירו של רפאל ספורטה (1913-1983) נדפס בחוברת 7 (בעמוד 146) של חנכה חג האורים בהוצאת תפוח.

ציף צפור / רפאל ספורטה

בקלילות

נָה - גָּ - בִּית - צָ - צָפָּ - מָ - נָה - טָ - קָ - פוֹר - צָ - צִיף - צִיף - צִיף
 נָה - גָּ - בִּית - צָ - צָפָּ - מָ - נָה - טָ - קָ - פוֹר - צָ - צִיף - צִיף - צִיף

ציף, ציף, ציף! צפור קטנה
 מצפצפת בגנה.
 בואי הנה, בואי הנה!
 עפה הצפור, איננה!

שירו של רפאל ספורטה (1913-1983) מופיע בספרו שלום כוכב הערב בהוצאת מודן 2007.
 נדפס בזמר חן: 144; בזמר ובמחול: 15.

ליצן קטן נחמד / שרה לוי-תנאי

שובבית

תִּי - אֶ קֵד - תִּתֵּן לִי - אוֹ
לִי - שֶׁ טוֹ - קֶצֶו - לִי
חֵד - אֶ כָּל עִם קֵד - רוֹ
קֵד - נָח טוֹ - קֶצֶו - לִי

תִּי - אֶ קֵד - תִּתֵּן לִי - אוֹ
לִי - אוֹ
לִי - אוֹ
לִי - אוֹ
לִי - אוֹ
לִי - אוֹ

לִיצוֹן קָטוֹן שְׁלִי, אוֹלֵי תִרְקֹד אֶתִּי ?

נדפס ב-1930 בזמירות לעם ח' בעריכת מנשה רבינא ; זמר חן 75 ; זמירות : 77.

ליצנים / שרה לוי-תנאי

[illegible]

ליצנים, ליצנים, שיר שלי תמיד עליז,
 עליזים וצחקנים. ואותי איש לא ירגיז.
 רש-רש-רש ברעשן, פור-פור-פורים, טרל...
 קש-קש-קש בקשקשן. חג שמח, חג נפלא.

⊙ 2 נדפס בזמירות לעס ח' 1930; זמר חן: 68; זמירות: 72

כל היום טיל הרוח / שרה לוי-תנאי

חופשי

נִים - נְ - ע - ו - נִים - ג - ה בִּין רִים - ע - י - ב רִים - ה בִּין ח - רו - ה יל - ט יום - ה כל

קצוב

דה - ש - ה ש - ע - ל גם לה - ע כל - ל שק - נ הוא

חופשי

ח - נו - ל בא רב - ע - ב - ו

כל היום טיל הרוח

בין הרים,

ביערים, בין הגנים

ועננים.

הוא נשק לכל עלה,

גם לעשב השדה,

ובערב בא לנוח.

התינוי לפי הקלטה בארכיון בהט

מי יבוא בשער / שרה לוי-תנאי

בעוז

ער - נ - נ ו - ע - נ ער - ש - ב בוא - ו מי

דן - פח - אם - ו מיץ - א אם טן - ק כל - ו גדול - ג כל

לם - כ - ל פה קום - מ יש כם - ח אם - ו פש - ט אם

מי יבוא בשער?

נערה ונער.

כל גדול וכל קטן,

אם אמיץ ואם פחדן,

אם טפש ואם חכם –

יש מקום פה לכלם!

נדפס ב-בזמר ובמחול : 27 (1957).

מי יודע? / ישראל דושמן

קצוב

ע - ט - נו הוא רץ - א - ב עץ ע - ר - כו הוא רך - ב - ה על בד - עו נן - ג איך ע - ד - יו מי ע - ד - יו מי

בד - עו הוא כה - כ בד - עו הוא כה - כ

מי יודע, מי יודע
איך אופה עובד?
הבצק הוא לֶשׁ בוצֵע,
חלת לחם הוא קולֵע.
כָּכָה הוא עובֵד!

מי יודע, מי יודע
איך סנדלר עובד?
במֶרצע הוא רוֹצֵע,
מסמרים שֶׁל עֵץ קובֵע.
כָּכָה הוא עובֵד!

מי יודע, מי יודע
איך גנן עובד?
על הברֶךְ הוא כורֵע,
עץ באֶרֶץ הוא נוטֵע.
כָּכָה הוא עובֵד!

מי יודע, מי יודע
איך צִיר עובֵד?
בִּשְׂפוּפֶרֶת הוא נוֹגֵע,
במִכּוּחַל הוא מִצְבֵּע.
כָּכָה הוא עובֵד!

מי יודע, מי יודע
איך חֵיט עובֵד?
חוט בִּמְחַט הוא תוֹקֵע,
במִכּוֹנָה יִנְעָנֵע.
כָּכָה הוא עובֵד!

מי יודע, מי יודע
איך אָכָר עובֵד?
צֵעַד צֵעַד הוא פּוֹסֵע,
וְשִׁדְהוּ הוא זוֹרֵע.
כָּכָה הוא עובֵד!

שירו של ישראל דושמן (1884-1947) נקרא **בעלי המלאכה וכלי עבודתם** והתפרסם ב-1933 בהוצאת דביר, תל-אביב. השיר נדפס גם בספר **סִפּוּר** – סיפורים לילדי גן ולתינוקות של בית רבן בהוצאת ברלוי, תל-אביב. שרה לוי-תנאי בחרה בשישה מבין שמונה בעלי המלאכה (בהשמטת הנגר והנפח) וקבעה להם סדר משלה. השיר נדפס בהתעמלות ומשחק: 71, בזמר ובמחול: 29.

מיכה אומן יד / חיים נחמן ביאליק

ער וקצוב

[illegible]

רַע לִי בִקְצָה הָעִיר —
מִיכָה אֲמַן יָד;
שָׂאֵל וְעָשָׂה לָךְ כָּל־שִׁיר,
כָּלִי וְכָלִי מִיָּד.
עֲמַד וְעָשָׂה חֲצוּצָרָה לִי,
כְּמוֹתָ עוֹד לֹא נוֹצָרָה,
תִּירוּ-תִירוּ-תִירוּ, תִּירוּ-תִירוּ-תִירוּ,
כֹּה תִרְיַע הַחֲצוּצָרָה.
אִי, חֲצוּצְרָתִי,
אָח, חֲצוּצְרָתִי,
כָּלִי תִפְאֶרֶתִי
וּשְׁפוּפֶרֶתִי
פֶּרֶטִי, פֶּרֶטִי, פֶּרֶטִי.

רַע לִי בִקְצֵה הָעִיר —
מִיכָּה אֲמַן יְד ;
שָׂאֵל וְעָשָׂה לָךְ כָּל־יָשִׁיר ,
כָּל־י וְכָל־י מִיָּד .
עֲמַד וְעָשָׂה חֲלִיל לִי ,
חֲלִיל יָפָה לְהַלֵּל ,
לִי-לִי לִי לִי-לִי לִי-לִי
כֹּה הִחֲלִיל יִחְלַל .
אִי , חֲלִילִי ,
אָח , חֲלִילִי ,
כָּל־י , פִּלְאִי ,
שְׂמַחַת גִּילִי ,
גִּילִי , גִּילִי , גִּילִי .

רַע לִי בְקֶצֶה הָעִיר —
מִיכָה אֲמַן יְד ;
שָׂאֵל וְעָשָׂה לְךָ כְּלִי-שִׁיר,
כְּלִי וְכְלִי מִיָּד.
עֲמַד וְעָשָׂה כְּנֹר לִי,
כְּנֹר פֶּלֶא-פְּלֵאִים,
נִים-נִים-נִים, נִים-נִים-נִים,
כֹּה הַכְּנֹר יִהְיֶה.
אֵי, כְּנֹרִי,
אָח, כְּנֹרִי,
כְּלִי מְזֻמּוֹרִי,
מַעֲנֵן אוֹרִי,
אוֹרִי, אוֹרִי, אוֹרִי.

רַע לִי בִקְצָה הָעִיר –	רַע לִי בִקְצָה הָעִיר –	רַע לִי בִקְצָה הָעִיר –
מִיכָה אֲמֹן זָד ;	מִיכָה אֲמֹן זָד ;	מִיכָה אֲמֹן זָד ;
שָׁאֵל וְעָשָׂה לָךְ כְּלִי-שִׁיר,	שָׁאֵל וְעָשָׂה לָךְ כְּלִי-שִׁיר,	שָׁאֵל וְעָשָׂה לָךְ כְּלִי-שִׁיר,
כְּלִי וְכָלִי מִיָּד.	כְּלִי וְכָלִי מִיָּד.	כְּלִי וְכָלִי מִיָּד.
עָמַד וְעָשָׂה לִי בֶן-תָּוֶן,	עָמַד וְעָשָׂה מְנַעֲנָעִים לִי,	עָמַד וְעָשָׂה נָבֵל לִי,
תָּוֶן וְצִלְצָלִים עֲמוּ,	כְמוֹהֶם אֵין בְּעוֹלָם,	נָבֵל אֵין לוֹ דּוֹמָה,
רַעַם צִלִּיל, רַעַם צִלִּיל,	נַע-נַע-נַע, נַע-נַע-נַע,	הִי-נָהִי, הִי-נָהִי,
זָךְ הַתָּוֶן בְּהִרְעִימוֹ.	כֹּה יִנְעִימוּ קוֹלָם.	כֹּה הַנָּבֵל הוֹמָה.
אֵי, כְּלִי רַעַם,	אֵי, הַמְנַעֲנָעִים,	אֵי, בֶן-נָבֵל,
אָח, כְּלִי רַעַם,	אָח, הַמְנַעֲנָעִים,	אָח, בֶן-נָבֵל,
קוֹלֶךְ נָהֵם,	עַל שׁוֹשְׁנִים	פֶּה לְסִבְלִי,
הֶלֶם פַּעַם,	זְמִירוֹת נִנְעִים,	בוֹרָא נִיב לִי,
פַּעַם, פַּעַם, פַּעַם !	נִנְעִים, נִנְעִים, נִנְעִים.	נִיב-לִי, נִיב-לִי, נִיב-לִי.

מקור : ביאליק, חיים נחמן – שירים ופזמונות לילדים, הוצאת דביר תל-אביב, תשל"א, עמ' ע"ט. נדפס בזמירות :

60

מלכדת עכברים / שרה לוי-תנאי

רב-או כה תול-ה-ה צאת-ל הוא חד-פ-מ עב-ר-ו מא-צ כה כן-מס-ה בר-עכ-ה

רח-תב תה-א אף רא-נו הוא תול-ה-ה כך כל חד-תפ אל טו-ק צא בר-עכ צא

רוץ צה-רו צה-רו צה-רו צה-רו

הַעֲבֹר הַמִּסְכָּן	צֵא, עֲבֹר ! צֵא, קֶטֶן !
כֹּה צֵמָא וְרַעֲב,	אַל תִּפְחַד כָּל כָּךְ.
מִפְחַד הוּא לְצֵאת –	הַחֲתוּל הוּא נוֹרָא –
הַחֲתוּל פֶּה אוֹרֵב.	אַף אַתָּה תִּבְרַח !

רוֹצָה רוֹצָה רוֹצָה רוֹץ
רוֹצָה רוֹצָה רוֹצָה רוֹץ

נדפס ב-בזמור ובמחול : 28 (1957) ; התעמלות ומשחק : 70

מקהלת נוגנים / חיים נחמן ביאליק

שמח וקצוב

נֹר - ב - ב - סִי - יוֹ
 תִּתֶּן - ב - סִי - פֶּ
 מִשְׁחָה - בְּחַיִּים - צוּרֵי - רֶחֱ
 רְחוֹבֵי - הַמָּה - הַיָּם

לֹא - אֵין - לֹא - אֵין - שִׁים - יוֹ
 טֶרֶם - יוֹ
 לֹא - חַיִּים - בְּחַיִּים - אֵין - יוֹ
 קִי - אֵין - הַיָּם - יוֹ

קִי - אֵין - הַיָּם - יוֹ
 קִי - אֵין - הַיָּם - יוֹ

יוֹסִי בֶּכְנוֹר,
פָּסִי בִּתְּךָ,
מֹשֶׁה בְּחִצּוֹצְרָה —
וְהָמָּה הִרְחוּב.

בָּאוּ לַחֲתָנָה
נָשִׁים וְטָף,
נָצְאוּ בְּמַחֲלוֹת
וַיִּמָּחֲאוּ כָף.

השיר נדפס בספרו של חיים נחמן ביאליק (1873-1934) **שירים ופזמונות לילדים**, הוצאת דביר תל-אביב, תשל"א, עמ' י"ז. נדפס ב**זמירות**: 59

הוראה בכתב של שרה לוי-תנאי :
 השורות ללא מלים – כצלילי הכלים השונים, למשל :
 בפעם הראשונה – כצליל הכינור : טי-רי-רי
 בפעם השנייה – כצליל התוף : פ-פ-פ-רי-פ-פ
 בפעם השלישית – כצליל החצוצרה : טו-טו-רו-טו
 לבסוף אפשר להשמיעם יחד בזה אחר זה.

נגילה ונשמח / רפאל ספורטה

בעליצות

נים - ש - שו זר - פ - נ מח - נש - ו לה - גי - נ
 מח - נש - ו לה - גי - נ נים - ש - בע - אך לאו - מ - ני - ר - ל
 מח - נש - ו לה - גי - נ מח - נש - ו לה - גי - נ מח - נש - ו לה - גי - נ

נגילה ונשמח, נגילה ונשמח,

נפזר שושנים.

לרני מלאו ארבע שנים.

נגילה ונשמח.

שירו של רפאל ספורטה (1913-1983) מופיע בספרו **יום הולדת לנו** בהוצאת גרפיקה בצלאל.

נדפס בזמירות: 68; זמר חן: 117.

נסדר מעגל גדול / שרה לוי-תנאי

ערני

חול - מ - ב אה - צ - נ - ו דול - גל - מע - זר - ס - נ
 יותר לאט D.C.
 חה - שמ - ב בה - ב - תו - נס חא - נמ - כף
 מח - נש - ו בה - ב - תו - נס הך - גל - ר
 עד - תך - אל - ו אט - ל רד צד - ה - כפף
 קוף - ז - דול - ג יות - לה - נש פוף - כ - מי צוב - ע - מי

נסדר מעגל גדול

ונצאה במחול!

רגל הך רגל הך

נסתובבה ונשמח

מי עצוב מי כפוף

יש להיות גדול זקוף.

כף נמחא, כף נמחא,

נסתובבה בשמחה!

כפף הצד כפף הצד

רד לאט ואל תרעד

2

נדפס בעשרים שירים לפעוטות (1947); בזמר ובמחול: 9; זמר חן: 123; הגן רוקד: 60; התעמלות ומשחק: 68

נסע אל השדה / פניה ברגשטיין

קצוב

רַק - יְּ רַק - יְּ הוּא - וְּ
דָּה-שֵׁי הַ אֶל בּוֹא - וְּ
חֹק-ךָ חֹק-ךָ חֹק-ךָ
לֵה-גְּ עַ - בּ בּוֹא - וְּ
צַר - ח־ לְ תֵה-בִּי - הַ

רַק - יְּ רַק - יְּ הוּא - וְּ
דָּה-שֵׁי הַ אֶל בּוֹא - וְּ
חֹק-ךָ חֹק-ךָ חֹק-ךָ
לֵה-גְּ עַ - בּ בּוֹא - וְּ
צַר - ח־ לְ תֵה-בִּי - הַ

נִסַּע בְּעֵגְלָה	נִסַּע אֶל הַשָּׂדֶה
מֵהָר – מֵהָר – מֵהָר	רְחוֹק – רְחוֹק – רְחוֹק,
נָבֹא בְּעֵגְלָה	נָבֹא אֶל הַשָּׂדֶה
הַבֵּיתָהּ, לְחָצֵר.	וְהוּא יָרֵק – יָרֵק.

השיר מתוך ספרה של פניה ברגשטיין (1908-1950) **נסע אל השדה** בהוצאת הקיבוץ המאוחד ב-1952.
נדפס ב**בזמור ובמחול**: 16.

סביבוני / רפאל ספורטה

 יָדָה - הָ - מִתְּ-וֹי גֵּל - גֵּל - מִתְּ גֵּל - גֵּל - מִתְּ לֶח-הוּ בֵּב-סוּ נִי - בּוֹ-סָבִי נִי - בּוֹ-סָבִי

 קָם הוּא שׁוֹב יָן - עַיִן - כָּבֹד - שׁוֹ הוּא זַע - יָ

 בֵּב-תּוֹ-מָס בֵּב - תּוֹ-מָס בֵּב-תּוֹ-מָס בֵּב - תּוֹ-מָס בֵּב-תּוֹ-מָס בֵּב-תּוֹ-מָס בֵּב - תּוֹ-מָס

סְבִיבוֹנֵי סוּבֵב הוֹלֵךְ,
מִתְגַּלְגֵּל וּמִתְהַפֵּךְ,
רָגַע הוּא שׁוֹכֵב עֵינָי,
שׁוֹב הוּא קִס מִסְתַּוֵּב.

שירו של רפאל ספורטה (1913-1983) נדפס בחוברת 7 (בעמוד 159) של **חג האורים** בהוצאת תפוח וכונה שם שיר מחול. השיר נדפס ב-1956 בדף **לזמרה** מס' 3 שיוחד לשירי חנוכה בהוצאת המרכז לתרבות של ההסתדרות.

נצנים נראו בארץ / שרה לוי-תנאי

עליו

תֹּר - הָ קוֹל - וְ מִיר - זָ עֵת רָץ - אֶ - בְּ אוֹ - נֶר נִים - צָ - וְ
 מוֹר - הָ צָרוֹר לִי מוֹר - הָ צָרוֹר לִי מוֹר - הָ צָרוֹר לִי מוֹר - הָ צָרוֹר

מוֹר - מִזְ צַח - נֶפֶ - וְ בָהּ - הָ יָם - וְ - חֶ - מֶ - הָ לֵת - חוֹ - בְּמֶ
 מוֹר - הָ צָרוֹר לִי מוֹר - הָ צָרוֹר לִי מוֹר - הָ צָרוֹר לִי מוֹר - הָ צָרוֹר

נצנים נראו בארץ
 עת זמיר וקול התור
 במחולת המננים
 הקבה ונפצח מזמור
 צרור המור לי
 צרור המור

שרה לוי-תנאי ציינה כי השיר "על פי שיר השירים". השיר נדפס לראשונה בחוברת **שירים לקול ולפסנתר** (1948):
 5, עם ליווי לפסנתר של נחום נרדי, וכן בספרון **שירים ומזמורים**: 19 בשנת תשי"ז. נדפס ב**זמירות**: 67. שרה
 לוי-תנאי חיברה ריקוד לשיר זה ולימדה אותו בסדנאות לגננות ולמורים.

סביונים / שרה לוי-תנאי

[illegible]

צוֹחֲקִים, זוֹהָרִים, רַעֲנָנִים,
לֹא אֶכְפֹּת אִם נִהְיָה זֻקְנִים.
שְׁעָר שְׁלִיכָה נִפְיָר
עַל הַשְּׂבִיל, עַל גָּדָר,
פֶּה יִכּוּ שְׁרָשִׁים
סְבִיוֹנִים חֲדָשִׁים

הַמִּוִּנִים-הַמִּוִּנִים – סְבִיּוֹנִים!
 אֲהָבִים, זִיּוֹנִים – סְבִיּוֹנִים!
 לֹא אֶכְפֹּת אֵי נֶצַח,
 הָעֶקֶר – שֶׁנִּפְרַח.
 לָנוּ טוֹב כָּל מָקוֹם.
 הָעֶקֶר – שֶׁמֶשׁ חוֹם.

נדפס בזמירות : 64

פליט על הים / שרה לוי-תנאי

סיפורי

לִים - צֶלַע - וְצָב - עֶשֶׂה - חַ' - לִים - גַּלְיָה - עַל - צָף - קָ - עַר - ס'
 חֹף - לַע - סָ - חָ - בּוּ - וְ - סוֹף - אֵין - נָם - תָּ - רוּ - גַּם

סער, קצף על גלים,	קול אחי, רועד, נדח:	קול שמעתי, קול סירה,
חשך, עצב וצללים.	הישפח האח את אח:	אח קורא לי: אל תירא!
גם רותח, גם אין סוף,	הנדליק באפל אור?	תוך ענן ותוך ברק-אש
ובורח סלע-חוף.	בסופה אלי נחתר !?	בא אבא – ונפגש.

נדפס בשירים ומזמורים: 47; זמירות: 75. שרה לוי תנאי ציינה כי השיר הולחן על פי נעימה תימנית.

פרפר / שרה לוי-תנאי

בקלילות

נָה - שִׁשׁ - חָ - רִי - מִ - וְ - עִ - מִ - גּוֹ מִיץ - נָה - גִּי - בְּ - מִ - שִׁ - מִי - חָ - רִי - פּוֹ מִי
 נָה - דִּי - עִ - הָ - דִּתְ - נִלְ - לִ - לּוֹם - שִׁ - הָ - נָה - קָה - נוּ - חָ - רִי - אוֹ לּוֹם - שִׁ - פָּר - פָּר - זֶה

מי פורח, מי שמח	זה פרפר; שלום, אורח –
בגנה?	נוחה-נא.
מיץ גומע ומריח	השלום לילדתך
שושנה?	העדינה?

השיר נדפס בתשי"ז בשירים ומזמורים: 22; וב-1972 בזמירות: 67.

פרש / חיים נחמן ביאליק

ער וקצוב

הָר - בְּ טוֹס עֵה-בֶקֶב רוֹץ הָר-בְּ טוֹס עֵה-בֶקֶב רוֹץ הָר-בְּ טוֹס עֵה-בֶקֶב רוֹץ
 יוֹם
 הָר-בְּ טוֹס עֵה-בֶקֶב רוֹץ הָר-בְּ טוֹס עֵה-בֶקֶב רוֹץ הָר-בְּ טוֹס עֵה-בֶקֶב רוֹץ

רוֹץ, בֶּן-סוֹסִי,
 יוֹם וְלֵיל,
 פָּרֶשׁ אֲנִי
 וּבֶן חֵיל!

רוֹץ, בֶּן-סוֹסִי,
 יוֹם וְלֵיל,
 פָּרֶשׁ אֲנִי
 וּבֶן חֵיל!

מקור: ביאליק, חיים נחמן – שירים ופזמונות לילדים, הוצאת דביר תל-אביב, תשל"א: כ'. נדפס בזמירות: 57.

שיר אביב / עודד אבישר

בחינניות

בֵּיב - אֶ - הָ - בָּא - וְ שָׁם - גָּ - הָ - בָּר - בְּ - לֶף - הָ - נוֹ
 עֵל - עֵל - וְ - צִיץ - כָּל - מֶשׁ - שֶׁ - הָ - קֵת - שֶׁ - נוֹ
 זִיו - וְ - מֶשׁ - אֶד - רָב - עֵ - עֵד - קָר - בְּ - מֶ
 דָּל - וְ - נָא - עֵ - שֶׁת - הָ - לֹ - הִיא - סוֹד - וְ

חֶלֶף כָּבֶד הַשָּׁמַשׁ
 כָּל צִיץ וְעֶלְעָל,
 וְסוֹד הִיא לוֹחֶשֶׁת:
 "עֲלֵה נָא וּגְדֵל!"

חֶלֶף כָּבֶד הַשָּׁמַשׁ
 וּבָא הָאָבִיב.
 מִבְּקָר עַד עֶרֶב
 אֶד שְׁמֶשׁ וְזִיו.

נדפס בשירי ילדים: 5

רוח חרף / שמואל בס

לאט וקצוב

אֹהֹ אוֹ תָנוּ - הָ קוֹל - בָּ לוֹ - קוֹ - וְ גוֹ - לָ בָא רָף - חָ חָ - רוֹ

הוֹ הוֹ נָח - אֶ - נָ לָה - לִי - הָ כָל כָּדָ חָ - רוֹ - הָ מָה - הוֹ מָה

אֶ אוֹ אֶר - נֶשׁ חוֹף - בָּ דוֹ - בָּ לָ קָר כָּה - בָּ לוֹ קָר אִם - הָ

הָ הוֹ לֵיל - הָ כָל לָה - לִי - הָ כָל לָל - זָ - מָ וְ כָה - בּוֹ - וְ

וְדָאֵי יִלְדָּ שֶׁם רָעַב	רוּחַ חָרָף בָּא לָנוּ,
תַּנְוֶה הַנֶּשֶׁם הַדוֹלָף:	וְקוֹלוֹ בְּקוֹל הַתָּנוּ;
טָף-טִיף.	אוֹ-אוֹ;
וְאוֹלֵי זֶה – אֵךְ צָפוֹר,	מָה הוֹמָה הָרוּחַ כָּדָ,
הַרוֹעֵדֶת מִנִּי קוֹר?	כָּל הַלֵּילָה נֶאֱנַח:
צָף-צִיף!	הוֹ-הוֹ!

וְאוֹלֵי חֲתוּל קָטָן	הָאִם קָר לוֹ, כָּכָה קָר,
שֶׁנִּשְׁכַּח, נִשְׁאַר בָּנוּ:	לְבַדּוֹ בַּחוּף נִשְׁאַר?
מִיּוֹ-מִיָּאוּ,	אוֹ-אֶ,
וְאוֹלֵי זֶה, אִמָּא! זָאב,	וּבּוֹכָה הוּא וּמִיָּלָל,
וְאוֹלֵי זֶה רַק כָּלִבָּל:	כָּל הַלֵּילָה, כָּל הַלֵּיל:
הָאוּ-הָאוּ.	הוֹ-הָ!

אִמָּא, אִמָּא, מָה הַקּוֹל'	יִלְדָּ תַנְוֶה בֵּיתוֹ הַחֹם,
שְׁאִינוּ חָפֵץ לְחַדֵּל:	תַּנְוֶה שְׁנָתוֹ, פְּתָאִם קָם!
אוֹ-אֶ;	מִי-מָה?
מָה בּוֹכָה שָׁם וּמִיָּלָל	אִמָּא! קוֹמִי, לֹא חֲלוּם!
כָּל הַלֵּילָה' כָּל הַלֵּיל,	וְדָאֵי יִלְדָּ שֶׁם יָתוּם
הוֹ-הָ.	נָד-נָע.

השיר מתוך ספרו של שמואל בס **ארץ לנו קטנה**, הוצאת מרדכי ניומן, תל-אביב תש"ז: 14. נדפס לראשונה בשנות השלושים בגלויות הקרן הקיימת לישראל בעריכת מנשה רבינא. נדפס ב**זמירות**: 70; **זמר חן**: 31.

שיר חידות / שרה לוי-תנאי

רור - גפ ליל - ב נר - ה ליק - מד מי דור - פ גל - גל - מת - ו פץ - קו מי

ח - פו - ת כל - א ל טוב גול - ע מה ח - רו - ה כל - ה את ע - ני - מ מי

בר - עק לים - תו - ח - מ חד - פו מי פר - פך חים - פך - ה בין עף זה מי

לום - ש שיר - ה סוף - ב מר - נא מה - ו יום - ב איר - מ תי - מ חם משי - ש

מי קופץ ומתגלגל?	מי זה עף בין הפרחים?
כדור.	פרפר.
מי מדליק הנר בליל?	מי פוחד מחתולים?
גפרור.	עכבר.
מי מניע את הכל?	שמש חם מתי מאיר?
הרוח.	ביום.
מה עגול טוב לאכל?	ומה נאמר בסוף השיר?
תפוח.	שלום.

נרשם לפי הקלטה של שרה לוי-תנאי בארכיון בהט.

שיר ערש / שרה לוי-תנאי

ברכות

בב - תו - תש מה - ל
 פּר - פּר דם - נך - ו
 רם - ה עץ - ה על

בב - תו - תש מה - ל
 פּר - פּר דם - נך - ו
 רם - ה עץ - ה על

בב - תו - תש מה - ל
 פּר - פּר דם - נך - ו
 רם - ה עץ - ה על

הס, ילדי, חדל!
 למח תשתובב?
 עיפה האם
 והאב רעב.

כפר ישן הגדי,
 ונרדם פרפר.
 נומה-נא ילדי,
 עבודה מחר!

שמע ואספר:
 על העץ הרם
 מפנה אנקור...
 השובב נרדם.

נדפס בשירים ומזמורים : 8.

שמח בחייד / שרה לוי-תנאי

אה-ב-ה נה-ש-ל כה-תז כו-כה-תז עה-ש-כל יום כל-ה-י-י-ח-ב-שמח

רים-הו-ה חת-שמ-ל אוח-רי-לב יים-ח-ל

רים-עש-ו אה-מ-עד לה-ע-ת דל-תג רים-עש-ו אה-מ-עד לה-ע-ת דל-תג

שמח בחייד
 כל יום, כל שעה.
 תזכה, כן תזכה
 לשנה הבאה!

לחיים, לבריאות,
 לשמחת ההורים
 תגדל, תעלה
 עד מאה ועשרים!

המלים נדפסו בשירים ומזמורים : 33 ושם השיר ברכות. התווים – בכתב ידה של שרה לוי-תנאי במחברת שירים. עמירן חיבר לחן לשיר זה לחן משלו.

שלשה חתולים / שרה לוי-תנאי

משחקי

[illegible]

שְׁלֹשָׁה חֲתוּלִים חֲמוּדִים, עֲגוּלִים,

וְלָכֹן חֲזְרוּ שְׁלֹשָׁתָם
אֶל בֵּיתָם,
וְלָכֹן הִסְפִּיר קֶצֶר,
וּכְבֵּר נִגְמָר.

הָלְכוּ לְטִיֵּל.
לְאֶחָד יֵשׁ נֶזֶלַת,
לְשֵׁנִי יֵשׁ יִבְלַת,
הַשְׁלִישִׁי מִשְׁתַּעַל
כָּח כָּח.

נדפס בזמירות : 65.

שירי המשוררת שרה לוי-תנאי שהלחינו אחרים

שם השיר	המלחין	מקור
אחרי הרוח (בא הרוח השובב)	עמנואל עמירן	יד אל יד 14
אל הקציר	עמנואל עמירן	זמר חן 90
אל תכה	עמנואל עמירן	זמר חן 125 , בזמר ובמחול 21 , יד אל יד 5
אסיף וסוכות (משדה ומגן)	עמנואל עמירן	זמר חן 26 , עמיר 6
בא השמש	עמנואל עמירן	עמיר 25
בידיים	עמנואל עמירן	זמר חן 124 , בזמר ובמחול 12 , יד אל יד 4 , שירי ילדים ב' 2
ביום השבת (אם עמלתם)	עמנואל עמירן	עמיר 32
ביכורים ראשית הפרי	עמנואל עמירן	זמר חן 101 , עמיר 24
בירח בול	עמנואל עמירן	עמיר 28
בציר	עמנואל עמירן	עמיר 27
ברכה (שמח בחיידך)	עמנואל עמירן	עמיר נספח
האביב	אברהם זאוס	שירים ומזמורים 26
הגז (גוזז גז)	עמנואל עמירן	עמיר 20 , שירי ילדים ג' 16
הדיג (שוטי הדוגית)	עמנואל עמירן	עמיר 29
המטר (קר לי)	עמנואל עמירן	יד אל יד 7
הסביבונים	משה רפפורט	שירים ומזמורים 44
הצעצועים משחקים	שולמית דון יחיא	שירים ומזמורים 14
השרשרת	עמנואל עמירן	בזמר ובמחול 34 , זמר חן 134 , שירי ילדים ב' 3
חג אסיף	משה רפפורט	זמר חן 27 , שירים ומזמורים 42
חוט ומחט	שולמית דון יחיא	גליונות ספר שביעי 31
חידות (מי קופץ ומתגלגל)	עמנואל עמירן	יד אל יד 9
חנוכה (באנו חושך לגרש)	עמנואל עמירן	זמר חן 49 , עמיר 10
חריש וזרע	עמנואל עמירן	עמיר 8
ט"ו בשבט	עמנואל עמירן	עמיר 14
טיול בשבת	עמנואל עמירן	שירים ומזמורים 40
יום הולדת לברכה	עמנואל עמירן	יד אל יד 22 , דף עמיר, זמר חן 117
יום הולדת (זה הפרח)	עמנואל עמירן	שירים ומזמורים 30
יום טוב	עמנואל עמירן	זמר חן 19 , שירים ומזמורים 39
יוסף הגלילי	עמנואל עמירן	עמיר 16
יקטן שובב וגם אמיץ	עמנואל עמירן	יד אל יד 24
כל היום טייל הרוח	עמנואל עמירן	יד אל יד 17
כל עצל (הולך בטל)	עמנואל עמירן	יד אל יד 3
לא ידעתי (עד אתמול)	עמנואל עמירן	יד אל יד 30
ל"ג בעומר (מדורה אורה)	עמנואל עמירן	עמיר 21
לגן (היום אלך לגן)	עמנואל עמירן	זמר חן 114
ליצן (ליצן אני, עליז, יפה)	עמנואל עמירן	עמיר 17
לשדה יצאתי	ניסן כהן מלמד	זמר חן 51 , בזמר ובמחול 18
לשמש	עמנואל עמירן	שירים ומזמורים 18
מי שכח	עמנואל עמירן	יד אל יד 30
מכבים פה בונים	עמנואל עמירן	עמיר 11
מלכודת עכברים	עמנואל עמירן	בזמר ובמחול 28 , התעמלות ומשחק 70 , יד אל יד 8
סביבון	עמנואל עמירן	עמיר 12
סחרחרת	עמנואל עמירן	יד אל יד 18

עמק עמק אדמה	עמנואל עמירן	עמיר נספח
עמר (בין ערבים)	עמנואל עמירן	עמיר 22
פסח	עמנואל עמירן	עמיר 19
צבעי קשת	עמנואל עמירן	יד אל יד 10
קציר (קום אחי)	עמנואל עמירן	עמיר 26
ראש השנה (שנה עוברת)	עמנואל עמירן	עמיר 4
ריקוד הגורן	עמנואל עמירן	זמרון 208
שיר העבודה (עמל עמל)	עמנואל עמירן	שירים ומזמורים 4
שיר לשבת (אם עמלתם)	עמנואל עמירן	עמיר 32
שמש חם	עמנואל עמירן	בזמר ובמחול 25
שערים	עמנואל עמירן	יד אל יד 12
שרשרת	עמנואל עמירן	יד אל יד 16
תפוח או אגס	עמנואל עמירן	יד אל יד 20

שירי שרה לוי-תנאי בעיבודים למקהלה

השיר	המעבד	הרכב	מקור
אל גינת אגוז 1	שלמה הופמן	מקהלה מעורבת	זמירות 92
אל גינת אגוז 2	שלמה הופמן	מקהלה מעורבת	זמירות 93
בת צורים	גיל אלדמע		
השה התועה	סטפן וולפה	מקהלה מעורבת	ענות ו'
לבבתיני	נסים נסימוב	לשני קולות נשים	זמירות 89
מחמד לבבי	יחזקאל בראון	מקהלה מעורבת	דף למקהלה מרל"ת
עלי באר	יצחק אדל	לשני קולות נשים	זמירות 81
עלי באר	סטפן וולפה	מקהלה מעורבת	זמירות 82, ענות ד' 15
עלי באר	שרה שהם	מקהלת האיחוד	הוצאת כרוס, גרמניה
עלי באר	שרה שהם	מקהלת לירון	הוצאה עצמית
ענבלים	שלמה הופמן	לשני קולות נשים	זמירות 84
שלום לבוא שבת	גיל אלדמע	מקהלה מעורבת	זמירות 87
שיר הנודד (המשוטט)	יחזקאל בראון	לשני קולות נשים	זמירות 97
שנה טובה (תכלה שנה) מאיר מינדל		לשלושה קולות	דף למקהלה 115

שירונים

- בזמר ובמחול**, שירים ומשחקים, "אורים", המרכז לחינוך, תש"ז.
- ברון יחד**, שירון ליובל השומר הצעיר, הוצאת המרכז לתרבות מס' 145, 1963.
- גליונות**, תרצ"ד-תרצ"ח, בהוצאת המרכז לגנונות, תל-אביב.
- דף לזמרה** מס' 3 מיוחד לשירי חנוכה בהוצאת המרכז לתרבות של ההסתדרות.
- דפים למקהלה** בהוצאת המרכז לתרבות וחינוך של ההסתדרות (מרל"ת).
- הגן רוקד** בעריעת מאיר בר ודודאי, מפעלי תרבות 256, תל-אביב 1978.
- התעמלות ומשחק** ספר הדרכה למורי כתות א'-ד', מאת יוסף אברמוביץ ורפאל פנון, הוצאת ההסתדרות המורים העברים בישראל תל-אביב, תש"ז
- זמירות**, שירי שרה לוי-תנאי בהוצאת המרכז לתרבות, תל-אביב, הספריה למוזיקה ע"ש נסימוב מס' 226, 1972.
- זמירות לעם** ח' בעריכת מנשה רבינא, 1930.
- זמר חן** שירון לגני הילדים, בית ההוצאה של אגוד הקומפוזיטורים בישראל והמרכז לתרבות.
- זמרון**, עורך: ישעיהו שפירא, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 1950.
- יד אל יד** – שירי ילדים, החרוזים: שרה לוי, הנעימות: עמנואל עמירן, הוצאת למען הילד, תל-אביב וקרית ספר, ירושלים.
- ספר השירים לתלמיד** בעריכת גיל אלדמע ונתן שחר, מפעלי תרבות וחינוך, הספריה למוזיקה ע"ש נסימוב 374, תל-אביב.
- עלי עשור** בעריכת שלמה קפלן, המרכז לתרבות, תל-אביב 1958.
- עמיר** – השירים: שרה לוי, הנעימות: עמנואל פוגצ'וב, הוצאת נידט, תל-אביב. ללא ציון שנת הוצאה.
- ענות** – חוברות בעריכת יהודה שרתוק, תרצ"ח-תרצ"ט.
- צלילים מהכפר** בעריכת נסים נסימוב, הוצאת המרכז לתרבות מס' 20, תש"ז.
- רון דפרון** ב' 1944, הוצאת נידט וארגון המורים למוזיקה.
- 10 ריקודי עם לחגים**, המדור לריקודי עם, המרכז לתרבות, תל-אביב.
- ריקודי עם לכל הגילים**, הוצאת המרכז לתרבות 1961
- שירי ילדים** – בעריכת תמר ירדני בהוצאת הקיבוץ.
- שירי אביב ופסח** – בעריכת דליה תלמי, המכללה לחינוך ע"ש לוינסקי, 1988.
- שירי מולדת** – גלויות שירים של הקרן הקיימת לישראל.
- שירי עבודה ומולדת**, בעריכת נסים נסימוב, הוצאת המרכז לתרבות, 1947.
- שירים ומזמורים** לגן הילדים ולכתות א-ב של ביה"ס, הוצאת אורים, המרכז לחינוך תש"ז.
- שירים לקול ולפסנתר**, בהוצאת המרכז לתרבות, תל-אביב, 1948.
- שירים לעם ד' 1945**
- שירים לפעוטים**, בעריכת בנימין עומר, ספרית פועלים הקיבוץ הארצי, 1944.
- שרה לוי-תנאי** – **שירים לקול ולפסנתר**, המרכז לתרבות, תל-אביב, 1948.

שרה לוי־תנאי (1910-2005) נמנית עם הדור שיצר את תור הזהב של הזמר העברי עם ידידיה אדמון, עמנואל עמירן, דוד זהבי, מתתיהו שלם, מרדכי זעירא ואחרים. ייחודה של שרה לוי־תנאי בין בני דורה הוא בהיותה משוררת-מלחינה-יוצרת מחול. השילוש הזה הביא ליצירות ייחודיות. אישיותה, רוחב ידיעותיה, כישורנותיה, בקיאותה הרבה בספרות העברית לדורותיה ומעורבותה החינוכית-חברתית יצרו שפה אופיינית שהיוותה קול ייחודי בתרבות העברית, וזה התבטא הן בשירים שבחרה להלחין והן בשירה כמשוררת.

בת ליהודי תימן, כמו קודמיה יחיאל עדאקי וברכה צפירה, היא טיפחה והפיצה בציבור הרחב שירים ממסורתם העשירה וכן שילבה מלחניהם בשירה וביצירתה בתיאטרון "ענבל". כיוצרת מחול הייתה שרה לוי־תנאי חלק מדור של יוצרים, בהם רחל נדב, בנות משפחת אורנשטיין, גורית קדמן, צשקה רוזנטל, ירדנה כהן, שלום חרמון, רבקה שטורמן, לאה ברגשטיין, שהניחו את היסוד למסכתות חג בהתיישבות ולריקודי העם בישראל.

הכשרתה ועבודתה כגננת הביאה ליצירת שירי ילדים רבים – מלים, לחנים ומשחקי תנועה שהם עד היום נחלת ילדי ישראל. ספר זה כולל את כל שירה של המלחינה שרה לוי־תנאי, מהם שהופיעו בדפוס החל משנות השלושים של המאה העשרים וגמור באלה שנרשמו במיוחד לספר זה מהקלטות שלה ושל חניכיה ב"ענבל". בנספח – רשימת שירים שיצרה את מילותיהם ואחרים הלחינום ורשימת שירה שעובדו למקהלה.

ד"ר אבנר בהט, מוזיקולוג יליד תל־אביב, לימד באקדמיה למוזיקה ובחוג למוזיקולוגיה של אוניברסיטת תל־אביב. הקים ב־1981 את המרכז למוזיקה יהודית בבית התפוצות ועמד בראשו עד שנת 2000. לאחרונה הופיע ספרו מוזיקה יהודית – שער לאוצרותיה וליוצריה. מזה כארבעים שנה הוא עוסק בחקר המוזיקה של יהודי תימן. בין פרסומיו יחד עם רעייתו נעמי בהט־רצון: ספרי תמה – פיוט-לחן-מחול של יהודי מרכז תימן, יענו בקול שירים – שירי הדיואן של יהודי מרכז תימן. בשנים 1969-1972 שקד על תיווי שירה של שרה לוי־תנאי, הקליט ורשם מפיה עשרות שירים שלא נרשמו קודם לכן.

